

RUSSISCH WATER

Caroline Ligthart

Russisch water

Roman

Eerste druk april 2011
Tweede druk juni 2011
Derde druk maart 2015

© Caroline Ligthart 2011
Alle rechten voorbehouden
Omslagontwerp Amber Paulussen
Foto auteur © Katinka Claus
NUR 301
ISBN 978 90 823358 0 4
www.carolineligthart.blogspot.nl

Ernaast leven

*Aan de rand van iets
zij denkt dat het leven
wordt genoemd
blijft hij zitten wachten
tot iemand hem
de hand reikt en zegt
kijk zo
intrekken wijd sluit*

Ik ben tamelijk dik en redelijk lui. Dat klinkt goed, en helemaal gelogen is het niet. Men kan mij onmogelijk classificeren als een vlotte, atletische man van achten-dertig. Wel weten ze mij herhaaldelijk te vertellen dat mijn voorkomen intimiderend is. Onzin natuurlijk. Gewoon naar de feiten kijken. Man met overgewicht, 1 meter 90. Op welke manier is dat intimiderend? Ik voel me eerder een log beest dat moeite heeft zich bij de kudde te voegen.

Mijn ouders hebben mij Gijs genoemd. Ik heb jaren moeten wennen aan die naam. Als iemand 'Gijs' schreeuwde keek ik niet op, alsof hij maar niet bij mij wilde horen. Eén lullige lettergreep. Ik had mezelf er minstens drie gegund. Maar om gevoel en feit congruent te laten zijn, heb ik besloten dat kort en krachtig het van lengte wint.

Inmiddels woon ik weer in Amsterdam, waar ik mijn dagen net als vroeger aan het plein besteed. In het midden heb ik een mascon ontdekt, een plek waar de zwaartekracht groter is dan in het omliggende gebied. Mensen blijven er langer op het terras zitten en het lijkt ook alsof ze intenser aanwezig zijn. Misschien trekt de zwaartekracht daar niet alleen sterker, maar is hij tegelijkertijd

verleidelijker. Vanuit mijn appartement kan ik het goed overzien. Ik weet dat ik weg moet blijven van dat middelpunt, het risico van werkelijk doorzakken is er voor mij te groot.

Met de inrichting heb ik moeite gehad. Het belangrijkste meubelstuk, mijn bed, heb ik uiteindelijk onder het lage raam gezet. Ik heb eindeloos lopen slepen met dat ding. Bij de deur vond ik het te onrustig, daar kwam niets van slapen. Ik moest en zou, ondanks mijn aard, iets doen en was alleen maar op pad, alsof de uitgang plotseling geen ingang meer kon zijn. Na een maand schoof ik het bed naar de lange zijde van de muur. Die plek was evenmin overtuigend. Starend naar de afbeelding van Penélope besteedde ik uren aan niets. Geen probleem, ik was het gewend, alleen kwam ik niet meer uit mijn lethargie. Het waren lange lome dagen onder Cruz. Op een gegeven moment hing ze me zo de strot uit dat ik het bed naar de open keuken schoof. Ook geen succes. Te dicht bij alles. Ik hoefde alleen mijn arm maar uit te strekken of ik had het al te pakken. En dan ga ik door. Drank en eten. Iets van uitdaging moet een man wel hebben, al is het maar om op te moeten staan.

Nu staat mijn bed goed. Als ik voor het open raam lig, kan ik de hele dag de mensen zonder kader bekijken. Vanuit de hoeken van het plein komen de vrouwen op, pratend met een vriendin of achter een kinderwagen, afwezig in een verte starend. Ik houd precies bij waar ze vandaan komen. Het plein heb ik opgedeeld in vier vlakken, dat structureert makkelijker. Vanuit het linker-

kwadrant komen de beste exemplaren. Die wandelen zo mijn fantasie in en ik laat ze niet meer ontsnappen. Mijn metingen van mijzelf ten opzichte van deze vrouwen, in tijd en afstand, komen altijd uit op nul. Als tijd en afstand tot een object nul zijn, suggereert dat het bestaan van een vacuüm. Dat bevalt me erg goed. Als ik er niet te lang over nadenk.

Alma heb ik als een havik gevangen. Ze kwam niet van links het plein op, toch trok ze onmiddellijk mijn aandacht. Zelfs vanaf mijn positie kon ik goed zien dat ze boven de anderen uitstak. De enorme bos donkere pijpenkrullen vond ik adembenemend, maar echt normaal lopen kon ze niet. Ze bewoog ongecoördineerd, alsof haar lijf haar altijd voor was.

Ik rende als een gek naar beneden.

We kwamen tegelijk aan bij de geldautomaat van de Rabobank. Ik was totaal buiten adem, hoewel ik deed alsof er niets aan de hand was. Op het scherm flikkerde de tekst `DEZE AUTOMAAT IS BUITEN GEBRUIK`, woorden die mij – happend naar lucht – plotseling handig leken: helaas ben ik buiten gebruik, excuses voor het ongemak, maar gun me even de tijd en probeer het dan nog een keer.

Ik sprak haar niet aan, eerst zorgen dat ik weer normaal ademde. We liepen naar de overkant van het plein om de automaat van de concurrent te proberen. Na zeven passen liepen we in hetzelfde ritme, niets bijzonders, die behoefte hebben veel mensen. Uit automatis-

me verbrak ik de gelijkgestemdheid – nooit de verkeerde verwachting scheppen –, maar binnen vier stappen liepen we weer synchroon. Ik wist meteen hoe ze in elkaar zat. Samen op, samen uit, samen thuis.

We kwamen weer tegelijk aan, maar dit keer nam ik een grote laatste stap en ging voor.

‘Sorry hoor, maar ik was eerst.’

Haar stem paste niet bij haar lange, tanige gestalte. Ze klonk zachttaardig. Ik deed net alsof ik haar niet hoorde, stopte mijn pas in de gleuf en toetste de pincode in – mijn vermoedelijke sterfjaar, omdat ik soms behoefte had aan een geruststellende beperking van een eindeloos nutteloze toekomst. Ze legde haar hand op mijn onderarm en kneep. Ik schoot in de lach. Ik zag mezelf voor de automaat staan met naast me een stoot die in mijn arm stond te knijpen. Ze had een groot horloge om, alsof ze bang was iets belangrijks te missen.

‘Ik was eerst.’

De blik in haar ogen was formidabel. Nog nooit zoiets gezien. Een woestheid die schreeuwde om tegenspraak.

‘Het scheelt precies vijftientwintig seconden voor jou, terwijl het voor mij zo’n vijftiendertig seconden zou schelen omdat vrouwen gemiddeld vijf tot tien seconden langer nodig hebben.’

‘Je meent het!’

‘En om je te laten verzoenen met dat feit, nodig ik je uit om wat te gaan drinken van het geld dat ik nu uiteindelijk ga pinnen,’ zei ik met mijn meest indrukwekkende glimlach. Het was de eerste keer dat ik een onbekende

vrouw meevroeg naar het café. Normaal gesproken waren vrouwen mij te kwetsbaar. Deze kon een stootje hebben.

We gingen naar mijn stamkroeg. De bediening was er slecht, zoals altijd was het een strijd om een kop koffie te krijgen. Ik kwam er graag. We namen een tafel in de verste hoek. Nu verbaas ik me over de vanzelfsprekendheid van onze ontmoeting. Ik was mezelf en zij kon ertegen.

‘Jij loopt vreemd, wil je koffie?’

‘Koffie verkeerd. Ik loop vreemd?’

‘Je loopt erg vreemd. Weet je het zeker?’

‘Wat?’

‘Van die koffie verkeerd.’

‘Heel zeker.’

Ik bekeek haar eens goed om te zien of ik nog meer absurde trekjes kon ontdekken.

‘Wat een afknapper, ik had je ingeschat op espresso.’

‘Ik had het zelf ook graag anders gezien, maar ja,’ zei ze.

Ik gaf de bestelling door aan de chagrijnige serveerster die niet de moeite nam om naar ons tafeltje te komen. Alleen het optillen van haar kin vond ze voldoende.

‘Het is geen gezicht, dat bewegen van jou.’

‘Ik heb er niet zo’n last van.’

‘Ik zag je van boven en het ziet er niet uit.’

‘Jij zag me van boven.’

‘Ja. Je herhaalt me trouwens wel veel.’

‘O.’

‘En als je dat niet doet is het “O”. Wil je er iets bij?’

Ze schudde geïrriteerd haar hoofd. ‘Ik loop dus raar. Vooral van boven. Verder herhaal ik veel en als ik niets herhaal is het “O”.’

De koffie werd op tafel gekwakt.

‘Ik zal je vertellen wat het is. Je loopt jezelf vooruit.’

Ik verwachtte dat ze zou opstappen, maar ze bleef zitten en leek even heel intens na te denken. Toen glimlachte ze.

‘Dat is precies het gevoel,’ zei ze zacht en gooide eerst haar eigen twee klontjes suiker in haar koffie en pakte daarna zonder te vragen nog een van mijn schoteltje. Ik was verkocht.

‘Trouwens, ik ben Alma,’ zei ze.

Ik had haar telefoonnummer en was te weten gekomen waar ze woonde. In mijn gegevens was ze niet geïnteresseerd, blijkbaar moest ik het werk doen. Ik ging naar een Italiaan. Ik wilde iedere dag een pizza bij haar laten bezorgen met daarop een deel van mijn telefoonnummer geschreven met tomatensaus. Op de derde moest er naast de laatste twee cijfers de tekst *bel me* staan. Maar toen ik aan de counter stond, liet ik die woorden weer weg, daar moest ze zelf maar op komen.

Alma belde na vier dagen.

‘Ik houd niet van pizza’s.’

Het overviel me. Een vrouw die niet van pizza hield.

‘Had het roti moeten zijn?’ vroeg ik.

‘Dat was al beter geweest. Het allerbeste is natuurlijk Thais, maar daar kwam je blijkbaar niet op.’

‘Nu kom ik op heel iets anders. Ik maak een exclusief vijfgangendiner voor je, wat zeg je daarvan?’

Ze bleef drie dagen, we pasten precies. Bij elke aanraking leek ze meer te gaan gloeien, en ik deed alles om het aan te wakkeren totdat we niet meer konden. Op de ochtend van de vierde dag stond ze op en kleepte zich aan.

‘Waar ga je heen?’

‘Naar huis.’

‘Waarom in godsnaam?’

‘Ik moet weer aan het werk.’

Alma doceerde communicatiewetenschappen aan de universiteit, maar wat maakte het uit. Lang leve de vrijheid. Ze had niet voor niets zo’n baan. Ze moest dezelfde instelling als haar studenten hebben. Een academisch kwartiertje, de vrijheid van komen en gaan. Ze was zesendertig, ze kon zich nog heel wat uitspattingen veroorloven.

‘Ga met me mee naar Rusland,’ probeerde ik.

‘Ik kan niet zomaar weg.’

‘Onzin. Je bent een vrij mens.’

‘Heel vrij. Zo vrij dat ik nu ga.’

‘Bel je me?’

Ze lachte. Schudde heel langzaam haar hoofd.

Het kostte me weken, toen was ze om.

Het heeft twee jaar geduurd. Nu ben ik alweer een half jaar alleen. De beginnende herfst rijgt zich als een woekerplant door mijn leven. Na een regenbui is de geur op

het plein die van zwetende schimmels in plaats van die van een schoongewassen geschiedenis. Vrouwen lopen het marktplein op, kruisen en beoordelen elkaar. De gebruikelijke patronen. Ik probeer een teken te zien. Een lijn in een gezicht die verradt dat ze op de hoogte zijn van wat er is gebeurd, maar alles is even wezenloos als vroeger.

Eigenlijk doe ik niet veel, aan inspanning moet ik niet denken. Volgens mijn broer Sven komt dat juist doordat ik bij vlagen zo hyperactief ben, dat er daarna onvermijdelijk een lethargische periode volgt. Zelf vind ik iedere theorie aannemelijk. Sven vindt dat ik me op mijn toekomst moet oriënteren. Ik heb iets tegen dat woord. Hoe kan ik me op mijn toekomst richten als die in het ijswater verloren is gegaan?

In gedachten blijf ik de gebeurtenissen stug herhalen, maar het is als het overschrijven van mijn eigen handschrift met een andere kleur pen. Ondanks het feit dat ik precies weet hoe het is gegaan, kan ik het niet exact herbeleven.

Ik geloof niet in schuld. Ik geloof in onvermogen. En dan is daar meteen de rivier. Een brede witte ijsvlakte. Het is alsof ik een helder beeld moet vormen van de tijd die daar anders verloopt dan hier. Trager. Bedachtzamer misschien. Eigenlijk kan ik niet veel onderscheiden. Het wit, ja, het wit wel.

Aan de oever van de Wolga stonden kleine houten banja's. We waren alleen, in de wijde omtrek was niemand te zien. Met mijn handdoek om mijn heupen gewikkeld – hij paste maar net – leunde ik tegen de deur van de sauna. In de verte stond Alma in haar volle lengte van 1 meter 80 naast de bijt waar een trapje in hing. Ze had vakantie. Sinds haar komst stond ik iedere morgen eerder op om de bijt voor haar open te hakken. Ze realiseerde zich wat dat betekende. Om te benadrukken dat dit een daad was waar ze niet achteloos aan voorbij kon gaan, hakte ik het ijs weg terwijl zij zich nog eens om-draaide. Dan volgde het beste moment, als ik fris en koud weer naast haar lome lijf kroop en zij mij slaperig naar zich toe trok. Daarna duurde het nog een hele tijd voordat de dag écht begon, alsof het hakken niet had plaatsgevonden en we de Russische nacht eigenhandig hadden opgerekt.

Alma leek stil te genieten van de kou op haar dampende lichaam. Een lichaam waar ik niet op uitgekeken raakte, een lichaam dat ook niet op raakte. Beginnend bij haar tenen deed ik er minimaal een kwartier over om haar mond te bereiken. Mijn handen liet ik over haar ooievaarsbenen glijden terwijl ik met mijn mond een spoor

over haar huid trok naar de knik van haar liezen. Dan greep ik haar heupen met beide handen vast en trok ze met een ruk naar me toe. Even pauze. Vervolgens kroop ik langzaam verder omhoog, via haar platte buik naar haar borsten met de moedervlekjes, die alleen daar waren rondgestrooid, iets wat ze zelf niet mooi vond, ik daarentegen prachtig, door naar het kuiltje van haar sleutelbeen, een lange haal met mijn tong, een beet in haar nek, om zacht kussend bij haar lippen uit te komen. Tocht volbracht. Het allermooiste was haar tevreden glimlach met die ongelooflijk grote mond van haar.

Ze stond rechtop bij het trapje. De kracht die ze uitstraalde zou het ijs kunnen doen smelten. Ik viel voor de zoveelste keer voor haar. Steeds dieper. In die diepte verloor ik mezelf, iets wat ik helemaal niet kende, in ieder geval niet als ik met iemand was. Het was een afhankelijkheid die me langzaam insloot.

Tot nu toe had ik me bij elke vriendin afgevraagd hoe het zou zijn als ze dood zou gaan. Wat zou ik voelen? Ik keek haar dan aan en dacht: voor altijd nooit meer. Hoe zou het zijn als jij je ogen sluit. De begrafenis werkte ik tot in de details uit. Muziek: natuurlijk 'ons' nummer omdat we daarop voor het eerst hadden gedanst of gekust, maar ook een stuk dat geheid de tranen zou doen stromen. Een ontroerende speech. Het medeleven van de bezoekers, de aandacht. En iedereen maar denken: wat is die man krachtig, wat een les leert hij ons, al was het maar het cliché van carpe diem, waar geen hond iets aan heeft omdat de mens nou eenmaal niet zo in elkaar zit.

Bij Alma waren de begrafenisgedachten niet bij me opgekomen.

De zon brak door. Ik moest mijn ogen dichtknijpen om haar door de schittering van de sneeuw te kunnen zien. Ze kantelde haar hoofd een fractie naar links, een teken dat ze een besluit had genomen, en ging achterstevoren het trapje af. Ik zag geen aarzeling, geen rilling, geen beweging die de vrieskou verraadde. Ik telde. Ze bleef vier seconden onder water. Vier dappere seconden, toen greep ze de wankel trap vast en trok zichzelf omhoog terwijl het water van haar naakte lichaam stroomde. Mijn nereïde. Met haar hoofd in haar nek en opgetrokken schouders gaf het schokkerige ademen een verontrustende aanblik, verre van nimfachtig. Het was alsof de duik haar toch nog het leven kostte, maar dat duurde maar even, ze was zo weer de oude. Alma keek in mijn richting. Ik zwaaide niet. Ik boog. Waarschijnlijk glimlachte ze nu. Ze pakte haar handdoek en sloeg hem om. Hij bedekte haar heupen net niet helemaal, een aangenaam gezicht. Toen liep ze rustig terug naar de banja.

‘Heerlijk is het, ga jij ook?’

‘Ben je helemaal gek geworden. Buiten staan is al een overwinning.’

Ze lachte. Ik beweerde altijd dat ik de meester van de sauna was vanwege het gemak waarmee ik de hitte verdroeg en het heroïsch ondergaan van de afkoelingsfase in de sneeuw. Maar nu moest ik mijn meerdere erkennen.

De korenblauwe datsja lag iets verder het land in. De brede rivier doorkruiste het landschap. Eindeloos witte heuvels. Een dun laagje sneeuw op de ranke takken van de berken, dikke lagen op de dennen. We hadden veel hout en veel tijd. Mijn baan bij een Nederlands overslagbedrijf in Tula was wegbezuinigd, ik leefde van een meegekregen bedrag en van de opbrengst van de verhuur van mijn appartement in Amsterdam. Als ik zuinig was, kon ik het hier in de datsja wel een tijdje uitzingen, en dat idee alleen al deed me erg goed. Ik wist ook zo snel niet in welke richting ik het zoeken moest. Mijn curriculum bood wat dat betreft niet veel houvast. Na een afgebroken studie natuurkunde had ik allerlei baantjes gehad. Voor de horeca was ik totaal ongeschikt, het duurde precies een maand voor ik weer op straat stond. Dat kwam door klanten die dachten dat ze ik-weet-niet-wat waren en mij konden laten lopen alleen maar omdat zij dat wilden, en dan nog snel ook. Daar deed ik dus niet aan. Het werk achter de informatiebalie van de vvv bleek evenmin mijn roeping te zijn. Ik kon mijn minachting voor al die toeristen die allemaal hetzelfde wilden zien niet verbergen. Toen ik ze openlijk begon af te zeiken vond de manager mij dan ook meer geschikt voor iets anders. Wat precies, dat moest ik vooral buiten het vvv-pand gaan uitzoeken. Daarop volgden nog nachtportier, medewerker bij een computerhelpdesk en theatertechnicus. Tijdens al die baantjes had ik mijn buien. Toen ik bij de helpdesk zat had een woedende klant gebeld met het hoofdkantoor om hen te informeren dat ik

zelf degene was die hulp nodig had. En toen ik me niet kon inhouden tijdens een voorstelling omdat die onvoorstelbaar slecht werd gespeeld en ik dat meteen door de zaal schreeuwde, moest ik ook daar vertrekken. Als nachtportier kon ik dan wel genieten van de rust, maar nadat er mannen langs mijn balie heen en weer waren gelopen met spullen die ze op hun gemak in een busje laadden – allemaal op bewakingscamera vastgelegd – was ook dat voorbij.

Mijn omgeving had moeite met die buien. Er moest toch ooit iets van mij terechtkomen. Maar toen ik via Sven aan de baan bij het overslagbedrijf kon komen, wist ik meteen dat het deze keer voor langer dan een paar maanden zou zijn. Geen idee waarom, maar het regelen van het vervoer van andermans goederen leek me zeer geschikt. Op mijn leeftijd werd het ook weleens tijd. Binnen een half jaar hadden ze een vacature in Tula. De man die er tot dan toe had gezeten werd ziek van heimwee en was vertrokken. Ik had niet de gevraagde kwalificaties, maar niemand anders was bereid om meteen te vertrekken. En ik hield het er uit. Ik genoot van Rusland. Zo'n dertig kilometer buiten Tver huurde ik de datsja waar ik elk weekend doorbracht. De Russische mentaliteit sprak me erg aan. Mijn buien mochten er gewoon zijn.

Alma en ik vochten om alles. We genoten daar niet van, zo zaten we in elkaar. Hoewel we pas zes maanden samen waren, gingen we met elkaar om alsof we er al een

heel leven op hadden zitten. Het hield ons scherp, iets wat we alle twee belangrijk vonden. En tussen de strijd door was er heftige liefde, waarvan mensen die het konden weten beweerden dat die maximaal zeven maanden kon duren omdat er anders geen energie overbleef voor een normaal dagelijks bestaan. Wij versnipperden ons gevoel. Misschien duurde het dan zeven jaar voordat onze verliefdheid voorbij zou zijn. Door de aanmaak van fenylethylamine, het liefdeshormoon, werd zelfs ik actief, al zette ik dat niet direct in concrete daden om. Als we zoenden raceten de zenuwimpulsen met een snelheid van 250 kilometer per uur door ons centraal zenuwstelsel. Dat was niet bedacht maar bewezen.

De avonden waren koud, het werd zo'n 15 graden onder nul. Ik was zeer tevreden. Ik had de houtkachel goed opgestookt en voor de lol een heuristische algoritme voor de optimale benutting van een opslagruimte gemaakt. Ik verkoos benaderingsalgoritmes boven exacte, al was het risico dat de beste oplossing dan niet werd gevonden aanwezig, omdat het onmogelijk lang duurde die te vinden, maar daar kon ik goed mee leven. Daarna trok ik een fles wijn open, legde kussens op de grond, deed wat lampen uit en fantaseerde porno. In principe zou mijn goede stemming langer dan een half uur moeten standhouden, maar feitelijk was dat voor iemand met mijn persoonlijkheidsstructuur te optimistisch.

Nadat Alma een dikke trui en een joggingbroek had aangetrokken, nam ze het glas aan dat ik haar voorhield. We gingen voor het vuur zitten.

‘Ik moet je iets vertellen,’ begon ze.

Mijn spieren spanden zich meteen, zo’n zin was nooit het intro om te vertellen dat de jackpot was binnengehaald.

‘Ik ben waarschijnlijk onvruchtbaar.’

‘Wat zeg je nou?’

‘Ik kan waarschijnlijk geen kinderen krijgen.’

Ik haalde diep adem. ‘Jezus,’ zei ik toen. Maar ik wist eigenlijk niet of dat haar of mijn Jezus was.

Na een paar dagen hangende schouders van Alma besloot ik dat het tijd was haar in een betere stemming te brengen, en plande een briljante actie. Vacuüm getrokken door bontjas, leren handschoenen en *usjanka*, ging ik naar Savra, een kloostercomplex zo’n zeventig kilometer van Tver, terwijl Alma dacht dat ik boodschappen zou halen. De Lada was moeilijk warm te krijgen, soms haperde hij. Het was de vraag of dat door de strenge vorst kwam, maar ik had geen zin om een inschatting te maken van de kans dat ik zo direct langs de kant van de weg kwam te staan.

De radio deed het. Ik zong wolkenwoorden. Na een dik uur reed ik Savra binnen. De kapellen van het klooster glinsterden in de zon, de heilige bron was mijn doel. Op het kloosterterrein stond een kleine barak, binnen was het schemerig. De wanden werden in beslag genomen door planken bedekt met rood-wit geborduurde kledjes, Russen houden erg van rood en wit. Er stonden ontelbare flesjes water met onleesbare etiketten. In het

midden van de ruimte drie ronde tafels vol matroesjka's die angstaanjagend veel kinderen in zich verstopten.

De vrouw die door het zaakje scharrelde leek me te oud om te werken, toch bleek ze de verkoopster te zijn. Ze had een gezicht dat in neutrale stand al op huilen stond. Haar mond was ingevallen. Aan haar mimiek te zien begreep ze me niet goed. Even haar schedel lichten en de draadjes van hun isolatie ontdoen, warmteontwikkeling toelaten zodat er wat actie in de tent kwam was een optie, maar ik herhaalde rustig wat ik wilde en knikte nog eens vriendelijk. Ze maakte een geldgebaar en schudde met haar hoofd 'o la la', terwijl je zou mogen aannemen dat ze geld wilde verdienen. Misschien had zij geen zin om zo veel heiligheid te verspillen aan een te dikke buitenlander en dan nog een man ook. Mijn Russisch was inmiddels best redelijk, maar ze deed net alsof ze me niet begreep. Tijdens onze verhitte discussie kwam een jonge kerel binnen alsof hij had voorvoeld dat ik zijn hulp kon gebruiken. Hij zag het gezicht van de vrouw en vroeg in gebroken Engels of ik een tolk nodig had. Zelfs hij dacht dat hij me verkeerd begreep, maar liet zich overtuigen en praatte net zo lang met de verkoopster tot die verdween achter een dik gordijn met helderblauw en goud borduursel dat detoneerde met al dat rood. Hij knikte even naar me, alsof hij als geen ander wist wat ik nodig had.

Na lang gerommel, geschuif en watergekleetter, kwam de vrouw terug met een jerrycan. De jongen schoot haar te hulp. Ik bleef toekijken, overhandigde haar de dollars, bedankte de jongen en gaf hem een fooi. Een gemiddel-

de mondhoek heeft een rek van één tot drie centimeter. Deze jongen kwam tot minimaal vijf. Nooit geweten dat er zo veel spanwijdte in zat. Ondanks zijn aandringen om mij het klooster te laten zien, bedankte ik en liep terug naar mijn auto. De jerrycan wikkelde ik in de geruite wollen reisdeken die ik standaard op de achterbank had liggen en zette hem voor de passagiersstoel op de grond. Het water mocht niet bevroren, straks was alle heiligheid vervlogen voordat ik terug was. Toen ik bij een cafetaria stopte om iets te eten, liet ik de motor draaien.

Het laatste stuk van de route liep weer langs de Wolga, inmiddels mijn leidraad om zonder omweg thuis te komen.

Alma zat op de bank. Nadat ze had verteld dat ze misschien onvruchtbaar was, leek ze een andere vrouw, terwijl ze dit al heel lang bleek te weten. Ik was zo opgetogen over mijn verrassing dat ik haar heel snel mee wilde hebben.

‘Heilig?’ vroeg ze sceptisch.

‘Kan niet heiliger, kom mee.’

Ik trok haar omhoog en nam haar mee naar de banja waar ik de jerrycan had neergezet. Op het etiket stond een afbeelding van een roze nijlpaard, het vruchtbaarheidssymbool. Alma keek met opgetrokken wenkbrauwen naar het beest.

‘Dit?’

Ik ging voor haar staan en zei dat ze haar mond moest houden en dat ze de komende minuten moest beschou-

wen als een ritueel dat haar toekomst zou veranderen. Ik knielde om haar laarzen en sokken uit te trekken. Met haar hand op mijn schouder hield ze zich in evenwicht. Het leek een toekomstbeeld: een klein meisje, haar dochttertje, wie weet. Ik duwde haar armen omhoog, trok de trui over haar krullen en gooide hem over mijn schouder. Haar sweatshirt, T-shirt en twee hemdjes volgden. Ik prutste de bh-sluiting los en besepte dat ik daar in een andere eeuw zeer bedreven in was geweest. Haar broek en slipje stroopte ik tegelijkertijd naar beneden en ik kon het niet nalaten om de lekkerste plek, de grens tussen bil en bovenbeen, stevig vast te pakken. Mijn vinger duwde ik even bij haar naar binnen.

‘Dit hoort er allemaal bij?’ vroeg ze koeltjes.

Ik beet in haar zij en verheugde me op de uitwerking die mijn actie zou hebben. Met de jerrycan onder mijn arm nam ik haar mee naar de stoomruimte waar de geur van hout en eucalyptus in mijn neusgaten prikkelde en liet haar midden op de houten vlonder staan.

‘Is het heel erg koud, denk je?’

‘Jij zwemt rondjes in een wak en nu vraag je mij of dit koud zal zijn?’

‘Oké, toe maar dan.’

Ze kneep haar ogen samen en deed haar hoofd naar achteren. Dat had ze gedacht, ik zou haar hoofd niet sparen. Ik pakte de jerrycan en hield hem eerst ter hoogte van haar buik. Ze ging meteen met haar benen uit elkaar staan en stak haar heupen naar voren. Op het moment

dat het water haar huid raakte, voelde ik de spanning ontsnappen. Ze blies uit.

‘Valt mee,’ zei ze binnensmonds.

Ze had zich totaal aan mij overgegeven, ze geloofde hierin. Ik goot de vruchtbaarheid over haar schouders en borsten. Zodra ik de jerrycan helemaal omhoog kon tillen, hield ik hem omgekeerd boven haar hoofd. Ze gilte en lachte tegelijkertijd. Met haar handen ging ze wild over haar lijf, alsof het heilige water pas werkte als elk stukje van haar lichaam nat was geworden. Ze hield haar hand op en kletste het opgevangen water tussen haar benen. Het moest er blijkbaar ook in.

Druipend stond ze voor me. Te lachen. Alsof ze opnieuw was opgestaan.

‘Nu is het aan jou,’ zei ik toen het water op was. Ze knikte heel serieus. Opeens vroeg ik me af of ik een sadist was. Het was maar een geintje, zo serieus bedoelde ik het niet, maar zij leek heel blij met een houvast die ongetwijfeld glibberig zou blijken te zijn.

Toen ik later op de bank lag, kwam Alma op me zitten. Ze keek me met haar donkere ogen aan en hield haar rechterhand op haar hart.

‘Dank je wel.’

Ik keek alleen maar.

‘Dank,’ herhaalde ze.

Ze deed alsof ik haar het leven al in de schoot had geworpen. We kusten. Ik dacht aan de zenuwimpulsen die nu met 250 kilometer per uur rondraasden. En op mijn vraag hoe het toch mogelijk was dat iedere vrouw hon-

derd procent anders zoende, terwijl je zelf toch vijftig procent invloed op het geheel had, wist Alma niets te verzinnen.

Mijn nichtje Mare zit naast me in de gehuurde Niva 4x4. Ik wilde liever de Lada VAZ 2105 huren, zoals ik dat toen met Alma deed, maar Mare vindt de rode Niva mooier omdat hij op een jeep lijkt. Ik had toegegeven, het verleden is toch niet terug te halen. Mare is klein en beslaat nog niet de helft van de stoel, maar ze wil per se voorin zitten.

‘Maakt toch niet uit?’

Het zal wel gevaarlijk zijn, maar het interesseert me niet. Ik weet niet dat ik de gordel achter haar rug moet stoppen zodat ze niet gewurgd wordt als ik plotseling op de rem trap. Ze kijkt me verwijtend aan terwijl ze zich erdoorheen wurmt.

‘Wil je me laten kelen, of zo?’

‘Ik wil helemaal niets, Pierlala.’

Ze vindt het leuk als ik haar zo noem. En het past bij haar, de blonde haren, de spillebenen en haar intens witte kleur.

Het is het begin van onze reis, die weet-ik-waar zal eindigen. In de Wolga voor mijn part.

‘Zijn we er bijna?’ vraagt Mare als we een half uur gereden hebben.

‘Nog drie keer de wereld rond.’

‘Drie keer?!’

‘Drie keer 40.000 kilometer. Red je dat zonder te plassen?’

Ze giechelt. Ze heeft zo’n aanstekelijke vette lach die kinderen kunnen hebben.

‘Mooi. Al dat geplas is nergens goed voor,’ zeg ik.

We volgen binnenwegen vol gaten die zich steeds dieper de bodem in boren. Soms houdt de weg zonder aanwijsbare reden op. In Rusland doen ze niet aan routes, alleen aan richtingen. De auto bevalt me wel, het rijden ook. Gewoon eindeloos voortgaan als je het niet meer weet, zoals toen met Alma. Niet ophouden, nooit ergens werkelijk aankomen.

‘Hoe heet het daar ook alweer?’

‘Tver.’

‘O ja, ’t is ver,’ lacht ze, en verkneukelt zich over haar eigen inventiviteit. Ik trek haar *usjanka*, die ze koste wat het kost op wil houden, over haar ogen. Ze ziet er aan doenlijk uit in het bij elkaar geraapte zootje dat ze aanheeft, mijn zevenjarige reisgenote. Ik laat haar zelf bepalen wat ze aantrekt. Het is te zien. Een te dun zomerjurkje met een gehaakt bloemenvestje, hoge wandelschoenen alsof ze de avondvierdaagse moet lopen, dikke sokken en de te grote bontmuts op haar blonde steile haar. Bij elke bocht in de weg trekt ze haar onderlip naar binnen. Op mijn vraag of ze bang is, kijkt ze me geschrokken aan en schudt hard met haar hoofd terwijl ze haar lip naar binnen gezogen houdt.

‘Ik ben altijd als de dood. Na iedere bocht kan een brullende bruine beer tevoorschijn komen, dat weet jij

ook wel. Ik snap niet dat jij niet bang bent. Ik vind het onverantwoord,' zeg ik.

Ze slaat tegen mijn dij, ik laat onmiddellijk het pedaal los, dan begint ze hard op mijn been te drukken om me te dwingen gas te geven.

'Gijs, je moet rijden!'

'O ja, even vergeten. Dank je wel.'

Het was niet mijn bedoeling Mare mee te nemen naar Rusland. Het idee was om in stilte in het verleden weg te zakken. Er moest een confrontatie komen, met mijzelf en de feiten. Meedogenloos. Maar Sven had gevraagd haar mee te nemen zodat hij en Karin een weekje alleen op vakantie konden. Eigenlijk had ik meteen ingestemd. Nu zou Mare me dwingen boven water te blijven, mijn eigen reddingsboei.

Zacht licht en stof. De zon laat zich op zijn laatste krachten in eindeloze korenvelden zakken, de overgangstarwe wordt hier veel gezaaid. Wij bewegen ons door de laatste dagen van oktober, rijdend langs gehuchten waar we achternagezeten worden door blaffende honden. In de dorpen staan vrouwen met zinken emmers vol bloemen in groepjes langs de kant van de weg met elkaar te praten. Hoofddoeken omgebonden, schorten en overgooiers, met bloemetjes of ruitjes, soms zelfs drie verschillende lagen over elkaar, daaronder bootschoenen. Kom er maar eens op.

Mare probeert met gestrekte nek over schuttingen heen te kijken en beweert dat ze waslijnen kan zien han-

gen, compleet met gekleurde onderbroeken.

‘Zijn er ook bangmakers bij?’

‘Watte?’

‘Van die hele grote witte die papa draagt?’

Ze haalt haar schouders op.

Het laatste stuk van de route reden Alma en ik een leven geleden. Ik herken niets. Er zijn zo veel kleuren. De bruine vlaszaadbolletjes in de berm, de zachte zandkleur van de roggevelden, de okergele en donkergroene dat-sja’s; het hele landschap is vermomd. Waar hadden we het toen over? Niet over kinderen, dat weet ik zeker. Ik ga terug naar wat niet meer bevroren is. Naar de stilte die geen stilte zal zijn.

‘Is het een groot huis?’ Mare kijkt me van opzij aan. Merkwaardig dat kinderen al van die volwassen manieren kunnen hebben.

‘Een kabouterhuisje,’ antwoord ik.

‘Die heb je hier niet.’

‘Wat maak je me nou?! Wat is dit voor een land, zijn hier geen kabouters?!’

Haar gezicht betreft.

‘Die kunnen niet zo ver lopen,’ zegt ze snel.

‘Van die niksbeentjes hebben ze.’

Ze knikt instemmend. Het blijft even stil.

‘Maar ze hebben wel Gnodo’s.’

‘Wat zijn dat nou weer?’

‘Trollen. Met lange benen.’

‘Er zijn te weinig bedden.’

‘Hè?’

‘Ze kunnen niet logeren, mocht je ze toevallig hebben uitgenodigd. Gaat niet.’

‘O.’

‘Geef niet. We geven ze de sleutel als we weer weggaan. Kunnen ze rustig vakantie houden.’

Dat lijkt haar echt een goed idee.

De hobbels in de weg naar de datsja zijn erger dan in mijn herinnering. De grote keien aan de kant van de weg zijn begroeid met mos, op het pad liggen kleinere stenen, de auto kan het net aan. Opeens besef ik dat door de sneeuwlaag die kuilen er destijds helemaal niet waren.

Bij het eerste zicht op de huisjes, die her en der tegen de heuvels zijn geplakt, en het eindeloze water, haal ik in een reflex mijn voet van de gaspedaal. Ik zie het blauw van onze datsja, daarachter de banja en de waterput, het paadje naar de rivier. De basten van de berken lichten op in het zonlicht. Het is het enige wit. De motor slaat af.

‘Gijs, je moet doorrijden.’

Hoe vaak hebben we dit stuk met z’n tweeën afgelegd? Tien, twintig keer? Ach wat, de weg wordt er niet heilig van.

‘Ik heb honger.’

Alma was hier drie keer. Zoveel zijn we gedurende die tijd niet weggeweest. Het water van de Wolga stroomt langzaam, maar toch nog sneller dan ik had gedacht.

‘Gijs!’

‘Ja, Pierlala.’

‘Je doet raar.’

‘Ik ben raar,’ zeg ik en maak een grommend geluid.

Langs de Wolga waren de dagen en de mensen traag. De bewoners bleven zo veel mogelijk binnen vanwege de kou. Aan de rivier werd ik nog luier, en zelfs mijn gedachten leken langzaam te bevriezen. Alma vond dat vervelend. Ze hield van het voeren van drie gesprekken tegelijkertijd met daardoorheen conclusies van eerdere gesprekken en opmaten voor de komende. Ze ergerde zich aan mijn eenduidigheid. Beter was het een snelle duik in dat wak van haar te nemen om de boel te activeren, maar ik zat liever naast de kachel, van wakken moest ik niets hebben.

Het leven bestond nu uit eens in de week naar de stad rijden om voorraden in te slaan, lezen, de sauna in, en heel vaak de liefde bedrijven. Op zich was dat niet verkeerd, alleen was mijn stemming omgeslagen. Ik weet niet waardoor en ik zocht ook niet meer naar een verklaring. Ik wist dat dit me kon overvallen, zonder aanleiding werd alles om me heen donker en zwaar. Het wachten was op het tij dat zich keerde en ik weer volop in de actiemodus kon gaan, maar zo te voelen ging dat nog wel even duren.

De dagelijkse activiteiten speelden zich vertraagd af, alsof er nooit een einde kwam aan de meest simpele dingen, zoals boodschappen doen. Deze keer stond Alma erop dat ik meeging. Ik vond het totale onzin om twee mensen te laten lijden. Waarom kon ze het niet even snel alleen doen? Ze was onverbiddelijk. Samen. Code-

woord. Voor mij was samen van elkaar weten dat je er was. Een fysieke aanwezigheid was daar wat mij betreft totaal ondergeschikt aan.

Ik kende alle bochten in de weg, de stukken waar de sneeuw tot een gladde ijsvlakte was geworden. Het eerste deel was spierwit, maar daar waar de weg door meer mensen werd gebruikt, veranderde het wit in een bruin spoor. Eindeloos veel dennen aan de kant van de weg, de eentonigheid hield niet op.

In het midden van de kleine buurtwinkel stond een kleine vrieskist en tegen de wanden stellingkasten met lege plekken, de chauffeur was weer eens niet komen opdagen. Wel een hele wand vol met drank, voornamelijk rijen verschillende wodka's. Eigenlijk waren Russische supermarkten verkapte drankzaken.

Alma bepaalde wat er gekocht werd, ik had geen zin om me ergens in te verdiepen. Ze liep vlot langs de rekken en gooide het karretje, dat ik duwde en dat eigenlijk veel te laag voor mij was, vol met de paar producten die er waren. Afen toe keek ze naar mij met zo'n heb-je-'t-weerblik. En ja, ik had het weer. Ik had moeite om vooruit te komen, het was alsof iemand mij aan mijn jas vasthield.

Eenmaal bij de datsja sleepte ik de dozen naar binnen en borg Alma alle spullen op. Daarna nam ik weer plaats op de bank om er voorlopig niet meer af te komen. Zinloos al dat bewegen. Volkomen zinloos.

De douche leek een kast. Er zat geen raam in, een kleine ventilator draaide zoemend rond. Om de paar seconden

gaf het apparaat een klakkend geluid, een los onderdeel dat uit het systeem wilde ontsnappen. Ik negeerde het en probeerde mijn stemming de goede richting op te krijgen. De laatste dagen werd ik wakker met een zwaarte die zich 's nachts over me uitspreidde en 's ochtends weigerde op te lossen. Alma was zo gelukkig sinds het vruchtbaarheidsritueel, ik had nooit verwacht dat zij het zo serieus zou opvatten, maar ik voelde me ellendig. Het zat aan de binnenkant van mijn borst: een log gevoel vermengd met tintelende onrust. Wachten tot het weer langzaam uit mijn lichaam zou trekken.

Ik probeerde de leegte met douchegel weg te schrobben. Alma's scrubhandschoen hing over de kraan, ik schuurde mijn huid tot die knalrood was. Mijn buik bolde rood naar voren, ik kon mijn lul nauwelijks zien. Slecht nieuws. Ik moest iets doen. In ieder geval fit worden, misschien bleven de stemmingen dan minder kleven.

Het irritante van deze douche was dat er niet eens ruimte was om een handdoek op te hangen, zodat ik de kou moest binnenlaten. Deur open – de damp wolkte de kamer in en wisselde razendsnel van plek met de kou –, handdoek van de haak om het hoekje grissen en snel de deur weer dicht. Hoe Alma dat deed in die bijt van haar? *Mindset*, dacht ik. *Mindset*. Oké, goed idee. Toch liet de mijne zich niet zo snel resetten.

'Och, schat, wat zie je eruit!' Alma klonk intens vrolijk. Ze zat met opgetrokken benen op de bank met een kop koffie. Te genieten zo te zien.

'Bloedsomloop,' zei ik en verdween de slaapkamer in.

Het bed was opgemaakt. Het was werkelijk mis met haar, dit deed ze anders nooit.

‘Wil je koffie?’ vroeg ze toen ik de kamer weer in kwam.

Ik hoefde niets te zeggen, ze liep al naar het aanrecht, goot koffiedik in een kopje en tapte warm water uit het kraantje van de samowar. Wat was ze allemaal bereid om voor me te doen? Me bedienen, het bed opmaken, mijn favoriete posities, mij ongestoord porno laten kijken, koken. Dat wist ik allemaal, maar hoe ver ging de rek?

Of ik zin had in een ontbijt. Geen idee. En als ze nu kwam met dat ze iets ‘leuks’ wilde doen, zou ik mijn handen om haar hals leggen. Ze ving mijn blik en constateerde eindelijk mijn stemming. Ik pakte de *Hustler* van de stapel tijdschriften die naast de houtkachel lag. Ze zuchtte. Ik wilde open kutjes bekijken, in de ogen van meisjes met ongehoord domme blik staren, mezelf voor hen zien staan, mijn paal strak omhoog zodat ik er weer zicht op kreeg.

Voor het geval het binnenkort weer nodig zou zijn, prees ik mezelf gelukkig met het feit dat ik op de hoogte was van de twee essentiële geheimen wat betreft de omgang met vrouwen: om ze te versieren en ze ongehoord ongeremd te maken in bed. Voor missie één was het toverwoord luisteren. Met hoofdletters. Na tien minuten terugkomen op iets wat ze eerder in het gesprek noemden, dit koppelen aan recente informatie. Genieten van de verbaasde blikken en de lachjes die ontstonden. Nog een half uur, maximaal, en dan konden er zaken worden

gedaan. Bij missie twee werden de rollen omgedraaid. Was ik degene die aan het woord was en ze de extase in praatte. Van belang was zo smerig te zijn dat ze niet meer dachten aan het feit dat ze hun buik moesten intrekken, of zich zorgen maakten over hun borsten en binnenste schaamlippen. Al die verdomde gedachten standvastig naar harde geilheid leiden, zware stem opzetten, trillend zoemen in hun oor, meekreunen.

‘Nog wat?’ Alma was al opgestaan.

‘Graag.’

Zorgen dat de eindeloze reeks films die ik had bekeken zich in mijn bed samenbalde. Dan overschakelen. Strelen. Teder. Zijkant en onderkant borsten – gouden tip –, in hun nek, door hun haar, teder kussen, lieve woordjes, ze meenemen op het spoor van zachtheid dat ik over hun huid trok. Plagen, vingers binnenkant benen, maar afblijven. Opvoeren, zorgen dat ze kronkelden. Bij het kronkelen hoorde smeken. Bij het smeken hoorde vunjige taal. Cirkel rond. Avond geslaagd. Ik was de tedere pornokoning.

Moest ik weer vrijgezel worden? Misschien een weekje, dan weer gezellig samen.

We vonden het te koud om naar buiten te gaan. Alma was druk bezig met het maken van hangop, de zure geur vulde het huisje. Bij de boer had ze drieliterflessen melk laten vullen. Het waren eigenlijk meer grote glazen potten dan flessen. Van dat soort details kon ik genieten. Alma kookte de melk en goot die in wit gaas en hing het

hele zootje in theedoeken op zodat het vocht eruit kon druipen. Ik bekeek het proces aandachtig vanaf de bank. Toen ze klaar was ging ze aan de formica tafel zo'n verschrikkelijk vrouwen tijdschrift zitten lezen. De *Happinez* dit keer. Ik ging tegenover haar zitten en las mee. Ik had totaal geen moeite met op z'n kop lezen, in Nederland lezen we altijd met z'n tweeën de krant. Het artikel ging over het combineren van een spirituele carrière en kinderen.

'Hou eens op.' Alma keek niet op toen ze dat zei.

'Waarom?'

'Ik vind het irritant.'

'Wat is er opeens irritant aan?'

'Dit is anders dan de krant.'

'Waarom?'

'Geen idee. Het voelt zo. Ik wil dit interview gewoon rustig kunnen lezen.'

'Doe dat dan.'

'Ga even ergens anders zitten.'

'Nee.'

Alma keek op. Haar ogen hadden stadium twee allang bereikt, nog even en dan werd het ruzie. Ik bleef haar strak aankijken. Ik vond het geweldig om te zien hoe de fases zich in haar ogen voltrokken.

'Zullen we schaken?' vroeg ik.

Ze zuchtte en sloeg het tijdschrift dicht.

'Ik neem zwart,' zei ze en stond op om het spel te pakken. Geen van ons was uitgesproken beter dan de ander, maar we waren wel net zo fanatiek en wilden even graag

winnen, al deden we allebei alsof dat niet zo was.

Ik dacht Alma bijna klemgezet te hebben en zag dat ze daar moeite mee had. Juist vanavond zou ze willen winnen, alsof winnen haar alsnog gelijk gaf in haar wens alleen te lezen. Toch zette ze mij uiteindelijk schaakmat. Haar humeur werd meteen beter. Ze stond op om nog een glas wodka in te schenken, ze wilde op haar overwinning toosten. Later in bed leek het alsof ze het goed wilde maken. Toen ik boven haar hing, klemde ze zich aan me vast. De verdrinkingscène kon beginnen.

De dagen leken op elkaar. Alma had haar cyclus niet bijgehouden, dus wilde ze continu seks. Als ze voor het aanrecht stond, hoefde ze maar even haar billen te bewegen en ik reageerde. Dan trok ik haar spijkerbroek naar beneden, en nog voordat er iets aan het eten was gedaan, gingen we al in elkaar op. Als ik op de bank zat, kwam ze op mijn schoot zitten en drukte ik haar stevast strakker op me. 's Nachts werd ik wakker van haar mond om mijn pik en 's ochtends deden we het sowieso. Het was alsof we weer in de eerste weken van onze relatie zaten. Geen betere wens dan een kinderwens.

Na drie weken moest Alma terug naar Nederland om les te geven aan de universiteit. Ze vond het verschrikkelijk dat ze weg moest. Ze wilde doorgaan met kinderen maken tot we erbij neervielen. Weggaan betekende oponthoud. Zelf vond ik het niet heel erg dat ze ging. Het idee de datsja weer voor mezelf te hebben was ook wel aantrekkelijk.

De tijd zakte in. Ik liet de bijt dichtvriezen en gaf de vervuiling alle kans zich rustig op te stapelen. Een wekker gebruikte ik niet en mijn ritme verschoof naar de andere kant van het etmaal. Ik stond om twee uur op, bleef een tijd in mijn joggingbroek rondlopen, dronk eindeloos veel koffie en tegen een uur of vijf nam ik wat toast met kaas. Daarna ging ik douchen en kon de avond beginnen.

Natuurlijk moest de sneeuw uitgebreid bestudeerd worden. Sneeuw was meer dan alleen maar wit. Van de zeven kristalvormen hield ik het meest van het Ruimtelijk Verdriet. Om de naam natuurlijk, en vanwege de vorm: één grote grillige vlek. Er waren dikke, luchtige vlokken die opgewekt naar beneden dwarrelden, of er viel driftsneeuw die zich per se wilde manifesteren maar zodra dat gebeurde terugschrok van zijn eigen geweld en op slag weer zacht en wollig werd. Ik begon verschillende soorten wit te onderscheiden. Inmiddels was het mijn lievelings niet-kleur geworden.

De sneeuwloze dagen besteedde ik aan het bekijken van de lucht. De matras die ik van een van de stapelbedden had gehaald, lag haaks onder het raam. Een perfect kruis. Met mijn nek achterovergekanteld kon ik uren naar de hemel kijken.

Er was totale rust, alle geluiden kwamen gedempt door. Toch wist ik niet zeker of ik deze stemming beter vond dan de actieve.

Als ik boodschappen deed, trof ik de oude baboesjka's in de kleine winkeltjes die me inmiddels kenden en in mij de ideale schoonschoon zagen. Ze reikten tot

mijn borst. Ik gaf klopjes op hun hoofddoek, wat me tandoos gegrinnik opleverde en noemde ze ‘mijn vriendinnetje’ zodat ze nog haastiger heen en weer gingen rennen op hun afgetrapte slofjes. Als ze meer aandacht nodig hadden dan een klopje, vroeg ik ze ten dans en walsten we over de witte plavuizen die onder de modderige afdrucken van sneeuwlaarzen zaten. Soms deed ik alsof ik uitgleed en dan slaakten ze een gillette. Licht geschrokken sloegen ze hun hand voor hun mond en kregen ze een bloesje, omdat ze nooit hadden gedacht dat dit geluid ooit nog uit hun tandeloze mond zou komen. Dan pakte ik ze nog steviger beet.

Zo’n uitje was voor mij meer dan voldoende contact met de buitenwereld. Als ik terugreed naar de datsja gleed ik weer af in mijn vacuüm, een bekend gevoel. Het was alsof niets van wat ik deed meetelde, alsof ik zat te wachten tot ik een startsein kreeg. Alma beweerde dat ik ernaast leefde. Dat was het precies: een beetje proefdraaien, rustig warmlopen. Ik was nog niet echt begonnen, en eigenlijk zou ik ook geen idee hebben hoe of waar ik zou moeten instappen.

De deur van de datsja krijg ik met moeite open. Aan het interieur is niets veranderd. De tafel met het plastic bloemenkleed, het aanrecht met de houten plank erboven waarop de gedeukte zwartgeblakerde pannen staan, de stoelen en de doorgezakte bank, het formica tafeltje, de vuilroze gordijnen met het witte kantrandje voor de ra-

men. De meeste huisjes worden alleen verwarmd door een tegelkachel, maar dit huisje heeft ook een houtkachel. Ik weet niet waarom, Russen doen niet zo aan gezelligheid. Wij vonden het in ieder geval fantastisch. Twee warmtebronnen in plaats van één. Naast de kachel ligt nog de stapel tijdschriften van Alma die ze, afgezien van al het andere, hier heeft achtergelaten. Alles hetzelfde. Alsof de wereld niet een paar keer over de kop is geslagen.

Het huisje heeft twee slaapkamers, een kleine met een stapelbed en een wat grotere met een tweepersoonsbed. Ik laat de deur van de grote kamer dicht. Te pijnlijk.

Het stapelbed is opgemaakt met drie dekens die ieder een andere kleur hebben, van elk is een omgeslagen randje te zien. Dat vindt Mare mooi.

‘Zet je beesten hier in je kamer, maken zij het vast gezellig.’

Ze is druk bezig haar beer uit haar koffertje te trekken en geeft geen antwoord. Ik pak de etensspullen uit en smeer een boterham voor haar. Ik heb in dit huis langer in mijn eentje gezeten dan samen met Alma. Toch is het haar zweet op de muren, niet het mijne.

Achter de datsja ligt een stapel berkenstammen die ik op twee weken zagen schat. Shoera, de verhuurster, heeft me gevraagd of ik haar wat hout wil brengen. Ze was helemaal weg van Alma, ook al kon ze geen gesprek met haar voeren. Voor Shoera maakte dat allemaal niet uit. Ze is zo mooi, en zo lang, ze is een godin, oreerde ze. ‘Nimf,’ verbeterde ik haar, maar dat snapte ze niet, ook al knikte ze

fanatiek en greep ze Alma, die schaapachtig stond te lachen, bij de hand. Ik vertaalde expres niet, maar Alma begreep het heel goed. Mijn bijdehante Nereïde.

Mare komt achter me staan.

‘Gaan we zagen?’ vraagt ze.

‘Ik ga zagen. Jij gaat spelen.’

‘Zagen is spelen.’

‘Zagen is gevaarlijk. En als je niet snel gaat spelen, word ik levensgevaarlijk.’

Ik haal naar haar uit. Ze gilt en rent weg.

‘Mare, kom eens terug.’

Ze draait zich om.

‘Kun je zwemmen?’

‘Heel erg goed.’

‘Doe eens voor.’

Ze maakt zwembewegingen. Ik zeg dat ik er niets van snap. Ze duikt op het gras en doet een voorbeeldige schoolslag. Ik ben gerustgesteld.

‘Niet stiekem baantjes gaan trekken, hè?’

Ze springt op en verdwijnt achter het huisje. Er ligt al een kleine stapel stammen. Ik pak de bijl uit het schuurtje. Even de gedachten splijten.

Aan de voorkant van het huisje loopt het grasveld iets naar beneden. Aan de rand ervan, vlak bij het water, staat een enorme kei waar we vaak op zaten. Als het erg koud was, gingen we op onze handen zitten. We konden eindeloos naar het ijs kijken.

Het water stroomt, Alma drijft op mijn gedachten. Ik

ga op haar helft zitten. Net wat ik dacht, veel beter. Het geeft een heel ander zicht. We namen automatisch onze eigen positie in. We wisselden nooit van plaats.

‘Ik heb zin in limonade,’ hoor ik nog voordat ik de deur helemaal geopend heb. ‘Hebben we groene limonade?’

Ik kijk naar het kleine blonde meisje dat op de grond met haar beesten zit te spelen. De beer heeft een smoking aan gekregen.

‘Is het feest?’

‘Ja. We hebben een bal vanavond.’

‘Ben ik uitgenodigd?’

‘Natuurlijk niet. Alleen beesten en kinderen.’

‘Dat vind ik slecht nieuws.’

‘Is het ook,’ ze lijkt tevreden met deze conclusie, ‘en de limonade?’

‘In de kast.’

‘Wil jij?’

‘Het is het enige wat ik wil, Pierlala, een groot glas groene limonade.’

Mare duwt een veel te vol en te groen glas in mijn hand en met mijn andere grijp ik een glas wodka en loop naar de veranda waar een grote stoel staat. Daar ga ik in zitten. In de verte zie ik een paar lichtflitsen snel achter elkaar, alsof iemand staat te seinen. Ik kan de tekens niet lezen. Bijschenken en de andere kant op kijken is tot nu toe het beste gebleken. Ik zak weg in een prettige roes en ben me niet helemaal bewust van wat er om me heen gebeurt.

‘Moet ik niet naar bed?’ Mare staat met haar beer in haar armen geklemd in de deuropening.

‘Tjonge, Pierlala, dat is nog eens goed dat je mij helpt herinneren. Inderdaad, lekker naar je beestenbed.’

Ik sta op en loop achter haar aan naar binnen.

‘Ik moet ook nog mijn tanden poetsen.’

‘Laat toch zitten.’

‘Gijs, dat is stout.’

‘Stout? Is dat mijn broer die je zulke gekke dingen leert? Dat ga ik ’m meteen zeggen, dat hij je niet zo raar moet opvoeden. Niks is stout, onthoud dat. Je mag helemaal zelf weten wat je wel of niet doet in je leven. Erg belangrijk.’

‘Mama zegt dat ik iedere dag mijn tanden moet poetsen om geen gaatjes te krijgen.’

‘O, oké. Tegen mama’s kan ik niet op. Die hebben altijd gelijk. Waar is je tandpasta, is dat deze gore roze meuk?’

Mare giechelt. Even later staat ze met een bloedserius gezicht grondig haar tanden te poetsen. Alma en ik stonden hier altijd naast elkaar. Niet aan denken. Niet nu.

Als ze in bed ligt, het hele dierenrijk op een rijtje naast haar, de gekleurde randjes van de dekens precies goed – niet te breed, niet te smal, dat kostte me een kwartier –, ga ik weer buiten op de veranda zitten. Het lijkt alsof de lucht kantelt. De schemer is hard geworden. Ik zou ook moeten gaan slapen. Er is veel te veel wat met ‘zou moeten’ begint. Ik doe er niet aan mee. Wel loop ik naar bin-

nen en installeer me op de bank. De deur van onze, mijn, slaapkamer heb ik nog niet opengedaan, ik krijg het niet voor elkaar.

Ik vond het heerlijk alleen in de datsja. Met Alma op grote afstand kon ik eindeloos niks doen zonder verantwoording af te leggen. Af en toe kwam de gedachte aan wel of geen kind bij me op, alleen had ik geen zin om daar uitvoerig over na te denken. Ik had er geen uitgesproken idee over en al helemaal geen zin om me er een gedegen mening over te vormen. Dat kwam later allemaal wel. Ik gleed af naar mijn wattenwereld die hier in Rusland zo passend was. Alles wollig en wit, even geen scherpe kantjes, maar ook geen randen om mezelf aan op te trekken.

Eén keer per dag forceerde ik mezelf om iets te doen. Ik wist dat als ik dat niet deed, ik er voor lange tijd helemaal zou doorzakken. In de banja vulde ik de ijzeren ton met water en stookte het vuur eronder hoog op. Dan het ritueel met de berkenboomtakken: het uiteinde in het hete water dopen en mijn poriën openslaan. Daarna bleef ik in de sauna zitten tot ik zo rood was dat ik vreesde voor een eerstegraads verbranding, waarna ik alle scheve verhoudingen weer rechtrok door in de ijsskoude poedersneeuw te gaan liggen rollen. Mijn lichaam werd er nogroder van, het tintelen was een marteling die ik heroïsch onderging. Met opgetrokken knieën in hoog tempo, zonder snel vooruit te komen, ging ik terug naar het

huisje. De damp sloeg van mijn lichaam. Het laatste stukje was ik de held die met gespreide armen door een erehaag liep. Gejuich. Spandoeken. Handtekeningenjagers die me lastigvielen, pitspoezen om mijn hals om me nooit meer los te laten.

Eenmaal binnen werkte ik me door mijn stapel porno heen. Een goed glas wodka ernaast. Mijn lijf nog rood en gloeiend van de sauna. Het dikke glanzende papier van de blaadjes versterkte mijn opwinding. De meisjes leken zo van de pagina te rollen. Ik sprak ze toe als ze op handen en voeten, kont omhoog, smekend naar me omkeken. Ik zei hun dat ze de meest formidabele spleten hadden die er maar bestonden, dat ik ze zou openscheuren; hun oliegladde billen met twee handen zou vastgrijpen terwijl ik ze tegelijkertijd met mijn duimen spreidde om ze open en willig te masseren, zodat ik er strak in kon stoten met mijn gouden godenpik. Ze kronkelden gulzig, kreunden dat ze meer wilden tot ik die hele verdomde glimmende pagina onderspoot.

Pas als ik de lucht zag opklaren, kon ik me door de duisternis van mijn slaap van de wereld laten wegvoeren.

De dagen rijmde op elkaar, alsof ze broederlijk gelijke tred hielden met mijn stemming, die rustig haar gangetje ging en mij overal buiten hield. Zo was ik in mijn eigen wereld weggezonden. Ik miste niets. Niet de krachtmetingen met Alma, waar ik normaal gesproken van genoot. De afwezigheid ervan stoorde me niet. Eigenlijk was het me allemaal om het even. Het was alsof de lucht

ijler was dan voorheen, steeds lichter, ik werd doorzichtig samen met het landschap. De prikkels die ik normaal niet kon ontwijken, leken door alles heen te gaan. Ze bleven nergens haken. Het was zo rustig hier in Rusland, zonder alle mensen die vonden dat ik iets moest doen met mijn leven. Tijdens het wandelen snoof ik de schone lucht op. Het leek alsof de binnenkant goed werd opgeschoond. Geleidelijk werd ik binnenstebuiten gekeerd en ik vond het niet erg. Integendeel. Geen kans op kantelen. Een stemmingswisseling was voorlopig weer even van de baan.

Langzaam trok de avond het huisje binnen. Ik deed de gammele lamp aan, zette het bord met vastgekoekte etensresten op de grond en ging op de bank liggen. Vanaf daar kon ik net niet naar buiten kijken doordat de raampjes te hoog en te vuil waren. Zo langzamerhand moest ik me gaan voorbereiden op afwassen, of beter nog: weken. Ik stond weer op, zette de borden in de afwasbak, goot er water op en gaf het vuil de kans in zijn eigen tempo los te laten.

De fles whisky – ik gaf me niet helemaal over aan de gewoontes van dit land – was bijna op, maar op mijn tocht naar Tver had ik een buffer ingeslagen, omdat je je nooit moet laten overvallen door gebrek aan iets wat je zelf in de hand hebt.

Oud *borodinski*-brood roosterde ik in het zwartgeblakerde oventje, vlees bewaarde ik buiten in de houten kist die als ijskast diende. Verder had ik genoeg koffie, bieten

en allerlei soorten zuur die ik op de markt had gekocht, en aardappelen, bonen, linzen en een paar tomaten voor het idee. Ik hoefde er niet meer uit. Ingraven en vervuilen.

Buiten klonk het gehuil van een wolf. In Tver hadden de bewoners last van de beesten, bij gebrek aan prooi grepen ze honden. Dit huisje was zo'n dertig kilometer van de stad verwijderd. De verwilderde roep was zo aantrekkelijk dat ik mijn jas en handschoenen pakte en mijn *usjanka* op m'n hoofd drukte.

Op de veranda kraakten de bevroren planken onder mijn voeten. De kou zette zich onmiddellijk vast op mijn gezicht, de ingeademde lucht was van glas. Binnen een half uur zouden mijn neusharen tot ijspegels bevriezen. Ik verheugde me op het pegelorkest, de dansende staafjes. Als ik mijn best deed, kon ik de ijle klanken horen. Diep inademend werd ik high van de fris tintelende lucht.

Ik volgde de schittering van de sterren op de sneeuw en aarzelde. De hemel was extreem helder, zo had ik hem nog nooit gezien. Kon ook zijn dat ik er niet op had gelet, maar uiteindelijk ontkwam je er blijkbaar niet aan. De perfecte reflectie van licht.

Met mijn armen wat van mijn lichaam af, stopte ik het geluid van het schuren van mijn jack. Helemaal goed werd het als ik mijn handen op mijn rug in elkaar sloeg. Dan was er alleen nog maar het gemoedelijke kraken van mijn stappen en was de wereld volmaakt.

Het heelal was groots, maar ik wist me te verhouden. De nacht had een fonkelende energie die ik echt kon

voelen. De bossen waren tot één grote zwarte vlek gevormd, daar kwam het gehuil vandaan. Ondanks de aantrekkingskracht van het gehuil van de wolven, waren de silhouetten van de bomen me te donker. Ik draaide me weer om naar de sterrenhemel en wist dat het daar lag, ondanks alles. Iets wat verlicht werd moest je niet alleen zien maar ook ondergaan, en als het enigszins kon er ook in stappen. Ik moest het proberen. Ik hield zoveel van Alma. Beter kon het niet zijn. Ik kon het allemaal wel. Meedoen. Vader worden. Natuurlijk.

Nu oppassen voor mijn ogen, als ik nog langer nadacht en een fractie emotioneler werd, dan zou het traanvocht bevroren.

De vraag waarom de terugweg altijd korter lijkt dan de heenweg had ik nog steeds niet kunnen beantwoorden. Was de heenweg oneindig omdat je nog niet wist wanneer je om zou draaien, terwijl op de terugweg de herhaling een route schijnbaar inkortte?

In de buurt van het huisje rook ik het houtvuur en werd mijn euforie nog heftiger. Een fik, zo'n beetje de beste geur die er bestaat.

Toen ik weer binnenkwam was het alsof alles anders was, misschien zelfs nieuw. Het geluk was sneller bij me dan ik had verwacht, het verspreidde zich door de kamer en spetterde in mijn lichaam. Ik moest iets doen, actie. Ik belde Alma, ook al was het drie uur in de ochtend.

‘Wat is er?’ Haar stem klonk slaperig en geschrokken tegelijk.

‘Het gaat allemaal lukken. Zodra we weer bij elkaar zijn, maken we dat kind. Geen probleem, ik voel het. Wij horen bij elkaar!’

Het was stil aan de andere kant.

‘Een meisje, we verwennen haar tot op het bot, en ik breng haar naar school.’

‘Daar moet ze eerst vier voor worden.’

‘Ook goed. Wandel ik tot die tijd gewoon door de buurt. Of nee, we blijven in Rusland, we trekken definitief de datsja in. Hier is het toch allemaal veel beter dan in Nederland, dan hoeft ze niet voordat ze überhaupt geboren is op een wachtlijst voor een crèche. Dat is geen goed begin. Helemaal perfect, schat, wij samen. Ons eigen gezinnetje in Tver.’

‘Het lijkt me heerlijk, lief, maar eerst ga ik slapen.’

Ik liet Vladimir Vysotski door de kamer schallen, dans- te door de ruimte en kreeg het meteen warm en benauwd. Mijn riem en de bovenste knoop van mijn spijkerbroek maakte ik los voor meer bewegingsvrijheid, binnen no time was ik bezweet en moe. Een klein meisje in een witte jurk dat ‘papa’ gilde als ze haar knieën stukviel. We zouden een boomhut maken, een gigantische uitkijkpost. Van mij mocht ze erin slapen als ze wilde, stouwden we het gewoon vol met kussens. Misschien een klein radio- tje mee voor de gezelligheid. En als ze oud genoeg was, zou ik haar alles uitleggen over het heelal. Daar draaide het tenslotte allemaal om. Maar eerst moest er gebouwd worden, want het was een briljant idee. Ik ging naar bui- ten en liep naar de schuur. Er stonden planken tegen de

wand, lang niet genoeg voor een hut. Van de stammen die ik nog niet in stukken had gezaagd kon ik de vloer maken. Er lagen losse stukken touw, echt heel stevig waren die niet, maar wat zou het. Het ging om het idee.

Het licht aan de buitenkant van het schuurtje verlichtte het grasveld. Er lag een vreemde gloed over de berken. Een hut nog voordat ons meisje er was. Prachtig, dat was nog eens iets anders dan een wachtlijst. Ik sleepte stammen naar de schuur, ze lieten zich goed vastbinden. Ik was de bouwer, de schepper van de uitkijkpost. Ik kon mijn wereld maken en precies bepalen hoe hij eruit kwam te zien.

Ik schrik me wild van haar stem en zit meteen rechtop.

‘Waarom heb jij hier geslapen?’ Mare staat naast de bank.

‘Het spookt in de slaapkamer.’

‘Nee!’ Het klinkt verschrikt.

‘Nee hoor, grapje. Jij bent het spook.’

‘Jeetje.’

‘Jeetje, wat?’

‘Jij doet stom.’

‘Dat is een van mijn kernkwaliteiten, Pierlala, stom doen.’

Mare trekt een gezicht, sluipt dan op haar tenen naar de slaapkamerdeur en doet hem heel voorzichtig open. Ik moet me beheersen om niet van de bank op te vliegen en haar daar weg te trekken. Ik laat me achterovervallen.

‘Joehoe, spookje,’ roept Mare. Ik hoor haar de kamer in gaan. Na een tijdje komt ze terug.

‘Niemand te zien,’ zegt ze.

‘Deur dicht,’ antwoord ik strak. Mare kijkt geschrokken in mijn richting. Ik zeg niets meer. Ik wil slapen, eindelijk slapen en als ik weer bijkom is het allemaal voorbij, dan heb ik nergens meer last van.

Ik word wakker van het gekletter van een bord op de vloer. Mare staat bij het aanrecht.

‘Ik deed het niet expres,’ zegt ze meteen.

‘Oké,’ zeg ik.

Ik kom van de bank en pak het bord.

‘Wat wil je eten?’ vraag ik haar.

‘Een boterham.’

Ik dek de tafel. Mare is wat stilletjes, maar ik kan haar nu niet opvrolijken. De luiken zijn weer neergedaald.

We ontbijten. Ze wil hagelslag, maar dat heb ik niet. Ze wil pindakaas, maar de pot die ik uit Nederland heb meegenomen is zo goed als leeg omdat ik satésaus heb gemaakt, en van kaas houdt ze niet. Ik zet een zak *pryaniki* op tafel en laat haar die leegeten. Dan wil ze kleuren. Ik pak de tekenspullen uit de kast. Even later zit ze geconcentreerd te tekenen. Een pluk haar hangt in de beker melk. Ik laat het. Buiten is het grauw. De kei staat standvastig op zijn plek. Toch maar even die pluk haar uit de melk halen. Ze reageert er niet op, gaat alleen verveeld naar een kant hangen, haar hoofd rustend op haar arm. Beetje krassen, meer doet ze niet. Ik sta op om een glas water te pakken. Wat kan ik doen? Mare heeft alweer ge-

noeg van het tekenen en loopt naar buiten. De keukenramen geven uitzicht op de achtertuin. Daar staat ze met een stok in haar handen ingewikkelde spreuken te mompelen bij de omgezaagde bomen. Ze tikt op de uiteinden van de stammen alsof we daar naar de oplossing moeten zoeken. Ik zet nog een keer koffie.

Mijn tijdschriften liggen onder het kussen van de bank. Op de wc blader ik naar mijn favoriete meisje. Ze doet het meteen. Ik voel dat ik naar haar toe word gezogen, tot ik de klapdeur hoor. Het is verdomme niet waar. Ik luister met ingehouden adem of ze weer naar buiten gaat.

‘Gijs?’

‘Op de wc.’

‘Ik heb honger.’

‘Je hebt net gegeten.’

‘Dat waren koekjes.’

‘Nou en?’

‘Ik wil iets anders.’

Haar stem klinkt dof vanachter de deur.

‘Pak maar wat.’

‘Wat dan?’

‘Geen idee, moet je zelf bedenken.’

Tweeënzeventig miljoen zaadcellen die er niet uit kunnen, dat worden blauwe ballen. Ik trek door. Op het aanrecht ligt aangebroken brood, de boter zit vol broodkrumels. Mare is alweer verdwenen. Ik ruim op en loop naar buiten. Als ik op de kei zit, komt ze naast me zitten.

‘Waarom heb jij een ring?’

‘Vind ik mooi.’

Precies zes maanden geleden heb ik Alma’s ringen geprobeerd. Er moest iets zijn wat ons verbond, al was het een sieraad. Godzijdank was er een die paste. Haar zilveren duimring.

‘Eigenlijk vind ik het stom. Het is een meisjesring.’

Ik kijk naar mijn hand en moet moeite doen om haar niet van de kei te duwen.

‘Geen meisjesring. Van Alma.’

‘Die is er toch niet?’

Ze kijkt me onschuldig aan. Ik kijk terug. Ze is geen zeven.

‘Klopt.’

‘Waarom eigenlijk?’

‘Ze vond mijn grappen niet meer leuk.’

Ze denkt even na, dan: ‘Vind je dat erg?’

‘Ja.’

‘Was je niet lief voor haar?’

‘Niet genoeg, Pierlala, niet lief genoeg.’

‘Ben je verdrietig?’

‘Ja.’

‘Heb je spijt?’

‘Wat zit je allemaal te vragen, kleine wijsneus.’

Ze schopt haar benen heen en weer en kijkt naar haar schoenen. Ze haalt haar schouders op. Ik zie aan haar gezicht dat ze mijn opmerking niet leuk vindt.

‘Heel erg spijt. Van alles,’ zeg ik en loop naar binnen.

Er moest een varken komen om te slachten. Het was iets wat ik al jaren wilde, maar ik had er nog nooit echt de kans voor gehad. Hier was ik alleen, niemand die het zielig of smerig kon vinden. Om mezelf alvast lekker te maken, had ik op de markt goed gekeken naar de stukken vlees, de muffe geur van oud bloed negerend. In een internetcafé, waar ik eerst eindeloos voor moest rijden voordat ik er een vond, bekeek ik diverse filmpjes die lieten zien hoe je een varken moet slachten. Toen ik alle informatie en benodigde messen had verzameld, werd het tijd om zo'n beest te kopen.

Eerst liep ik een rondje over de markt om te zien wat er allemaal verhandeld werd. De boer die ik uitkoos had er zichtbaar plezier in. De *usjanka* stond scheef op zijn hoofd. Hij was klein en gedrongen, ik stak ver boven hem uit, wat het onderhandelen lastig voor hem maakte. Ik kreeg het idee dat hij zich erbij neerlegde dat ik overwicht had. Toen de deal besloten werd met een veel te stevige handdruk, sloeg hij me op mijn schouder. Hij moest op zijn tenen gaan staan om dat te kunnen doen. Ik kreeg het varken, een beer, aan een rafelig touw mee. Het beest had totaal geen zin om te bewegen, maar de handelaar trapte hem eenvoudig van zich af.

Ik zette het varken achter in mijn auto. Hij begreep niet dat hij moest gaan liggen, dus liet ik hem maar. Hij zou het snel genoeg merken. Dat had ik goed ingeschat. Bij de eerste bocht viel hij om. Het hoge protest klonk lachwekkend. Ik stelde me hem voor met z'n vier poten omhoog, happend naar lucht van verontwaardiging.

Toen ik de achterklep weer opende, schoot hij langs me heen de auto uit, maar ik kon nog net het touw vastgrijpen. Dat leverde ook weer gegil op. Zenuwpees. Ik had gelezen dat varkens vierentwintig soorten geluiden gebruiken om zichzelf uit te drukken. Ik was benieuwd hoeveel ik er daarvan te horen zou krijgen. In het schuurtje liet ik hem los. Het beest knorde van plezier. Dat zou niet lang meer duren, maar wist hij veel. Wat mij betreft heette hij Serrano.

Na het eten bracht ik hem de resten van de soep. Het was niet veel, maar ik vond het zonde om weg te gooien. Serrano vrat het meteen smakkend en knorrend op. Het stro had hij naar één kant geschoven. Misschien moest ik er nog iets bij kopen voordat hij vlees werd. Het slachten stelde ik nog even uit. Omdat het me toch ook wel een heel gedoe leek.

Het was weer zo'n heldere nacht. Ik liep de gedempte stilte in, die al snel werd verstoord door Serrano die achter me aan was gekomen. Snuffelend liep hij voor me uit. Zijn kont zwaaide heen en weer alsof hij een genderprobleem had.

Ik volgde het pad naast de Wolga. De helderheid van de nacht was weer formidabel. Wat een contrast tussen de diepte van de zwarte hemel en het licht van de maan. Ik liet het pad links liggen. Het lopen ging meteen veel zwaarder. De sneeuw was hier minder platgetreden, maar ik sloeg er geen acht op. Het volgende moment lag ik plat op de grond. Mijn voet was blijven haken achter een stronk of iets dergelijks. Serrano was onmiddellijk

bij me en snuffelde in mijn nek en in mijn haar.

‘Hé, idioot!’

Hij maakte een diep geluid. Verdomd, het klopte. Nog eenentwintig geluiden te gaan. Ik greep hem bij zijn nek en schuurde met mijn handschoenen wat over zijn huid. Dat bracht ik weet niet wat bij hem teweeg, ik werd onmiddellijk als schuurpaal gebruikt. Hij schurkte zijn dikke lijf tegen mijn bovenlichaam. Heel even lag ik op mijn zij met mijn armen om zijn nek geslagen naar de sterrenhemel te kijken. Ik legde mijn hoofd tegen zijn warme huid. Opnieuw voltrok zich een gevoel van totaliteit. Grootseheid, zonder zelf iets te hoeven doen.

Intens tevreden liep ik terug naar de datsja.

Na vier dagen uitstellen had ik opeens genoeg van zo’n levend bewijs dat me eraan herinnerde dat ik een taak had uit te voeren, en ik besepte ook wel dat hoe langer ik wachtte hoe ingewikkelder het zou worden.

Van een stevig touw maakte ik een lus die ik om zijn nek zou gooien, dan zou ik hem vastbinden, het slachtmes pakken, zijn strot doorsnijden, leeg laten bloeden, openritsen van hals tot staart, haren eraf halen, drie dagen laten rijpen en laten bevriezen. Sempel.

Serrano voelde dat het helemaal mis was en rende als een wilde door de schuur. Er kwam hoog gepiep uit zijn strot, wat me afleidde. Maar het moest gebeuren. Toch had het krijzen van het varken meer effect op me dan goed was. Toen ik hem na lang heen en weer rennen eindelijk te pakken had en het touw strak trok, deed mijn

maag mee. Ik bond hem vast. Serrano bleef gillen. Het hele schuurtje was gevuld met zijn geluid. Op de werkbank lag het slachtmes blinkend klaar. Nooit gebruikt. Opeens vroeg ik me af of ik het wel kón gebruiken. Ik liep naar buiten om na te denken, even weg van dat afschuwelijke geluid. Wat was dit voor gemuts? Ik moest zo iets toch met droge ogen kunnen uitvoeren? Zielig? Onzin. Het was zo voorbij. Ik liep weer terug, vastbesloten Serrano open te rijten.

Ik opende de deur en hoorde hem al onrustig heen en weer lopen. Toen ik helemaal binnen stond, begon hij weer te krijsen. Het touw zat diep in zijn dikke nek gegroefd. Hij probeerde zo ver mogelijk bij mij vandaan te blijven. Gewoon niet kijken naar dat strakgetrokken touw, en geen acht slaan op het geluid dat steeds meer op rochelen leek. Het slachtmes was groot en vlijmscherp. Je kon niet met je vinger langs het blad gaan, of je haalde jezelf al open. Ik sloot mijn ogen en telde. Het moest gebeuren. Nu. Actie.

Ik opende mijn ogen, griste het mes van de werkbank en liep snel op hem af, struikelde, maar kon mezelf nog net overeind houden. Serrano zette het op een nog harder gekrijs. Het maakte me gek. Met één haal bevrijdde ik hem en smiet het slachtmes op de werkbank. Vloekend sloeg ik de deur achter me dicht.

Zo te zien was de zon vandaag zwakjes, dus bleef ik nog even liggen, ook al had ik honger. Het was een vergissing om om twaalf uur wakker te worden, veel te vroeg. Ge-

lukkig was Alma er niet om commentaar te leveren. Buiten hoorde ik het gescharrel van Serrano. Door de harde klap waarmee ik de deur had dichtgegooid, was hij weer opengesprongen. Ik had het gezien, maar niet de moeite genomen hem weer te sluiten. Fuck dat varken. Als hij wegliep, prima. Maar blijkbaar had Serrano nog niet begrepen dat de wereld plotseling meer voor hem kon omvatten dan het gebied rond de datsja, alleen maar omdat ik te bescheten was geweest hem de strot door te snijden. Ik draaide me op mijn andere zij.

Toen ik weer wakker werd, was mijn honger verdwenen. Half drie. Wel had ik extreme zin in koffie en meisjes. Even aandacht geven. Vonden ze prettig. Dat was dan weer een eis van vrouwen waar ik graag aan tegemoet kwam.

Mijn kleren waren eigenlijk te smerig om aan te trekken. De spijkerbroek was nóg stugger geworden. Wanneer zou het materiaal zo vuil blijven als het was, elke vezel gevuld, het verzadigingspunt bereikt? De waspoeder was op, vergeten te kopen. Het maakte allemaal niet uit. Eerst naar buiten.

Het sneeuwde zacht, ik liep door het nieuwe wit waar de bevroren sprietten helmgras en aren dapper bovenuit staken. Serrano groef zich een weg door de sneeuw, maar zodra hij mij zag rende hij zo snel als hij kon de schuur weer in. Ik gaf hem geen ongelijk.

Een paar kraaien bleven boven me vliegen, ze maakten een krassend geluid. Het klonk alsof ze me wilden weggagen.

De wandeling gaf me het gevoel dat ik de rest van de dag niets meer behoefde te doen. Toen de datsja weer in zicht kwam, zag ik Serrano. Ik pakte een paar maïskolven en gooide die op de sneeuw. Het geel stak fel af. Serrano kwam onmiddellijk aangedribbeld op zijn korte pootjes. Hij at de maïs, maar liet het stuk dat te dicht bij mij in de buurt lag onaangeroerd.

Ik stampte mijn laarzen uit tegen de drempel. Het takkenbosje dat Alma altijd gebruikte om de sneeuw van haar broek te slaan, gebruikte ik niet. Binnen hing ik mijn jas aan de kapstok, het fijne laagje sneeuw dat zich erop had vastgezet smolt en druppelde op het kleedje. De vuilnis was het enige waar ik nog over na moest denken, ik wist niet waar ik de volle zak moest laten. Tot nu toe had ik de zakken in het schuurtje gezet totdat ik ze naar de vuilcontainer in Tver bracht, maar sinds Serrano daar huisde zette ik het vuil in de auto. De wolven roken alles, hoewel de geur nu minder prominent was omdat ik Serrano bijna alle etensresten voerde. De houten kist naast het huisje gebruikte ik als ijskast, dus daar kon ik de zak ook niet in doen. De auto was vol, maar ik had nog geen zin in de stinkende tocht naar Tver. Ik liep naar buiten met de zak die ik tijdelijk op de veranda zette.

Binnen stookte ik het vuur hoog op en pakte ik een bosje *gribnoj botschonok* en een glas wodka. Ik had net een zoute hap in mijn mond, toen ik de hoeven van Serrano op de veranda hoorde. Ik stormde naar buiten en zag hem snel weglopen. De vuilniszak was openge-

scheurd, de hele veranda lag onder de rotzooi. Lege conservenblikjes en plastic verpakkingen. Als er nog etensresten in zaten, dan waren die nu ongetwijfeld in zijn dikke muil verdwenen. Woede stootte naar boven. Ik rende achter hem aan, dat beest ging eraan. Maar Serrano rende langs de schuur de verte in. Ik stopte omdat ik meteen al buiten adem was. Ik had geen zin in een strijd die ik niet kon winnen. De gore rotzooi propte ik met heftige bewegingen in een nieuwe zak. Het toeteren van een auto maakte mijn drift nog heviger. Ik kwam met een ruk overeind en zag door een sluier van sneeuw een auto mijn kant op komen. Ik voelde mijn kaken nog harder worden.

De koplampen gingen aan en uit. sos. De auto reed recht op me af, er was geen ontkomen aan. Toen herkende ik de krullen.

Alma stopte voor de datsja en stapte uit, aan haar uitdrukking te zien was ze niet zo zeker van mijn reactie. Ze lachte, bijna verlegen. Ik haalde heel diep adem. Het was vast maar voor even, zo lang kon ze niet wegblijven van de universiteit, ze moest geheid snel weer terug en dan werd alles weer onaantastbaar.

Het was koud, ik trok de das die ik nog om had strakker om mijn nek.

‘Verrassing! Ik heb bijna aan één stuk doorgereden, zo graag wilde ik bij je zijn.’

Ze overschreeuwde zichzelf. Ik herkende het.

‘Ik heb mijn baan opgezegd! Dat vruchtbaarheidswater gaat gewoon werken. Zo’n kans mogen we ons niet

laten ontglippen. Trouwens, je hebt je trui verkeerd om aan.'

Onder de woordenstroom was ze naar me toe gelopen en de veranda op gestapt. Ze sloeg haar armen om mijn nek.

'Zo'n kans?' mompelde ik, maar Alma hoorde me niet. Ik bleef buiten staan terwijl ze met haar bagage naar binnen liep. De koffer was geen weekendtas. Ik keek naar de naden op mijn schouder. Wat een gelul.

De deur klapte vertraagd achter haar dicht, toch hoorde ik haar uitroep heel duidelijk.

'Gijs, smerig zwijn dat je bent!'

Smerig zwijn? Wacht tot je Serrano ziet, dacht ik en liep naar de schuur ook al was ik verkleumd, om te kijken of hij alweer binnen was. Hij lag te ronken in het stro. Ik sloot de deur. Vannacht kon hij niets meer uithalen.

Het lukte me niet om enthousiast te zijn over haar komst. Snel rekende ik uit hoelang ik het rijk alleen had gehad. Ze kon dus nog geen drie weken alleen zijn, terwijl ik het gevoel had dat er nauwelijks een week voorbij was gegaan.

'Och, schat, je zit nog helemaal in je vacuüm. Geeft niet, begrijp ik best. Ik ga lekker voor ons koken, wat heb je allemaal in huis? Nee, weet je wat, eerst de boel hier een beetje fatsoeneren. Even die teringzooi van je wegwerken.'

Vanaf de bank bekeek ik haar werkzaamheden. Een archeoloog zou jaloers zijn op de vele lagen die ze aan-

boorde. Het lukte haar zelfs de borden schoon te krijgen, iets wat ik al snel had opgegeven. Ze kwamen me opeens erg wit voor. Ik moest opstaan en het kleed werd weer over de bank gedrapeerd, zoals ooit de bedoeling was geweest. Het voelde vreemd aan zo zonder kreukels. Mijn kleren werden bij elkaar geraapt, ze rook eraan, trok een gezicht en gooide ze in het washok. Ze werkte zich een slag in de rondte en zei niets van mijn verblijf op de bank. Ik verlangde naar de nacht, naar de sterren, en kon er niets over zeggen. Ze had niet door wat ze verstoorde. Zij was bezig met haar toekomst, maar op dit moment wist ik niet meer of ik daarin mee wilde doen.

Van de paar dingen die ik in huis had kookte Alma een verbluffende maaltijd, en dat vond ik toch ook wel weer prettig. Ik wist dat ik in ieder geval deze eerste avond binnen moest blijven, zij hield er niet van om in het donker te wandelen. En dat terwijl buiten het heelal wachtte. Alma sleurde me mee naar bed. Háár heelal.

Voor Alma was het alsof ze niet was weggeweest. Ze pakte de draad eenvoudig weer op. Veel seks en andersoortige beweging. Ik moest me hernemen. Weg was het alleen zijn met mezelf en het gevoel dat ik voor het eerst van mijn leven had: dat dat goed was.

Alma vond Serrano geweldig. Het was wederzijds. Zodra Alma naar buiten kwam, was Serrano bij haar. Hij volgde haar als ze naar de banja ging, wachtte voor de deur tot ze er rozerood uit kwam, en begeleidde haar naar de Wolga. Serrano ging het ijs niet op, maar bleef

als een hondje aan de kant op Alma wachten als ze in haar bijt dook. Ergens voelde ik me verraden, maar ik wist ook wel dat iets of iemand die ik had willen afslachten niet meer aanhankelijk tegen me zou doen. Ik had Alma niet verteld wat ik had geprobeerd. Ze ging er gewoon van uit dat ik hem had gekocht om minder eenzaam te zijn. Het idee!

‘Ik vind dat hij een naam moet hebben,’ zei Alma toen ze een borstel had gevonden om hem te verwennen. Volgens haar was dat gezond voor Serrano, en zo niet, was het in ieder geval bevorderlijk voor hun band. Het beest had amper haar, maar dat deerde Alma niet.

‘Het is maar een varken.’

‘Dus?’ vroeg Alma.

‘Hij heeft eigenlijk al een naam. Serrano.’

‘Nee! Wat erg. Straks denkt hij nog dat hij geslacht gaat worden.’

‘Niets mis mee.’

‘Hij is meer dan vlees, Gijs,’ zei ze, en aan haar afwezige blik te zien dacht ze intussen na over een geschikte naam.

‘Titus vind ik bij hem passen. Ja, dat is een goede naam voor hem. Titus.’

Serrano Titus was haar vast voor eeuwig dankbaar.

Alma wilde naar de overdekte markt in Tula en ik ging met haar mee. Buiten de overkapping stonden de baboesjka’s met hun emmertjes vol aardappels en gepekeld augurken. Een weegschaaltje dat uit een ander

tijdperk leek te komen stond ernaast. Om een van die oudjes een plezier te doen, kochten we wat augurken.

We hadden niet zoveel nodig, voor Alma was het meer een uitje waarbij ze lekker mensen kon kijken dan boodschappen doen. Ze wilde graag naar het gedeelte met de kleine winkeltjes die ouderwetse spullen verkochten. Servies waarvan je je afvroeg wie dat mooi vond, glaswerk, keukengerei, maar ook kleding en speelgoed.

De grote hal was helemaal volgepropt met stalletjes. Het waren voornamelijk vrouwen die met grote boodschappentassen liepen te zeulen, behalve in het gedeelte waar vlees verkocht werd. De mannen gingen er prat op dat zij het meeste verstand van vlees hadden, en dat je de aankoop ervan zeker niet aan vrouwen moest overlaten.

We liepen eerst langs de open stalletjes met groenten en fruit, daarna naar het gedeelte met het vlees. Vanuit mijn ooghoeken zag ik de opgehangen varkenspoten met de hoefjes er nog aan. Bij de meest populaire stand, waar we ons langs de mensen moesten wringen, liepen we Shoera tegen het lijf. Die pakte meteen Alma's hand en liet niet meer los. Alma kreeg altijd iets weerloos over zich als Shoera in de buurt was. Shoera tetterde over hoe fijn het was ons, ze bedoelde Alma, haar *devochhka moy*, tegen te komen, vroeg wat onze plannen waren, zei dat we beslist een keer moesten komen eten en wilde weten wanneer we nou eens gingen trouwen. Een terugkerend thema. Zij vond mij een waardeloze man omdat ik Alma nog niet had gevraagd. Trouwen zei me niets. Het was een zogenaamde zekerheid die je nooit kon afdwingen.

Na het trouwen ging het altijd over kinderen. Shoera vond Alma de perfecte moeder, ze straalde het volgens haar aan alle kanten uit. Ik zei steevast dat we daar nog niet aan toe waren, wat Shoera grote onzin vond. Ik was een man, dus wat wist ik er nou van. Het ging om Alma. Die moest ik het allerbelangrijkste vinden. En dat vond ik ook. Maar wel op mijn manier. Tegen Alma zei ik dat Shoera het over haar kleinkinderen had, zodat ze knik-kend en glimlachend naast me stond. Iedereen tevreden.

Door Mare word ik in een ritme gedwongen dat ik maar moeizaam kan volhouden. Mijn dagen beginnen normaal gesproken pas om een uur of zes in de avond. Het liefst draai ik de wereldorde om, maar mijn nichtje denkt daar heel anders over. Zij wordt om zeven uur wakker, stampet haar bed uit, komt haar kamertje uit gerend en gaat in de zitkamer – waar ik nog steeds op de bank slaap – druk zitten praten met haar beer. De ene keer krijgt hij les, de andere keer is hij stout geweest en moet hij in de hoek boete doen. Of ze rent naar buiten, laat de buitendeur openstaan, komt weer naar binnen gesjeesd en geeft de hordeur een harde duw door het mechaniek heen zodat het geforceerd dichtklikt: als het maar lawaai maakt. Geen doen om al de lokgeluiden langer dan een half uur te negeren. Ik hijs me moeizaam op mijn ellebogen om te laten merken dat haar missie geslaagd is. Ze moet lachen als ik met een verward hoofd van de bank oprij.

‘Gijs, je haren!’

‘Ben ik niet verbluffend aantrekkelijk? Jij wil toch met mij trouwen?’

‘Zo niet!’

‘Wacht maar, ik ga onder de douche, leg mijn haren op nummer, dan wil je niets liever!’

Ze trekt een vies gezicht en dat bewijst maar weer eens dat het een fijn karakterkind is met een scherp beeld op de mensheid.

‘Gijs, als het heel erg sneeuwt wil ik ook weer met je mee, dat mag toch?’

‘Natuurlijk, maar je weet hoe dat zit met dit huisje, je kunt niet zomaar binnenvallen.’

‘Waarom niet?’

Ik heb het al een paar keer verteld, en ik weet zeker dat ze het heeft onthouden, maar ze vindt het een prachtig gegeven.

‘Het huisje moet heel langzaam opgewarmd worden, zeker drie weken, anders knapt het hout.’

‘Ja, en dan zouden we midden tussen de splinters zitten, en dat is eigenlijk niet echt gezellig.’

‘Zeker niet gezellig. Dus, als we gaan, moeten we dat ruim van tevoren plannen. Dat is wel a-typisch voor mij, maar goed, voor jou heb ik dat wel over.’

‘A watte?’

‘A-typisch. Dat het niet klopt met hoe iets normaal is. Dus als je normaal heel sloom bent en je dan opeens heel actief en vlot doet. Al is dat geen goed voorbeeld, want dat kan ook juist een patroon zijn. Nou ja, je begrijpt het allemaal wel.’

‘Nee. Mag ik eieren maken?’

‘Een geweldig idee!’

Mare rent naar het aanrecht en gaat aan de slag. Ik vind het allemaal prima.

De eieren zijn compleet blauw gekookt. We doen alsof ze dat aan het Russische hof altijd zo deden. Na het ontbijt was ik af, terwijl Mare met mijn mobiele telefoon speelt. Zodra ze merkt dat ik naar haar kijk, wil ze voorlezen worden.

‘Niks daarvan. Jij gaat mij voorlezen. Lijkt me een veel beter plan.’

Ze leest lettergrepen. Haar vinger onder elk woord. Ik herinner het me, vroeger, onderlip gevangen door mijn boventanden. Niet naar beneden willen komen om te eten omdat het te spannend was. Mare houdt op met lezen.

‘Gij-hijs!’

‘Ma-ha-re!’

‘Je moet wel luisteren!’

‘Dat doe ik toch?’

‘Nee, je zit te dromen.’

‘Oké, je hebt gelijk, sorry.’

Sinds wanneer hebben kinderen zo’n opmerkingsvermogen? Andere tijden.

Blijkbaar is het voorlezen genoeg geweest. Ze gaat op haar handen staan en loopt zo door het huisje. Met een rood hoofd komt ze overeind, en als ik klap maakt ze als toegift nog even een brug tussen mij en – wie weet – de werkelijke wereld.

‘Gijs?’

‘Pierlala.’

‘Waarom heb jij eigenlijk geen kinderen?’

Ik wil niet tegen haar zeggen dat ze dit soort vragen niet mag stellen.

‘Moet dat dan?’

‘Ja, toch? Dat hoort. Als je groot bent neem je kinderen.’

‘Ik neem helemaal niets.’

‘Maar wil jij wel kindjes?’

‘Eerlijk gezegd, Pier, nee, niet.’

‘Waarom niet?’

‘Omdat ze zo veel vragen stellen,’ zeg ik en knijp veel te hard in haar arm om niet na te hoeven denken. Ze gilt het uit.

‘O, sorry, Mare, sorry, laat eens kijken.’

Ze heeft haar hand op haar bovenarm gelegd en zit helemaal in elkaar gedoken. Ik haal haar hand weg. Haar arm is rood. Dat wordt een blauwe plek. Nou ja, went ze daar vast aan. Niemand die zegt dat het leven een feest is.

’s Avonds stookten we de kachel hoog op. De glimmende blanke stammen lagen achter het huis opgestapeld. Het was een sport geworden hout te halen zonder een jas of handschoenen aan te doen. Het kon net, tegen de tijd dat de houtbak vol lag, tintelden je handen. We deden een wedstrijd wie het langst de kou trotseerde en de meeste blokken naar binnen haalde. Soms ging ik twee

keer, hoewel ik dat alleen deed om Alma voor te blijven. Zij de kou van het water, ik die van het hout. Toen Alma weer binnenkwam en op haar rode handen ging zitten om die op te warmen, vertelde ze dat ze had getwijfeld over het opzeggen van haar baan.

‘En niet eens omdat ik die baan nou zo fantastisch vind, eigenlijk meer omdat ik bang was voor wat mijn collega’s zouden zeggen als...’

Ze stopte.

‘Wat is er?’

‘Doe jij dingen voor jezelf of voor anderen?’ vroeg ik.

‘Mezelf,’ antwoordde ze onmiddellijk en naar mijn zin veel te snel. Over zo’n vraag moest je nadenken, eerlijk zijn tegenover jezelf, zeker als je net had gezegd dat je bang was voor de mening van anderen. Ik stond op en pakte pen en papier uit de ladekast. Op een blaadje tekende ik een x- en een y-as.

‘Een externe handelingsfunctie gebaseerd op angst en een andere intern, gebaseerd op liefde. Hoe lopen de functies? Doe je dingen omdat je bang bent buitengesloten te worden, of dat je niet geaccepteerd wordt...’

‘Daar heb jij geen last van,’ onderbrak ze me.

‘Dat is de bedoeling. Hoe ouder je wordt, hoe meer je intern gedreven wordt. Dat is uiteindelijk veel eenvoudiger, minder gedoe. Je doet wat je wilt, los van wat een ander daarvan denkt.’

‘Jezus, ik vertel gewoon een verhaal, en dan kom jij aan met een x- en een y-as.’

‘Het is een theorie.’

‘Kan mij wat schelen.’

‘Maar je hebt een theorie nodig om te weten waar je naar moet kijken, en eigenlijk impliceert dat kijken of zoeken naar het bekende, anders kun je het niet vinden. Het is per definitie een beweging naar iets wat je zult herkennen. Niets nieuws dus. Een gedoemd kringetje.’

‘Een mistroostige gedachte.’

‘Precies.’

‘Je moet gewoon zorgen dat je gelukkig wordt,’ zei ze vastberaden.

‘Wat is nou geluk?’

‘Mijn liefde voor jou. Daarom wil ik met jou een kind. Dat is geluk. Het ultieme.’

Daar kon geen theorie tegenop.

Zoals hier alles langzaam ging, zo drong nu pas tot me door dat Alma een totaal ander leven voor ogen had dan ik. Plotseling besepte ik dat ik me zorgen moest maken over gretige eierstokken. Ik verafschuwde mijn laksheid. Hoe was het mogelijk dat ik niet langer had doorgedacht over zo’n belangrijke beslissing? Waarom moest alles in mijn leven eerst voor mijn voeten worden geworpen zodat ik erover struikelde, voordat ik actie ondernam? Afgezien daarvan, waarom moest er eigenlijk een kind komen? Kinderen genoeg. Er was een overschot aan eenkennige baby’s, slechtlerende kinderen, onmogelijke pubers en contact verbrekende adolescenten. Moest zij die per se van zichzelf hebben? En, belangrijker nog, waar zou ik dan blijven? Van partner naar

vader, geen prettig toekomstperspectief.

‘Waarom wil jij eigenlijk kinderen?’ vroeg ik aan Alma, die thee aan het zetten was. Ze draaide zich met een ruk om.

‘Hoezo?’

‘Nou, een hele normale vraag, lijkt me. Waarom je een kind wil.’

Ik zag aan haar uitdrukking dat ze twijfelde tussen ruziemaken en serieus antwoorden.

‘Het leven doorgeven. Onsterfelijk worden.’

‘Dus het moet op jou lijken.’

‘Of op jou.’

‘Dan klopt dat dus niet.’

‘Het gaat om het idee. Het leven doorgeven, daarvoor ben ik hier tenslotte.’

Ze durfde niet te zeggen ‘op aarde neergezet’ omdat ze wist dat ik het belachelijk zou maken. Onsterfelijkheid en een bestaansreden. Mooie eenvoud. Ik wilde dat ik zo zeker was van mijn zaak en mijn leven. Ik begon *Waarheen, waarvoor* te neuriën. Alma goot water op en draaide zich weer naar me toe.

‘En jij?’

‘Wat: en ik?’

‘Waarom wil jij een kind?’

Een goede vraag. Maar eerst moest een andere beantwoord worden. Waarom wilden vrouwen altijd progressie in een relatie? Waarom was het nooit genoeg? Het begon met elkaar meer willen zien, dan wilden ze samen op vakantie, samenwonen en opeens was het tijd

voor een kind. En daarna nog één, zodat je uiteindelijk werd gedegradeerd tot de vader van haar kinderen. Voor altijd op de tweede plaats. Welke man wilde dat nou?

Voor de zekerheid hield ik mijn mond, dat was niet goed.

‘Wat zit je dom te kijken.’

‘Ik zit dom te denken.’

‘Wat?’

‘Weet ik nog niet.’

‘Laat maar,’ zei ze en draaide zich naar het aanrecht.

‘Laat maar’ betekende ‘toe alsjeblieft’ en daar deed ik niet aan, behalve als we in bed lagen, dan deed ik alles wat ze wilde. Ik was nergens vies van, een maatstaf voor echte liefde.

‘Voor het geval je eraan twijfelt: ik vind het erg dat je daar geen antwoord op hebt,’ zei ze tegen de geiser.

‘O,’ zei ik.

Mooi woord. Het zei niets en toch zei je iets.

Ik stapelde een aantal kussens en ging gestrekt op de bank liggen.

De vraag bleef door mijn hoofd spoken, maar misschien was het helemaal niet nodig om een besluit te nemen. Alma had nog nooit voorbehoedsmiddelen gebruikt en ze was nog nooit zwanger geweest.

Haar coulance was heel snel verdwenen. Ze had commentaar op mijn uitslapen en als ik niet uit bed wilde komen kwam ze bij me liggen voor seks. Ik kreeg het er

benauwd van, maar haar confronteren deed ik niet. Ze leek zo veel gelukkiger dan de afgelopen periode. Ik was niet degene die dat weer ongedaan moest maken. Langzaamaan deed ik weer mee, niet meedoen leverde ergere scènes op. Pragmatiek was een mooi goed.

Titus werd haar nieuwe liefde. Ze vertroetelde hem tot in het oneindige. Ze gaf hem twee keer per dag eten, alla, maar dat moest per se op precies dezelfde tijd. Volgens haar waren varkens gewoontedieren, dus moesten we hem de juiste structuur geven. Ik hield mijn hart vast. Als een varken al structuur nodig had, wat had een baby dan wel niet?

Twee keer per dag deed Alma al haar truien en weet ik veel wat ze allemaal had meegenomen over elkaar aan, daaroverheen mijn jack en dan opende ze de schuur en liet haar nieuwe vriend eruit. Titus kwam kwispelend – ik kon het niet anders zien – naar haar toe, snuffelde en wroette bij haar voeten en schuurde dat logge lichaam van hem tegen haar benen. Alma genoot. Ze ging op de kei zitten om eindeloos te kijken naar wat Titus allemaal deed. Hij groef gaten in de dikke laag sneeuw en ging net zo lang door tot hij ongeveer aan de andere kant van de aarde, ter hoogte van de Nelson-eilanden, moest zijn aangekomen en Alma hem terugriep. We moesten nu speciaal voor hem naar de boer rijden om aardappels en krachtvoer te halen. Alma had een deel van de schuur afgeschermd zodat ze het eten er veilig neer kon zetten. Ze had er ook op gestaan om meer balen stro te kopen zodat Titus lekker zacht kon slapen. Ik deed net alsof het

allemaal oké was dat zij het bij Titus zocht in plaats van bij mij. En Titus deed natuurlijk vrolijk mee. Kutvarken.

Door al dat zorgen ging ze nog meer praten. Ik herkende de euforie van ergens zo tevreden mee zijn dat het er op een of andere manier uit moet komen. Ze vertelde over haar studenten, de kinderen van haar vriendinnen, haar hekel aan de openingstijden van de winkels op zondag. Ze ging maar door. Op een gegeven moment kreeg ik genoeg van dat onzinnige geklets.

‘Amerikaanse wetenschappers hebben vastgesteld dat vrouwen twintigduizend woorden per dag gebruiken en mannen zeventuizend. Wist je dat?’

‘Nee.’ Het klonk alsof het haar niet echt interesseerde.

‘Ze worden zelfs high van die woordenstroom. Volgens die wetenschappers beschikken vrouwen over een spreekwoordelijke snelweg met acht rijstroken om hun emoties te uiten, en moeten mannen het met een landweggetje doen. Dat vind ik mooi. Zo’n kronkelig, onbeholpen weggetje, waar niemand iets kan doen behalve doorrijden en hopen dat het uiteindelijk een prachtig uitzicht oplevert.’

‘Onbeholpen is het woord dat er voor mij uit springt.’

‘Klopt. Niets zo onbeholpen – mooi woord – als een man. En praten hoeft niet zo. Mannen concentreren zich liever volledig op iets wat niet kapot lijkt te kunnen.’

‘Dat komt doordat ze de feiten niet onder ogen willen zien.’

‘Precies andersom. Mannen accepteren de feiten en gaan daar niet aan zitten morrelen of duwen en trekken zoals vrouwen geneigd zijn te doen.’

‘Dus dan maar lijdzaam zitten afwachten?’

‘De feiten accepteren. Geen illusies koesteren die je hopeloos ongelukkig maken.’

‘Waarom moet jij altijd het tegenovergestelde beweren van wat ik vind?’

‘Met de klok mee wordt altijd beschouwd als de juiste richting. Jij doet daar lekker aan mee. Maar dat is geen natuurverschijnsel, als je dat soms denkt. Neem het universum. Manen bijvoorbeeld draaien met z’n allen tegen de klok in. Ze kunnen niet anders.’

‘Jij kunt wel anders. Hou toch eens op met die onzinige vergelijkingen die niemand begrijpt.’

‘Je bedoelt dat jij ze niet begrijpt. Maar als jij het niet begrijpt, wil dat nog niet zeggen dat het dan onzin is.’

Ik praatte gewoon door, terwijl ik zelf al niet meer wist waar het precies om ging.

‘Oké. Kom maar op met je theorieetjes die je de houvast geven die je niet uit jezelf kunt halen,’ zei Alma.

In mijn hoofd resoneerde houvast, maar ik moest gewoon door.

‘Goed. Nemen we Triton.’

‘Wat is dat nou weer?’

‘Een maan, de grootste maan van Neptunus. Die trekt een retrograde baan. Tegen de verwachting in, in dit geval dus met de klok mee, omdat manen zoals gezegd met z’n allen tegen de klok in draaien.’

Ik had inderdaad houvast nodig. En daar schaamde ik me voor.

‘Ik ga even een rondje.’

‘Prima. Moet je doen,’ antwoordde Alma.

Geen maan te zien, toch probeerde ik de juiste stemming terug te krijgen. Ik liep door terwijl ik al wist dat ik dat niet voor elkaar zou krijgen. Het was niet terug te halen.

Alma drong zich steeds meer aan mij op. We hadden dagelijks seks. Ze had het voor elkaar gekregen me weer naar het normale deel van de dag te trekken. Ze ruimde en redderde terwijl wij samen in hetzelfde spoor bleven hangen. Soms dacht ik dat het goed was. Iedere dag hetzelfde. Niets nieuws. En dat constant. En weer opnieuw. En nog eens.

Alma's enthousiasme over het Russische leven nam steeds verder af, en plotseling zei ze dat ze terug wilde naar Nederland.

‘Ik mis het.’

‘Maar je vindt het hier toch ook fijn? Als je daar bent mis je het leven hier.’

‘Dit is niet het echte leven.’

‘Wat is hier nou niet echt aan?’

‘Voor jou is het heel echt. Hier draait alles om jou. Ik heb meer input nodig.’

‘Meer input.’

‘Ja, ik wil weer met mijn vriendinnen op stap, naar mijn moeder, gewoon eens lekker winkelen, dat soort

dingen. Niet hier de hele tijd in de sneeuw zitten koeke-
loeren.'

'En Titus dan?'

'Die zal ik zeker missen.'

'Wie moet er voor hem zorgen?'

'Shoera.'

Pas toen we de deal maakten dat we Nederland en Rusland zouden afwisselen, stemde ik toe. Het leek me ook wel weer leuk om naar Amsterdam te gaan, even wat anders, en dan kon ik Sven en Mare weer eens zien. Het enige probleem was dat ik niet in mijn eigen appartement kon omdat dat verhuurd was. We zouden moeten samenwonen, maar goed, dat deden we hier ook.

Alma was blij dat ze deze slag had gewonnen, toch was ze stiller dan gewoonlijk omdat het nog steeds niet was gelukt. Ik noemde haar Nijlpaardje en zei dat het verdomd trage beesten waren, dus logisch dat het even duurde. Ik geloofde niet dat het indruk maakte. En waarom zou het ook. Ik meende er geen fuck van.

Mare is naar de achterkant van het huisje gegaan. Ik loop naar buiten, de hordeur slaat enkele seconden later achter me dicht. Een korte klik. Ik houd van dat geluid, alsof Alma weer achter me aan komt. Zoals toen. Vertraagd. Ik loop naar de plek aan de oever waar Alma het ijs op ging. Dit is ongeveer de hoogte. Ik zak in het gras. Het raakt me niet. Ik kan me die hele rivier niet voorstellen met een laag ijs erover. Laat maar stromen. Niets te

herkennen. Een bewijs dat dezelfde plek nooit hetzelfde is. Net zomin als een herinnering. Iedere keer dat ze herhaald wordt, komt er een dimensie bij. Niets valt zuiver te houden. Water. Grijsz lucht. Geen contrast. Leegte.

Ik loop weer naar de datsja. Mare zit aan tafel en draait een oog naar binnen. Totale concentratie, een wedstrijd tegen niemand in het bijzonder. Staren, scheel kijken. Haar mond staat open. Staren, scheel kijken. Opeens is het genoeg en gaat ze weer druk zitten kleuren. Ik pak een tijdschrift en blader wat. Mare duwt haar tekening op zo'n manier in mijn handen dat het me niet duidelijk is hoe ik die moet houden. Ik probeer snel iedere kant even als bovenkant.

‘Wat is precies de bedoeling?’

‘Je begrijpt er niets van. Mijn schilderijen kan je van alle kanten bekijken, die zijn altijd mooi.’

Er zit wat in. Het maakt helemaal niet uit, ik zie nauwelijks verschil. Ik beslis dat het rood de basis vormt.

‘Dus ik houd haar zo niet op z'n kop?’

‘Er is geen op z'n kop!’

Ze gaat weer aan tafel zitten, waarschijnlijk om te bedenken dat ik een grote sukkel ben. En ze heeft gelijk. Als je weet wat onder is, gaat er iets verkeerd. Dat ontdek je als je tegen een onwrikbaar feit stoot. Dan staat je leven op z'n kop, is onder plotseling boven terwijl het toch echt de bedoeling was het leven rechtop te benaderen. Weg ben je. Niets meer over van alle zekerheden.

Alma had een heel huis. Met een trap en een bovenverdieping. Het was niet groot. Ze had leverkleurige tinten gebruikt, iets wat heel rustgevend werkte. Een mooi antiek kastje, een lange houten eettafel en een gigantische bank waar je totaal in kon wegzakken. De enige dissonant was de kleur van die bank. Dieppaars. En toch had het wat, het vormde één geheel, iets wat je van mijn appartement niet kon zeggen. Alma had een waterbed. Als zij zich omdraaide, deinde ik prettig met haar mee. Nergens waren wij zo op elkaar afgestemd als daar.

Ik kon eindeloos naar haar kijken, en niet alleen als we in bed lagen. In haar manier van bewegen zat iets ongeremds. Ze was natuurlijk nogal lang, maar dat was niet de reden. Ze bewoog in verschillende snelheden. Als iemand een arm strekte om een glas te pakken, dan was dat een vloeiende beweging. Bij haar zaten er verschillende momenten in de handeling, alsof ze gedirigeerd werd. En wat me zo opviel toen ik haar de eerste keer vanuit mijn appartement zag: het zichzelf vooruitlopen, dat klopte precies met hoe ze in elkaar zat. Zij vond dat plotseling onzin. Beweerde dat het mijn eigen onvermogen was dat ik zag.

Boven waren twee slaapkamers en een badkamer. De badkamer was een andere wereld. Mozaïek van onder tot boven, een ligbad met een brede vensterbank ernaast waar ze varens op had gezet. Een paar eenvoudig vormgegeven glazen flesjes met badschuim. Alma nam niet vaak een bad, maar als ze het deed nam ze een glas cognac mee, dat dreef. Zij dacht dat het door de vorm

kwam. Ze kon maar niet onthouden dat de dichtheid van een voorwerp gelijk is aan de massa gedeeld door het volume. ‘Dus,’ spelde ik voor haar uit, ‘het glas en de cognac hebben samen precies dezelfde massa als het volume water dat is verplaatst doordat je het glas cognac in het water hebt laten zakken. Het glas zal dus net zo veel water verplaatsen als nodig is om de massa van die twee volumes gelijk te maken. Dieper zinken kan het niet.’

Het had geen zin. Alma was gewoon blij met het effect zonder precies de oorzaak te willen weten. Onvoorstelbaar dat ze zo onbewust kon leven. Achteroverleunend gaf ze een tikje tegen het glas dat naar haar voeten kabbelde en op de juiste temperatuur kwam teruggedrijven als ze even met haar knieën wiebelde. De tevreden trek om haar mond had iets arrogants. Decadent ook, zo’n lange vrouw in bad met een drijvend glas cognac en haar voeten tegen de muur omdat ze niet in dat bad paste.

Ik vond het prettig om Sven weer te zien, hoewel zijn vrouw Karin niet mijn grootste vriendin was. Ze werd zenuwachtig als ik er was. Alleen omdat ik door dat sociaal wenselijke gedoe van haar heen prikte. Lang leve de verborgen gebreken. Zij speelde het harmonieuze gezinnetje, alles geslaagd. Schoon en fris, dat hele godvergeten doopceel van haar. Zij was het type dat het erg vond dat ze darmen had. Ze wist precies wat er wel en vooral wat er niet moest gebeuren in andermans leven. Ondanks Karin was Mare het leukste kind dat er be-

stond. Alma wilde niet meer met me mee. Ze kon niet tegen een gelukt gezin. Ik vond het allemaal erg meeval-
len, zeker als ik eens goed naar Karin keek. Maar Alma
mocht haar. Sven vond het erg dat Alma niet meer mee-
kwam, al was het maar om de zaak tussen Karin en mij
een beetje goed te houden.

Mare was aan het tekenen terwijl wij een borrel dron-
ken, Sven stond op om toastjes te smeren.

‘Gijs, ik teken jouw dat-ja, goed?’

‘Tekenen ook de rivier, hè Pierlala, die is belangrijk.’

Karin zuchtte. Ze had me verschillende keren ge-
vraagd Mare niet zo te noemen. Ik deed het niet expres,
maar vergat het gewoon. Karin was ervan overtuigd dat
ik het deed om haar te jennen.

‘Wat doe je tegenwoordig?’ Ze verstevigde haar greep
om de fles. Ze stelde dit soort vragen nooit als Sven erbij
was.

‘Zo min mogelijk,’ antwoordde ik.

Ze keek me aan, zei niets.

‘Dat is nog niet zo makkelijk,’ verduidelijkte ik.

Ze trok haar mond samen.

‘Ik zie het probleem niet,’ zei ze afgemeten.

‘Je weet nooit precies wanneer je ermee klaar bent.’

Karin kreeg een kleur.

‘Jij zal nooit ergens mee klaarkomen. En niemand
met jou.’

Ik moest lachen, ze had toch meer humor dan ik ooit
had gedacht. Sven kwam weer binnen en ving haar blik
op. Karin zei tegen Mare dat ze naar bed moest. Mare gaf

mij de tekening, ik beloofde hem op te hangen.

‘Op de Mare-muur?’

‘Op de Mmm-muur.’

Een paar dagen geleden had ze een wand van Alma’s wc beschilderd. Ze had me eerst onderzoekend aangekeken. ‘Op de muur?! Schilderen?! Dat mag toch helemaal niet?’ Ik vond dat het wel mocht, al wist Alma er niets van. De hele middag was ze bezig geweest, ze zat overduidelijk in haar gekleurde periode. Het waren giraffen, olifanten en apen, als je tenminste wist hoe je moest kijken.

Mare sloeg haar prikkebeenarmen om mijn nek.

‘Dag Gijs, tot gauw.’

‘Dag Pierlalaatje,’ fluisterde ik in haar oor en keek over haar schouder naar Karin, die haar arm al dwingend strekte om de hand van Mare op te vangen. Ze verdwenen naar boven.

‘Gaat het niet goed?’ Sven keek me met zachte ogen aan.

Eigenlijk had ik geen idee.

Op zondagen lazen Alma en ik als vanouds de krant. Ik zat tegenover haar en las mee. Alma vond dat het toppunt van samenzijn. Sinds ik bij haar woonde was ze rustiger. Zij vond het heel vanzelfsprekend om alles te delen, terwijl iedereen weet dat dat een onmogelijk gegeven is. Zij las *de Volkskrant*, dat vond ik niets, maar ik had zelf geen abonnement. Op tafel stond een schaal met croissants en pains au chocolat waarvan ik het merendeel at. Alma kon

er rustig naast zitten zonder de behoefte te voelen haar hand steeds weer uit te strekken, zoals ik dat had. Ik nam me telkens voor minder te eten, hoewel ik dat alleen deed op momenten dat er geen eten in de buurt was. Zodra ik iets onder ogen kreeg, werd ik onverschillig. Een man moest toch aan zijn behoeften tegemoetkomen, dacht ik op zulke momenten. Echt last had ik er niet van.

Behalve voor croissants was de zondag ook gereserveerd voor Horowitz omdat Alma gek was op pianomuziek. Het hing van mijn stemming af wat ik ervan vond. Soms fokte die man me tot grote hoogte op, maar er waren ook zondagen bij dat ik dieper wegzakte in mijn luiheid. Op zulke dagen las ik niet mee met Alma. Dan hing ik in haar paarsfluwelen bank, die eerder op de kermis thuishoorde dan in een zitkamer. Als ik niet met haar meelas, was ze onrustig. De schaal met croissants bleef dan onaangeroerd.

‘Kom je gezellig bij me zitten?’

‘Ik zit hier wel goed.’

‘Ik zou het wel fijn vinden.’

‘Even niet.’

‘Zal ik bij jou komen zitten?’

‘Laat me nou even.’

Onderuitgezakt, het kruis van mijn spijkerbroek ergens halverwege mijn dijen, probeerde ik tot me door te laten dringen dat Alma er was, dat wij samen waren en hoe goed dat was. Het lukte alleen in mijn hoofd. Het echte samenzijn, misschien zelfs overgave, kwam geloof ik niet zo van de grond.

Alma had het voor elkaar gekregen weer een baan bij de universiteit te krijgen, parttime dit keer. Het gaf haar meer bewegingsvrijheid. Ze had alles uitgelegd en ze hadden begrip voor haar situatie. De dagen dat ze niet werkte, bracht ze met haar vriendinnen door, die naar mijn idee te veel vrije tijd hadden. Iedere keer als ze thuis kwam leek het alsof de afstand tussen haar en mij groter was geworden. Dat kwam niet alleen door de afstand die ik zelf voelde, maar zij trok zich nu ook steeds verder terug. Er hing een stilte die we zelfs tijdens onze ruzies niet weg kregen. Ik leerde mijn mond te houden, maar denken deed ik des te meer. Onvruchtbaar was onvruchtbaar, even diep ademen en je op iets anders richten, niet eindeloos op de feiten gaan staan rammen. Van veel zaken moest je niet naar het waarom vragen, dan keerde het zich tegen je. Op zo'n manier dat je je opeens ging afvragen of je niet zelf de wereld omgekeerd bekeek.

‘Je hebt het weer!’

‘Vertel maar,’ antwoordde ik met een zucht.

‘Die naar binnen gekeerde blik van je.’

‘Nou?’

‘Wat is er?’

‘Geen idee.’

Wat kon ik anders zeggen. Dat de uren aan elkaar kleefden? Dat iemand de kleuren uit het beeld had weggedraaid? Alma wist zich overeind te houden. Die zette geen honderd passen om bij de honderdvijftig te struikelen, die liet niet meer los. We zaten in de shit. Moest ik haar aan haar haren naar de grond trekken?

Schreeuwen: 'Zie je het dan niet, hier zijn we mee bezig! Het leven is niet maakbaar! Nooit blijvend iets willen wat je niet kunt krijgen, dat betekent je ongeluk. Altijd.'

De paar pogingen die ik had gedaan om er meer lucht in te krijgen hadden niets uitgehaald. Zoals het gesprek van de dag ervoor.

'Misschien moeten we er niet zo serieus mee omgaan, misschien moeten we zelfs stoppen.'

'Waarom zouden we? We willen toch zwanger raken?'

'Ik weet het niet zo goed.'

Ik vertelde haar niets nieuws, ik had niet voor niets geen antwoord gehad op de vraag waarom ik kinderen wilde, toch zag ik dat het aankwam. Ze herstelde zich.

'Geeft niets. Ik weet het wél. Dit is wat ik wil. Je zult zien dat het fantastisch is. Dat zie je altijd bij mannen. Eerst die twijfel en terughoudendheid, maar als het kind er eenmaal is, zijn ze dolgelukkig en is het het mooiste wat hun ooit is overkomen.'

'Ik denk niet dat het bij mij zo werkt.'

'Natuurlijk wel, waarom niet? Kijk naar Mare. Daar ga je toch ook fantastisch mee om?'

Ze had mijn antwoord niet afgewacht, misschien omdat ze wist dat ik dat ook niet had.

Mare staart voor zich uit, haar mond halfopen. Wat denken kinderen van zeven? Zo te zien niet veel. Wat

een genot om gedachteloos te zijn, jammer dat ze het niet beseft. Zij hoeft in ieder geval niet te leren mediteren. Dat komt allemaal nog. Als wij haar met z'n allen hebben aangeleerd dat je je moet voorbereiden, afwegen, plannen. Doe je huiswerk. Wat wil je later worden? School is belangrijk, een carrière helemaal. En als het bezig zijn met later er eenmaal in geramd is, gaan we opeens met z'n allen zeggen dat ze in het 'nu' moet leven.

'Ik wil elastiekjes in mijn haar.'

Waar komt dat nou weer vandaan? Elastiekjes. Ik had die krengen er gisteren met veel moeite uit gekregen. Ik wilde ze eerst laten zitten, maar dat mocht niet.

'Kan jij mijn haar doen?'

'Ik kan alles.'

Ze glijdt van haar stoel, rent met bonkige passen naar haar slaapkamer en komt terug met een borstel en de gekleurde elastiekjes. Vijf.

'Ga me niet vertellen dat je die allemaal in dat haar van je wilt hebben.'

Ze knikt vastberaden. Ik zeg niets meer, het zal moeten. Ik trek veel te hard. Ze schreeuwt. Zachter. Goed dan. Op een gegeven moment heb ik de slag te pakken, en daar ben ik trots op. Stukje bij beetje krijg ik al die klitten eruit. Dan nog het probleem van de elastiekjes.

'Hoe moet dat?'

'Gewoon.'

'Niks is gewoon, dat weet jij ook wel.'

'Nou ja, hier een, en daar een. En dan die drie.'

Ze pakt een pluk. Ik neem hem over en bind het elastiekje vast. Ben zelf erg tevreden. De ander komt veel lager uit, maar wat geeft het. De overige drie bind ik om een overgebleven haarstreng heen. Ze zegt niets, dus het zal wel de bedoeling zijn geweest. Wat een goed gevoel om dit voor een kind te kunnen doen. Op het moment dat ik die gedachte heb, weet ik dat ik het over een andere boeg moet gooien. Concentreren.

‘Klaar. Meer dan perfect!’

Mare pakt de stoel en schuift die voor de verweerde spiegel die naast de deur hangt.

‘Het zit helemaal scheef!’

‘Dat is mode.’

Ze trekt de linkerkant omhoog. Nu zitten de staarten ongeveer gelijk, alleen is er achter op haar hoofd een kale plek ontstaan. Het ziet er niet uit, maar ik laat het.

Ik moet verder niet nadenken. Gewoon alles neutraal bekijken. Geen diepgaande gedachten. Geen ‘wat als’. Niet worden zoals Alma.

Mare gaat met kale plekken en al buiten spelen. Ze heeft takken uit de stapel boomstammen getrokken en maakt een tipi om de berkenboom heen. Ze is verbazingwekkend handig. Ze heeft takken uitgezocht met uiteinden die ze in elkaar kan laten scharen en rust niet voordat die verdomde hut af is.

Ik ga op de bank zitten. Het vervelende met haar in de buurt is dat nietsdoen opeens verveling wordt. Ze komt binnen om te vragen wat ik aan het doen ben.

‘Even niets.’

‘Alweer niet?’

Alweer niets. Almaar niets. Alma.

Alma's houding had een verbeterde treurigheid gekregen en ik kreeg het niet voor elkaar daar goed mee om te gaan. Alma wilde zich niet laten onderzoeken omdat ze de feiten niet zwart op wit wilde. Zolang er twijfel was, was er hoop. Ze had afhoudend gereageerd op mijn voorstel in ieder geval een thermometer te kopen zodat we wisten wanneer we het moesten doen. Zij had op de een of andere manier in haar hoofd gezet dat het zo natuurlijk mogelijk moest gaan, niet precies weten wanneer de eisprong was, daar voelde ze zich beter bij en als zij zich goed voelde, vergrootte dat volgens haar weer de kans. Volgens mij was die net zo groot als de kans op een uitweg die ik nergens zag.

We hadden sinds ze weer werkte een ritueel ontwikkeld, waarvan ik me afvroeg hoe zoiets ontstond, maar op de een of andere manier gaf het haar steun. Na haar werk kwam zij binnen, ik stond op van de bank – dat was al heel wat –, liep naar haar toe, hield haar vast alsof ze een auto-ongeluk had gehad en gekalmeerd moest worden. Pas als ze zuchtte en haar tas op de grond liet vallen, mocht ik haar loslaten. Dan ging ze verdwaasd zitten en liep ik naar de keuken om voor ons beiden een glas wijn in te schenken. Daarna zaten we een tijdje in stilte op de bank. Zij was altijd degene die de stilte verbrak.

Ik wachtte af. Deze keer kwam er niets.

Het huis kwam me plotseling benauwd voor. De kamers te hokkerig, geen tuin, geen uitzicht, bij de voordeur met- een de stoep. Het leven van anderen denderde zo akelig dicht langs ons huis dat hun aanwezigheid zonder gêne onder de voordeur door drempelde. Het kon ook zijn dat het kwam doordat ik niet naar mijn eigen huis kon. Alma vond het een perfecte situatie. Ze hoefde niets aan mij te vragen, ze kreeg precies wat ze wilde. ‘Kunnen we het op elk gewenst tijdstip doen,’ had ze grappend gezegd. Ik kon er niet om lachen. Wat wilde ik? Een vraag die ik mezelf niet te vaak stelde, je werd er hopeloos ongelukkig van, en Alma was zo zeker van haar zaak of overtuigend in haar liefde. Omdat ik niet precies wist wat ik wilde, dat niet eens wilde weten, liet ik haar gewoon bepalen. Op het moment dat het voor mij duidelijk werd, kon ik er nog altijd in springen.

‘Kun je niet beter met kinderloze vriendinnen op stap gaan?’ vroeg ik toen ze met een trieste waas om zich heen binnenkwam na een avondje uit. De lucht stolde. Ze boog zich rustig over de tafel, greep een asbak en slingerde die naar mijn hoofd, ik bukte net op tijd. De asbak vloog in een strakke lijn door het raam en kwam neer op straat, waar hij eindeloos lang uitkletterde. Ik keek Alma aan. Ze haalde haar schouders op. Het was zo’n onverschillig gebaar na het geweld van brekend glas, dat ik in de lach schoot.

‘Toch een prettig idee dat je jouw agressie niet kunt overdragen op je kind.’

Het was even doodstil. Nu ging het andere raam er ook aan. Maar nee, ze ontspande.

‘Inderdaad een luxe,’ zei ze droogjes.

We ruimden samen de scherven op en weer zag ik dat enorme horloge van haar. Ze was als de dood om ouder te worden, toch droeg ze de tijd dagelijks bij zich.

Het stukgooien van het raam had iets vrolijks in haar losgemaakt. En zodra zij vrolijk werd, moest ik oppassen, dan werd ik geheid het onderwerp. En ja hoor, het duurde niet lang of haar handen waren over mijn hele lichaam te vinden. Ik wilde rustig lezen, maar dat bleek ijdele hoop. Eerst een kind maken.

Aan haar ademhaling kon ik horen dat het niet lukte. Ze had ergens gelezen dat als ik in haar spoot op het moment dat zij klaarkwam het zaad regelrecht naar de plek van bestemming doorfietste. Ze werd razend als ik te snel kwam. Maar ik had geen zin meer. Ik wilde een geile hoer die me alle hoeken van de kamer liet zien zonder te moeten timen, geen vrouw die na afloop op haar kop ging staan om de kinderen te laten doorstromen.

Alma lag verkrampd onder me. Mijn oog viel op de *Hustler* die open op de grond lag. Alma legde haar hand op mijn wang en dwong me haar aan te kijken. Misschien moest ik haar gewoon zeggen dat ik de eerstkomende weken niet meer wilde. Geen dwingende handen op mijn lijf, niet als ik bijna in slaap viel die kont die tegen mijn kruis drukte zodat ik toch hard werd, of dat handje dat achter haar rug naar mijn lul zocht om het

proces te versnellen. Slapen. Een keer gewoon eindeloos lang kunnen slapen. En daarna een baan. Dat leek me voor iedereen beter. Niet hier in huis blijven zitten met te veel tijd om me met te veel dingen bezig te houden. Mezelf een doel stellen. Welk moest ik nog bedenken, maar er kwam vast wel wat.

Alma was alleen maar bezig met háár wens om een kind te krijgen.

‘Het is zo spannend nu, het kan gelukt zijn. Ik voel nog niets, dat niet, maar dat kunnen ook gewoon de zenuwen zijn. Ik heb expres geen tampons gekocht. Je weet maar nooit. Ja, het slaat nergens op, dat weet ik wel, maar toch, je geeft wel het verkeerde signaal af als je die in huis hebt. Ik moet er gewoon van uitgaan dat het gelukt is.’

Ik reageerde niet eens. Ze was al opgestaan om te gaan chatten op een forum van vrouwen die graag zwanger wilden worden.

‘Wat bespreek je daar allemaal?’

‘Nou, gewoon.’

‘Ja?’

‘Over ons verlangen.’

‘Moet je dat bespreken?’

‘We steunen elkaar.’

‘Hebben die vrouwen geen partner?’

‘Jawel, maar het is toch moeilijk uit te leggen,’ zei ze zacht.

Het ging helemaal buiten mij om, niets mee te maken, ze had alleen mijn zaad nodig. Het was niet te har-

den. Op welk moment was ik haar kwijtgeraakt? Op welk moment verloor ik mijn rol als partner, zelfs zonder dat ik vader was geworden?

Alma vertelde nu ook niet meer hoe haar dag was geweest. Ze zei alleen ‘goed’ of ‘mwah’. Ik had geen idee wat er allemaal in haar hoofd omging. Het was het begin van het afglijden, daar was ik zeker van. Waar was ‘wij’ gebleven? Het codewoord. Ze had niet zonder gekund, maar dat leek nu voorbij. Momenteel hadden we meer ruzie dan ooit, en ik was een van die weinige mannen die het niet prettig vonden om meteen lichamelijk te worden na een ruzie. Ik had tijd nodig om haar weer lekker te gaan vinden.

‘Wat is er nou?’ Haar handen bleven halverwege mijn kruis in de lucht hangen.

‘Ik ben even buiten gebruik, excuses voor het ongemak.’

‘Doe niet zo irritant.’

‘Probeert u het later nog eens.’

Ze ging staan schreeuwen dat ik niet moest denken dat ik een geldautomaat was die zomaar buiten werking kon gaan. Ik gunde haar geen kind. En toen ik haar Almaartje noemde, viel dat niet goed. Ik trof haar donkere blik.

‘Jij gaat gewoon door!’

‘Met wat?’

‘Met alles.’

‘Wat moeten we anders?’

‘Niet we! Jij. Jij moet eens stilstaan bij wat er gebeurt!’

‘Aan wat er gebeurt kan ik niets veranderen, waarom moet ik daar dan eindeloos bij stilstaan?’

‘Je vindt dat ik erin blijf hangen.’

‘Ik vind niets. Voor mezelf vind ik alleen dat het geen zin heeft. Dat is alles wat ik zeg.’

‘Jij laat je gevoel niet toe.’

‘Jij laat je leiden door je gevoel. En waar kom je terecht? In een zo mogelijk grotere hel.’

‘Jij weet niets van mijn hel af.’

‘Ik wens dat ook zo te houden.’

Toen werd het stil. We waren opgehouden elkaar tegemoet te komen.

Terwijl Mare met haar neus bijna tegen de grond naar paddestoelen zoekt, zit ik op een bankje op haar te wachten. Was Alma nog bij me geweest als ik anders had gereageerd?

‘Gijs, ik heb ze gevonden!’

Ik heb Mare verteld dat Russen gek zijn op cantharel-
len. Ze opent haar handen en laat de fijngeknepen brui-
ne stukken zien.

‘Prachtig, helemaal schitterend.’

Ik aai haar over haar hoofd. Ze kijkt naar me op. Even zijn onze blikken heel intens op elkaar gericht.

‘Jij lijkt best op papa,’ zegt ze met een lachje. ‘Papa heeft krullen en jij niet. Maar jij bent wel dikker. Papa heeft blauwe ogen en jij groene. Maar verder vind ik jul-
lie echt wel knap.’

‘Dank u wel, mevrouw.’

‘En ik vind jou bijna net zo lief als mijn papa.’

Ik sta op. ‘Ik vind jou ook heel lief,’ zeg ik, maar pas als ik me totaal van haar heb afgewend. De gedachten dringen zich op. Ik had het gekund. Het was wel mogelijk geweest.

Mare volgt me naar binnen. Ze pakt een stoel en schuift die bij het aanrecht om een pak koekjes en limonade te pakken. Ze staat niet helemaal stevig en verliest bijna haar evenwicht waardoor de fles limonadesiroop in de gootsteen valt.

‘Oei!’ zegt ze en ik moet lachen.

‘Vind je het niet erg?’

‘Nee, natuurlijk niet. Wat zou ik erg moeten vinden?’

‘Jij zegt nooit dat iets niet mag.’

‘Nee, ben je gek, dat moet je toch lekker zelf weten, wat je doet of niet doet.’

‘Ben ik daar niet te klein voor?’

‘Hoe kom je daar nou bij? Je weet toch precies wat je wilt? Nou dan.’

Alma zat op haar paarse kermisbank. Ze had niet door dat ik zag dat ze haar nagels diep in de palm van haar hand drukte. Dat deed ze als het allemaal te erg voor haar werd. Ik ging naast haar zitten en trok haar tegen mijn borst.

‘Ongesteld,’ zei ze.

Ik streelde haar nek, maar kon niets zeggen. Ik wist

niet wat haar kon troosten. Ik hield van haar, alleen had ik geen idee of ze dat merkte. Ze leek nog meer naar binnen te keren, naar de pijn.

Iedere keer als ze ongesteld was geworden, was ze snel geïrriteerd. De waas van niet kunnen bereiken wat we wilden, al was dat ongeveer tegenovergesteld aan elkaar, hing over ons heen. We liepen door de stad, maar we hadden het plezier van vroeger verloren.

‘Eigenlijk heb ik zin om een nieuwe *usjanka* te kopen, en dan een waarbij je de oorflappen bovenop kunt vastzetten,’ zei ik.

‘Niet weer beginnen.’

‘Waarmee?’

‘In godsnaam niet zoals toen met die schoenveters van je.’

‘Schoenveters? Waar heb je het over?’

‘Winkel in, winkel uit.’

‘Ik?’

‘Weet je dat niet meer?! Omdat die verdomde schoenveters rond waren terwijl jij platte wilde hebben.’

Het leek me een stug verhaal. Ik en platte veters. Hoewel, nu ik het zo aanhoorde, vond ik het ook wel een goed statement. Nooit met minder genoegen nemen. Zeker niet met ronde veters als je platte in je hoofd had. Maar het waren geen zaken waar Alma zich mee bezighield, zij wilde een nieuw leven en omdat dat niet ter plekke ingevuld kon worden, wilde ze nieuwe kleren. Toen zij een kledingzaak in wilde gaan, zei ik tegen haar dat ik vast naar huis ging. Ik wist dat ze de hele middag

weg zou blijven. Om haar wat op te vrolijken liet ik een cadeautje voor haar maken, met de snelservice lukte dat binnen een uur. Intussen deed ik vlug boodschappen en ging thuis als een razende aan de gang. Bereidde het eten, dekte de tafel met een wit tafelkleed, zilveren bestek, stak de kaarsen aan, deed de servetten in servetringen. Alles op en top. De geur van lam, haar lievelingsgerecht, trok door de kamer.

Alma kwam met eindeloos veel tassen binnen. Ze rende meteen naar boven om een mooie jurk aan te doen omdat ik haar in rok opwachtte. Ze werd altijd wild van mannen in rok. Ik was er zelf niet weg van – hij was te krap en ik bolde eruit – maar dit was haar avond. Ze kwam beneden in het knalrode jurkje waarvan ze wist dat ik het het mooiste vond dat ze had. Ik stond onder aan de trap, bood haar mijn arm en begeleidde haar naar de tafel, schoof haar stoel aan en drapeerde het servet op haar schoot. Dat ik zoiets nooit deed, wilde nog niet zeggen dat ik niet wist hoe het hoorde.

‘Vanavond, Miss Alles, hebben we een amuse van gazpacho, komkommer en garnaal, het voorgerecht is een lauwwarme biefsalade. En wat betreft het hoofdgerecht moeten we even afwachten wat er uit de oven komt. Ik wens u en uw partner een prettige avond.’

Alma zat stralend tegenover me. Na het hoofdgerecht stond ze op om naar de wc te gaan. Snel legde ik het pakje op haar stoel. Toen ze de kamer weer in kwam, zag ze het meteen liggen. Ze scheurde het papier eraf en haalde

het T-shirt eruit. Ze lachte, vouwde het open en bekeek de tekst.

If I don't have it,
You don't want it!

Haar gezicht trok strak. Ze gooide het shirt in mijn gezicht en rende naar boven. Ik vroeg me de hele avond af waarom ze de humor er niet van kon inzien. Toen ik uiteindelijk naar boven ging, lag ze al in bed. Ik kroop tegen haar aan en fluisterde 'sorry' in haar oor, al begreep ik er niets van en had ik niet het idee dat ik iets verkeerd had gedaan.

De volgende dag was het slecht weer. Alma en ik zaten tegenover elkaar aan tafel de krant te lezen. Ik keek naar de rimpel tussen haar wenkbrauwen die ontstond als ze zich concentreerde. Ik legde mijn hand over die van haar. Ze keek op. De rimpel verdween onmiddellijk. Ze had hele donkerbruine ogen met lichte vlekjes. Nog nooit had ik bij een vrouw zo veel verschillende uitdrukkingen gezien als bij Alma. Dit was de zachtste blik die ze had. Ik zei het niet, ik kreeg het mijn strot niet uit. Alma kwam iets overeind en boog voorover, haar voorhoofd raakte het mijne. Ik sloot mijn ogen om dit gevoel tot me door te laten dringen, maar het leek alsof er iets tussen haar en mij hing. Er bleef een afstand en ik wist niet hoe ik die moest slechten. Alma kustte me, glimlachte zo mogelijk nog zachter naar me en las weer verder. Waarom

kon ik hier niet meer van genieten, wat had ik in godsnaam nog meer nodig om haar op te pakken en nooit meer los te laten? Alma had me in het begin van onze relatie weleens gezegd dat ik mezelf stevig moest beetpakken, dat zou me goed doen. Maar blijkbaar viel de term beetpakken op diverse manieren te interpreteren.

Zelfs op haar leeftijd heeft Mare ook zo haar vaste patronen. Als ze mij na haar ochtendgestamp dan eindelijk zover heeft gekregen dat ik opsta, ga douchen en aangekleed naast haar aan de ontbijttafel schuif, wil ze weten wat we voor leuks gaan doen. Ik zeg stevast dat zij het mag zeggen, maar ze wil altijd weten waar ze uit kan kiezen, wat meteen een probleem oplevert, want wat doe je in godsnaam met een kind van zeven?

‘Wat denk je van een vraag-vraag-vraag-tocht?’

‘Jottem!’ gilt ze, terwijl ze helemaal niet weet wat het inhoudt.

‘Goed, het gaat als volgt. Wij gaan naar buiten, ik stel je een vraag, als je die goed beantwoordt mag je verder lopen en mij een vraag stellen, goed?’

‘Goed, maar niet te moeilijk, hè!’

‘Zo moeilijk als het maar kan. Kom op.’

We gaan naar buiten en nemen het pad langs de rivier. Mare kijkt ongeduldig naar mij op om te zien of ik al een vraag heb. Ik sla rustig mijn armen op mijn rug en neem langzame, grote stappen en trek een diepe frons. Ik kijk even opzij, Mare zegt niets. Als ik mijn keel

schraap, staat ze meteen stil en kijkt me verwachtingsvol aan.

‘Hoeveel sterren gaan er in een doosje?’ vraag ik.

‘Vier.’

‘Vier kleine dan.’

‘Ja, vier kleine, dat zei ik toch.’

‘Nee, dat zei je niet, maar vier is wel goed.’

‘Dat wist ik wel.’

We lopen naar de oever en stappen op de grote stenen.

‘Hoeveel benen heeft een spook?’ vraagt ze.

‘Helemaal geen. Die zweeft.’

‘Niet goed!’

‘Niet goed?! Hoe kom je daar nou bij, ik ben de spokenspecialist! En ik zeg je, een spook heeft geen benen.’

‘Welles! Je ziet ze alleen niet omdat er een laken overheen hangt. Maar een spook heeft vier benen en soms, heel soms drieënhalf.’

‘Wanneer dan?’

‘Als zijn moeder niet wilde dat hij wegliep. Dan haalde ze er een stukje af. Maar dat komt niet zoveel voor.’

‘O, gelukkig. Ik vind een spook met drieënhalf been best rottig. Een gehandicapt spook. Echt zielig.’

‘Is ook heel zielig.’

‘Oké. Nu ik. Hoeveel kleine eendjes wil een moeder-eend het liefste krijgen?’

‘Wat vraag je nou?!’

‘Hoeveel kleine eendjes...’

‘Dat is geen vraag!’

‘Hoezo geen vraag? Mijn intonatie plaatste er een vraagteken achter. Dus is het een vraag.’

‘Je into-watte?’

‘Intonatie, de tonaliteit. De manier waarop je de melodie van je zin laat lopen. De toonhoogte. Zoals muziek. Ga ik omlaag aan het einde van de zin dan is het *serious business*. Ga ik omhoog met mijn stem betekent dat het een vraag is, *snappez-vous?*’

‘Dat is niet eerlijk!’

‘Waarom niet?’

‘Omdat ik het antwoord niet weet.’

‘Heb je weleens eentje gezien met heel veel kinderen achter zich aan?’

‘Ja.’

‘Nou dan.’

‘O, nou, dan zeg ik tien.’

‘En tien is helemaal goed! Gefeliciteerd met dit perfecte, onnavolgbare, ultieme antwoord! Nu mag jij een vraag stellen. Een beetje makkelijk graag.’

Mare peinst. Ik wacht rustig af. Ze haalt diep adem om duidelijk te laten merken dat ze een vraag heeft bedacht.

‘Zegt u het maar.’

‘Waarom is één niet genoeg?’

De vraag slaat naar binnen. Het was nog veel erger. Een was te veel. Hoe anders zou het zijn als ik er helemaal voor gegaan was, misschien was ze dan nog bij me. Misschien hadden we dan nu een meisje van twee.

‘Is dat nou zo moeilijk?’ Mare kijkt naar me op.

‘Ja, Pierlala, eigenlijk is dat de moeilijkste vraag die je maar kunt stellen.’

‘Ik help je wel even. Tien is echt heel veel, toch? Maar er worden er ook altijd heel veel opgegeten. Dus...?’

Ik geef geen antwoord.

‘Er worden steeds negen opgegeten...’

‘Dan is één te weinig, want dan hou je niets meer over.’

‘Het is goed!!’ schreeuwt ze, terwijl ze met haar handen een toeter maakt.

Dan hou je niets meer over... Van jezelf, van hoe je het met elkaar had. Dan is alles verloren. Dacht ik toen. Een heel leven geleden.

‘Jij hebt gewonnen,’ zeg ik.

We brengen de ochtend door langs de rivier. We schrijven onze namen met kiezelstenen op het zand en bouwen druipkastelen met modder, we zitten aan de oever en laten onze voeten in het koude water bungelen.

Andere dagen blijven we in de datsja en spelen we allerlei spelletjes en wil ze dat ik een handstand probeer. Ze lacht zich gek als mijn overhemd terugvalt en ze mijn dikke, harige pens ziet. Als een verlamde kikker sta ik op mijn handen. Ze tekent dorpen en het hele dierenrijk voor me. Als ze naast me loopt en haar hand in de mijne legt, moet ik op mijn kiezen bijten.

Alma wilde gezelligheid in huis halen en was boodschappen aan het doen. Straks zou ze overladen met lek-

kere dingen en bloemen terugkomen. We hadden zicht op een avond doorzakken. Opeens werd ik weer overvallen door een teveel aan geluk. Ik wilde honderd dingen tegelijk doen, zaken onder handen nemen, mijn leven in stappen en dit keer helemaal voluit, maar ik wist niet waar ik moest beginnen. Alma noemde deze buien 'elektroshots'. Het voelde alsof ik wakker werd en de verloren tijd moest inhalen, maar waar, waar begon ik? Ik wilde er zijn voor Alma, net nu zij er niet was. Misschien zelfs een kind maken, natuurlijk kon ik dat aan, gewoon doen, iedereen deed het, maar Alma was ongesteld. Ik wilde het huis opruimen, alles ordenen, maar dat had zij al gedaan, ik wilde een baan waarbij ik uren moest draaien, maar toen ik de vacaturesite aanklikte, duurde het me te lang voordat hij opende.

Opeens wist ik het. Ik ging het goedmaken met Karin. Dat ze dacht dat haar manier van leven de beste was, lag niet per se aan haar. Zo waren vrouwen. Jammer, maar niets aan te veranderen. Anders was ze wel een man geweest. Ik draaide het nummer.

'Ja?'

'Karin, met Gijs.'

'Sven is er niet.'

'Ik bel voor jou.'

Stilte.

'Ik wilde even zeggen dat ik het allemaal niet zo bedoel.'

'Wat bedoel je niet zo?'

'Alles.'

‘Ik begrijp er niets van. Wat alles?’
‘Mijn hele houding. Die is niet zo bedoeld.’
‘Hoe is het dan bedoeld?’
‘Gewoon, dat begrijp je toch wel?’
‘Nee. Eigenlijk niet.’
‘Ik bedoel het goed. Dat is het.’
‘Goed om te weten.’
‘Waarom doe je zo cynisch?’
‘Ik pas me aan.’
‘Ik vertel je net dat ik het allemaal niet zo bedoel.’

‘Mooi. Dan weet ik dat,’ zei ze en verbrak de verbinding. Weg was mijn goede stemming. Hoe Sven het met haar uithield was een raadsel. Hopelijk nam Mare geen gedrag van haar over. Ik ging op de bank liggen en viel in slaap.

Alma kwam met de boodschappen binnenstommen, ik stond op om haar te helpen alles op te bergen, hoewel de elektroshots waren verdwenen. Toen de spullen waren opgeborgen, ging ik aan haar werktafel in de hoek van de kamer zitten. Alma pakte de stoel ernaast. Ze schopte haar schoenen uit en pakte het flesje Tipp-Ex in plaats van de nagellak. Ik zei niets.

‘Godver.’

Haar teennagel was wit. Ze draaide de dop er weer op en in plaats van het goede flesje te pakken, greep ze mijn hand en legde die op haar borst alsof de Tipp-Ex een startsein was geweest. Het maakte mij even niet uit, de leegte na zo’n hyperstemming was een kwestie van uitzitten, zo min mogelijk bewegen. Die wens was echter

niet haalbaar, begreep ik toen Alma haar kleren uittrok. Toch deed ik mee, maar blijkbaar niet goed genoeg. Toen we op de grond lagen uit te hijgen en ik Alma een beetje van de verwarming aftrok waar ze nogal ongelukkig tegenaan lag, kwam ze overeind en zag mijn voeten.

‘Ik lig met mijn kop tussen de spijlen en dan neem jij niet eens de moeite om je sokken uit te trekken?’

‘Wat maakt het uit, met of zonder sokken. Gezien de manier waarop wij tegenwoordig seks hebben zou ik net zo goed alleen mijn gulp open kunnen ritsen. Dus ga niet moeilijk liggen doen over sokken.’

Vlam in de wigwam. Ze graaide haar kleren bij elkaar en verdween naar boven. Ik vroeg maar niet waarom ze niet nog even op haar hoofd ging staan.

Na een half uur kwam ze met rood gehulde ogen weer beneden. Ze ging dicht naast me op de bank zitten, haar slaap tegen mijn schouder, ogen neergeslagen.

‘Ik wil KI.’

Ik had van alles verwacht: een andere vriend, een andere gynaecoloog, maar dit in ieder geval niet.

‘Waarom niet?’ zei ze toen ik niet reageerde, en haar stem klonk anders, het verdriet was eruit, er was alleen nog vastberadenheid.

‘We krijgen drie keer vergoed, dus waarom zouden we het niet doen? Je blijft de vader, het is geen vreemd zaad of zo.’

Vreemd semen. Nee, dat moest er nog bij komen.

‘Het schijnt heel belastend te zijn.’

‘Dat is het ook als we het niet doen. Ik wil het idee

hebben dat we echt alles hebben geprobeerd, dan pas kan ik me erbij neerleggen.'

Dit was de eerste keer dat Alma het had over zich erbij neerleggen. Dat klonk in ieder geval realistisch. Misschien was dat de oplossing. Als dat niet zou werken dan hield het proberen op en werd alles weer normaal.

'Dat betekent ook dat we ons moeten laten testen,' probeerde ik toch nog. 'Dat wilde je toch niet, je wilde toch niets zwart op wit?'

'Weet ik, maar ik denk er nu anders over. Laat het maar gebeuren, dan weten we tenminste waar we aan toe zijn. Het zou toch ook kunnen dat er bij jou iets niet werkt?'

Onzin natuurlijk, dus ging ik er niet op in. Ik vertelde haar niet dat de slagingskans zeven tot elf procent was, dat zou ze zelf vast wel weten.

'Als jij zeker weet dat dat is wat je wilt, doe ik mee.'

Zij knikte en kwam in mijn armen. En op een of andere gekke manier was ik blij met deze beslissing.

De afspraak bij het ziekenhuis was snel gemaakt. Alma bleek een verkleving te hebben, die het niet onmogelijk maakte, wel moeilijker. De reeks sessies waarbij zij met gespreide benen in de beugels lag, was eindeloos. Haar overgave aan de arts was totaal. Ze had haar lot in zijn handen gelegd. Hij was duidelijk gewend aan het omgaan met wanhopige stellen. Zijn vertrouwenwekkende voorkomen werkte op ons beiden rustgevend. Hij vond het heel normaal dat je tot het uiterste ging als je graag een kind wilde.

Om de kwaliteit van het zaad zo optimaal mogelijk te laten zijn, was het wenselijk dat ik twee dagen geen zaadlozing had. Dus kreeg ik enorme zin. Ik moest me ik weet niet hoe vaak inhouden, maar ik liep op karakter. Het lukte.

Eindelijk was het zover. Het moest voor elf uur 's ochtends in een potje zitten. Ik probeerde niet aan de consequenties te denken, maar het lukte me niet. Ik kon het idee van een baby niet van me afzetten. Het idee dat dit zaad een kind moest voortbrengen, bracht niets in beweging. Maar ik wist wel dat ik niet naar beneden kon gaan zonder een nazaat in het bekertje te hebben gespoten.

Na drie kwartier ging ik weer naar beneden.

'Ik kan het niet,' zei ik en liep de stad in.

Voor de deur van de banja probeer ik nogmaals de plek te ontdekken vanwaar Alma het ijs op ging om haar dagelijkse duik te nemen. Ze liep altijd in een rechte lijn, iets wat nu moeilijk is voor te stellen omdat er een kronkelig paadje vanaf de banja naar de Wolga loopt. In de sneeuw kon ze haar eigen spoor trekken.

Ik loop naar het water. De kuilen en keien maken het me moeilijk. Toch kan ik me nu wel inbeelden dat Alma daar weer in de verte op het ijs staat. Slikken gaat plotse-ling moeizaam. Ik mis haar zo verschrikkelijk, ik kan helemaal niet zonder haar. Ik draai me om en loop terug naar de datsja. Gelukkig zit Mare binnen. Ik ga naast haar zitten.

‘Gijs?’

Ik houd van dit intro. Het klinkt half verveeld, half serieus.

‘Mare?’

‘Wanneer komt papa mij halen?’

‘Over drie nachtjes slapen.’

‘O.’

‘Is dat niet goed?’

‘Ik wil naar mama.’

En wat wil ik allemaal?

‘Ik mis mama.’

‘Wat denk je ervan om iets voor haar te maken? Misschien een mooie tekening? Of we kunnen iets knutse-len van papier of karton of zoiets. Is dat wat?’

‘Ja! Laten we dat doen!’ Ze loopt naar het keukenblok waar de kartonnen dozen staan achter het gordijntje dat de onderkant van het aanrecht verbergt. Ze kruipt erachter. Zo makkelijk laat ze zich afleiden, het ontroert me.

‘Dit is leuk hier! We kunnen ook een hut bouwen.’

‘Bouwen we toch een hut. Maar hoe zit dat, moet ik helpen?’

‘Nee, straks mag je op bezoek komen.’

De hut is in no time gemaakt. Ze heeft een stoel voor het aanrecht geschoven en daar een deel van het gordijn op gelegd, als een soort uitbouw. Er liggen kussens onder zodat ze lekker zacht kan zitten.

‘Gijs, kom je?’

‘Dingdong.’

‘Er is helemaal geen bel!’
‘O, excuus. Klop, klop, klop.’
‘Wie is daar?’
‘Bezoek.’
‘Wat voor bezoek?’
‘Hoog bezoek.’
‘Bent u groot?’
‘Ja. Heel.’
‘Sorry, dan kan ik u niet binnenlaten. U moet wel passen.’
‘Kan ik me niet klein maken zodat het wel kan?’
‘Nee, maar u mag wel even buiten blijven en dan met mij praten.’
Ik krijg een kopje thee aangeboden door het raam, en als ik het op heb vindt ze het tijd dat ik weer ga.
‘Dag bezoek.’
‘Dag gastvrouw.’
‘Jammer dat je niet paste.’
‘Heel erg jammer, maar niet nieuw.’

Na de eerste mislukte poging had ik het bekertje op het juiste moment volgespoten, maar de behandelingen haalden niets uit, we kregen het niet voor elkaar en Alma werd steeds stiller, minder overtuigd van deze weg. Ik kreeg het idee dat ze zich mislukt voelde als vrouw. Complete onzin, voor mij was ze op en top vrouw. Ze had het er niet over, maar ze schaamde zich. Ik wist niet hoe ik haar moest helpen, behalve met onzin als: ‘We

kunnen het alleen wel.’ ‘We hebben ze niet nodig.’ ‘Laat het gewoon aan ons over.’ ‘Wacht maar af, de eerstvolgende lozing wordt een kind.’ Dat vond ze dan weer te plastisch, maar het was zo langzamerhand de enige manier waarop ik erover kon denken. Maar de teleurstelling was zo hartverscheurend dat we tot mijn opluchting na drie behandelingen stopten, om door te gaan met pogingen het zelf te doen.

Al met al had het hele traject meer dan een half jaar in beslag genomen, en waren we er niets mee opgeschoten. Bij Alma was het verlangen alleen maar groter geworden. Ze was uitgeput en functioneerde ook niet meer op haar werk. Het was zelfs zo erg dat ze haar verplichtten vrije dagen op te nemen, zodat ze een beetje op adem kon komen om erger te voorkomen. Om het helemaal achter ons te laten gingen we weer naar Rusland.

We haalden Titus op en nestelden ons in de datsja. Het was net alsof Titus blij was Alma terug te zien, het staartje bewoog snel heen en weer, maar het deed Alma niet zoveel. Ze besteedde nauwelijks aandacht aan hem. Alles kwam in alle hevigheid terug. Ze had de jerrycan, die nog in de banja stond, tegen de muur gesmeten. Ik moest mezelf constant voorhouden dat het verlangen begrijpelijk was, dat het alleen een moeilijke periode was en dat alles daarna weer normaal zou worden. Intussen hadden we over alles ruzie. Zelfs over reiswekkers. Alma zette het klepje naar voren in plaats van naar achteren, zoals het hoorde. Ze zat op de rand van het bed haar haren te kam-

men terwijl ze wist dat ik een hekel had aan al die haren die op ons bed terechtkwamen.

‘Kun je die wekker een keer goed zetten?’

‘Wat maakt dat nou uit?’

Ze nam niet eens de moeite goed te kijken en ging door met langzame halen die nu treiterig overkwamen.

‘Zo staat hij verkeerd.’

‘Hij blijft toch staan?’

‘Ja, naar achteren gekanteld. Ziet er niet uit.’

‘Ik kan de tijd zien, daar gaat het om.’

‘Dit was niet de bedoeling van de fabrikant.’

‘Kan mij die fabrikant schelen.’

‘Philips.’

‘Philips, ja. En?’

De ruzie liep zo hoog op dat de wekker met een boog in de sneeuw verdween. Ik zei later dat wat mij betreft de bedoeling van Philips niet tussen ons in moest komen te staan. Of zij het daarmee eens was, liet ze in het midden. Ik negeerde de haren op het dekbed en gaf mezelf een compliment. Toch voelde ik ze overal kriebelen. Zelfs onder het dekbed.

We lagen in een onnatuurlijke stilte. Buiten was ook al niets te horen. Ik stond weer op en trok het gordijn open. Alma zei er niets van. Het sneeuwde, de vlokken waaiden tegen de donkere ruit. Zonder geluid. De sneeuw zou zo hard tegen het raam moeten knallen dat de sponningen trilden. Er was niets te horen.

‘Misschien moet je een lijstje maken met punten waarom je mij als vader van je kind wilt.’ Ik moest er zelf

om grinniken. ‘Misschien is dat een heel goed idee, is het meteen helder, heb je geen problemen meer.’

Ik hoorde hoe ze zich omdraaide. Geen goede tekst. Ik vreesde dat ze gelijk had. We moesten stoppen. Met alles.

Midden in de nacht werd ik wakker. Het zat me niet lekker. Ik kroop tegen haar aan en legde mijn hand over haar wang, ze opende meteen haar ogen. Ik kon het niet zien, maar ik voelde dat het zo was, dus ging ik met mijn mond tegen haar oor liggen omdat ik wist dat ze dat prettig vond.

‘Almaartje,’ fluisterde ik.

Geen antwoord.

‘Ik hou van je omdat je loopt als een eend. Ik hou van je omdat je smerig kookt, en hoeveel vrouwen kunnen dat nou?’

Alma giechelde. Haar hand ging al waarschuwend naar mijn ballen. Ik ging door.

‘En jij houdt van mij omdat je geen andere man kent met zo’n goddelijk lichaam als dat van mij, omdat ik nooit zie wanneer je iets nieuws draagt, dus geen commentaar heb op je dwangmatige koopgedrag, omdat ik je nooit iets vertel, wat een uitkomst is, omdat je niet kunt luisteren, en omdat ik nooit je hand wil vasthouden, wat je prettig vindt vanwege die kleffe zweetakken van jou waar je je voor schaamt. Kortom: wij zijn het ideale paar. Normaal gesproken zou ik zeggen: “Laten we elkaar bespringen” maar nu zeg ik: “In godsnaam, ik kan die kut van je niet meer zien, laten we een goed gesprek voeren.”’

Haar hand klauwde in mijn kruis, we vochten en rolden over het bed. Ik duwde haar van me af en ging boven op haar zitten. Ze had zo de slappe lach dat ze niets meer kon doen. Tevreden sloeg ik mijn armen over elkaar, draaide met m'n kont tot ik goed zat, en voelde me een kannibaal die op zijn middagmaal zat en rustig uitkeek over de vlakte. Alma hapte naar adem. Ik bleef nog even zitten.

‘Heb je zin?’

Alma knikte. Ik verdween naar de zitkamer en roosterde boterhammen, besmeerde ze met een dikke laag boter en suiker, zette thee, legde een pak koekjes en chocola op het blad en maakte haar gelukkig. Zo simpel kon het ook.

Alma was opeens veel actiever dan voorheen. Ze rende langs de rivier. Onvoorstelbaar dat haar longen dat aankonden met die kou. Ik herinnerde me van vroeger dat mijn lijf warm werd tijdens het voetballen, maar dat de lucht die ik inademde één grote ijsklomp was die mijn hele strot en borst liet bevriezen. Alma was een *diehard*. Dat was duidelijk. Ik zat heerlijk binnen op de bank de *National Geographic* te lezen. Gestommel op de veranda, Alma kwam binnen met een rood hoofd.

‘Probeer je jezelf iets aan te doen?’

‘Ik heb lekker gerend.’

‘Hoe kan dat met deze kou lekker zijn?’

‘Misschien moet je het zelf eens proberen.’

‘Totaal geen behoefte aan.’

‘Nee, liever zwaar en log op de bank blijven zitten.’

‘Goed opgemerkt.’

‘Misschien heeft het invloed.’

‘Op wat?’ Ik wilde eigenlijk weer gaan lezen, maar hoorde aan haar intonatie dat ze niet zou loslaten tot ze haar punt had gemaakt.

‘Op het zaad.’

‘Ik heb buitengewoon goed zaad. Keurmerkproof. De vereniging van huisvrouwen is enthousiast.’

‘Nee, serieus, misschien blijft dat zaad zo traag door de warmte. Als je af en toe je circulatie wat op gang zou brengen, wordt alles actiever. Lijkt me veel gezonder.’

‘Ze hebben het toch getest? Het is allemaal in orde, maak je nou geen zorgen.’

Alma ging er niet op in, kwam op mijn schoot zitten en kuste me in mijn nek. Ik greep sloom haar heupen en trok haar wat strakker op me. Opeens zette ze haar tanden stevig in mijn hals. Te hard. Veel te hard. Ik duwde haar armen omhoog, stroopte de sweater en het shirt tegelijkertijd over haar hoofd, smeed haar op de grond, trok de joggingbroek bij haar enkels in één beweging van haar af en proppte een kussen onder haar heupen. Ze deed mee, duwde mijn schoenen uit zonder de veters los te maken, knoopte met trillende handen mijn broek los, rukte mijn overhemd open, de knopen spatten tikkend op de houten vloer. Toen neukte ik haar alsof ik haar betaald moest zetten. Ze boorde haar nagels in mijn rug en de pijn deed mij nog harder stoten. Haar heupen lagen omhoog gekanteld en ik kon goed diep.

Ik schreeuwde dat ze het van me kon krijgen, dat ze hier op zat te wachten. Alma schreeuwde met me mee, ze moedigde me aan. Ik liet alles in haar uitwoeden. Alle haat kwam boven, om de dwang, het gezeik om kinderen, alles. Het interesseerde me niet dat ik haar pijn deed, maar ze kreunde en gilde dat ik haar goed moest naaien. Ik trok haar hoofd aan haar haren naar achteren toe en spoot mezelf leeg. En met al dat zaad dat uit mijn lichaam spatte, gebeurde het weer. Weer die leegte. Het overkwam me verdomme te vaak de laatste tijd, maar deze keer was het erger. Uitgeput gleeed ik van haar af en bleef hijgend naast haar liggen, onze gezichten tegen elkaar. Ik voelde haar wangen steeds natter worden. Ik zei niets.

Na een bevroren eeuwigheid stond ik moeizaam op en liep naar de slaapkamer. Daar deed ik mijn spijkerbroek aan, en de dikste trui die ik had. Per ongeluk zag ik mezelf in de spiegel van de kast. Er was niets aan die man waarin ik mijzelf nog herkende. Ik had wallen onder mijn ogen en een vreemd strakke uitdrukking. Uit de kist haalde ik een fles wodka. Ik hield mijn glas op schoot. Alma was de slaapkamer in gegaan. Ze bleef de hele avond weg. Ik daalde af in de drank, en het lukte me om mezelf van de wereld weg te trekken, mijn tijdschrift open naast me. *Nasdrovja.*

We kwamen niet terug op wat er was gebeurd. De sfeer was veranderd, Alma was minder drammerig en na het gevecht had ze geen toenadering meer gezocht. Mis-

schien dat mijn agressie haar iets duidelijk had gemaakt. Ik wilde er niet over nadenken. Gebeurd was gebeurd. Het hoe en waarom achterhalen totaal zinloos. Dan wist je de oorzaak. Prima. En dan? Was je dan in staat het anders aan te pakken? Nee dus, maar bij vrouwen lag dat natuurlijk weer anders. Eindeloos bekijken, analyseren, voelen. Dat duurde laat ik zeggen meer dan lang. En aan het einde viel er misschien meer te verklaren, maar niets te veranderen. Aan de andere kant: ik had geen verstand van verlangens, ik wist niet hoelang het duurde voordat ze uit je systeem waren. Alma zei nu nog dat ze het gevoel had niet volledig te zijn zonder kinderen. Ik kon me vagelijk wel iets voorstellen bij een zoektocht naar volledigheid, maar of je die in een kind moest zoeken, vroeg ik me ten eerste af. En zou zij ooit nadenken over het feit dat onze relatie dan voor altijd zou veranderen? Dat we niet meer nummer een voor elkaar zouden zijn. Ik zat er niet op te wachten om doorgeschoven te worden. We hadden het hier niet over een halfje wit. Afgezien van dat alles vond ik niet dat je je eigen mening en maatstaven moest opdringen aan een kind. Wie waren wij om dat te doen? Waarom zou onze mening of overtuiging belangrijker zijn dan die van het kind? Opvoeden was geen optie. Niet opvoeden evenmin, je werd gedwongen een kind de regels van de maatschappij te leren. Nee, ik was er wel uit. Gewoon alles bij het oude laten, dat was al ingewikkeld genoeg.

Alma wilde niet naar mij luisteren, hoe vaak ik ook zei dat alles, maar dan ook alles kon worden gevormd, ver-

vormd of aangepast al naar gelang de wens van de gebruiker. Alleen ruilen kon niet. Maar opslaan, inpakken, wegwezen, of gewoon een andere theorie aanhangen was geen probleem. In ieder geval niet voor mij.

In de schuur ben ik op zoek naar een stuk touw om de hordeur vast te maken. Ik word gek van het gekklik, het is onmogelijk de herinnering uit te schakelen. Ik weet zeker dat er touw moet liggen, al was het maar dat stukje van Titus. In de hoek zie ik de boomstammen liggen die ik aan elkaar gebonden had om een hut voor ons meisje te maken. Ik voel meteen het kloppen in mijn keel. Veel te snel. Nu even niet mijn doel uit het oog verliezen. Het doel was touw. De stammen zijn tegen de muur gezet. Ik leg het geheel voorzichtig op de grond. Het zijn er maar vijf die aan elkaar gebonden zijn, je kunt echt nog niet van een constructie spreken. Ophouden, niet sentimenteel gaan doen. Je hebt hem nooit afgemaakt, dus waarom zou je nu opeens zielig gaan doen over dit gevoel van een gemiste kans. Ik ruk het touw waarmee de stammen zijn samengebonden los. Het kost me geen moeite, het touw is zo rafelig en oud dat het al knapt zonder dat ik veel kracht zet. En nee. Ik ga dit niet afbouwen. Nee. Ik ontmantel het. Alles is nu een kwestie van ontmantelen. Het stukje touw dat ik heb losgetrokken was veel te kort voor het openhouden van de hordeur. Laat maar zitten. Alles.

De kou trekt op uit de aarde. Binnenkort ondergaat het landschap een transformatie, zullen de kuilen in de weg weer onzichtbaar zijn. Het huisje bedolven onder een dikke laag sneeuw, ijspegels die zich vastklampen aan de rand van het dak en zodra de zon schijnt in verblindende dolken zullen veranderen. Het is bijna zover. Het land maakt zich op voor de barre periode. Het is het gewend.

Ik vind dat het tijd wordt de slaapkamer te gebruiken. Doorbijten. Hartkleppen dicht. Voor de eerste keer dat Mare en ik hier zijn, open ik de deur, ook hier is niets veranderd. De grote gammele linnenkast, de twijfelaar met de hoge houten schotten aan elk uiteinde. De houten vloer en het versleten kleed voor het bed. Het lukt. Ik haal mijn koffer en gooi die in de hoek, trek mijn kleren uit en ga op bed liggen.

Op het plafond zie ik de patronen die ik zag toen ik hier met Alma lag. Ik voel dat ik hard word, grijp mijn stijve, doe alsof het Alma's hand is, haar mond die mijn eikel omsluit, haar hoofd dat traag op en neer beweegt. Ze geniet ervan, ik hoor het aan het keelgeluid dat ze maakt. Ik trek haar naar boven. Ze gaat boven op mijn gezicht zitten. Ik steek mijn tong in haar, terwijl zij haar heupen heen en weer beweegt zodat mijn hele gezicht nat wordt. Ik bekijk haar kleine stevige borsten, de lijnen van haar buik. Ik volg ze met mijn vingers. Dan grijp ik met twee handen haar billen vast, trek ze uit elkaar en steek mijn tong nog dieper in haar. Ik houd van haar gekreun, het klinkt hulpeloos en vragend tegelijkertijd.

Mijn mond past precies. Ik wil haar sappen bewaren, haar totaal in mij opnemen, nooit meer loslaten om op haar vocht weg te drijven naar een andere wereld, waar zij is, waar zij niet meer plotseling kan verdwijnen, waar we samen blijven. Waar mijn binnenkant de hare helpt. En andersom.

Het was een rustige dag. Het sneeuwde zacht, er waren geen geluiden. Ik had eindeloos langs de rivier gelopen. Waar die aandrang opeens vandaan kwam, geen idee, ik moest de vlakte op. Na een uur werd het me allemaal te wit.

Alma zat over haar agenda gebogen, ik zag een pagina met allemaal rode cirkels en heftig gekraste pijlen. Ik staarde naar haar, het trok aan, een intens tevreden uitstraling na al die verbetering. Ze keek op en lachte.

‘Je beseft het, hè?’

‘Ja.’

‘Ben je blij?’

‘Super!’

Ik nam haar in mijn armen.

‘Het moest gewoon zo zijn, ik wist het!’

We bleven in elkaars armen staan, toen pas drong het tot me door. Ik keek over haar schouder door het raam naar de kei, die steeds witter werd. De brede rivier erachter. Titus kwam het beeld in lopen, hij snuffelde rond bij de kei. Ik liet Alma los. Haar ogen straalden me tegemoet. Ze woude met haar hand mijn haar in de war.

‘Je ziet er onthutst uit.’

‘Dat klopt dan.’

‘Laat het maar even rustig bezinken,’ zei ze, en ging aan tafel gelukkig zitten zijn.

Bezinken. In een mengsel van een vaste, niet-oplosbare stof en een vloeistof zou na enige tijd de vaste stof naar de bodem zakken. De baby het vaste mengsel en ik de vloeistof. Door de vloeistof af te schenken van de vaste stof kon het mengsel worden gescheiden. Ik had lucht nodig.

‘Ik ga weer even naar buiten.’

Ze keek op.

‘Zal ik mee?’

‘Ik ga liever even alleen, goed?’

‘Natuurlijk,’ glimlachte ze, alsof zij niet alleen mijn hele wezen begreep maar ook de hele wereld. De blik die in haar ogen lag was badinerend, zoals zo vaak bij zwangere vrouwen. Ik had helemaal geen rust nodig om het geluk te verwerken. Ik wilde stilte om te bedenken hoe dit teruggedraaid kon worden.

Toen ik de veranda af stapte, kwam Titus aanhobbelen. Hij dacht vast dat als ik er was Alma er vanzelf achteraan zou komen. Dus niet. Ik bleef kijken hoe hij kwam aanrennen op die korte pootjes van hem. Ongelooflijk hoe snel dat beest ermee vooruitkwam. Ik liep weg, hij kwam me niet achterna. Alma zei dat varkens een ijzersterk geheugen hadden. Ik voelde me niet schuldig. Hij leefde tenslotte nog. Zijn leed werd meer dan goedge maakt door Alma die hem vertroetelde en verzorgde. Geluk was een contrastgevoel.

Er was niet zo veel variatie in de wandelmogelijkheden. Ik kon kiezen tussen links of rechts langs de rivier lopen. Gisteren zagen Alma en ik opeens iemand aan de overkant. Een klein donker figuurtje, gebogen in de wind. Wij hadden gezwaaid, maar werden niet opgemerkt. Hij werd steeds kleiner tot hij helemaal verdwenen was. Ik besepte opeens hoe opgesloten wij leefden, geen idee van onze omgeving, laat staan van andere levens, en hoe goed mij dat beviel.

Het sneeuwde niet hard. Ik probeerde tussen de vlokken door te lopen. Oké. Rustig. Hoezo rustig?! Ik kon helemaal geen vader zijn! Het was een vergissing. Ik was nog niet eens begonnen met mijn eigen leven en ik wilde zeker niet gedwongen worden voor een kind te leven voordat ik voor mezelf had geleefd. Dat wist Alma heel goed. Zij had nooit echt aan mij gevraagd of ik een kind wilde. Al dat gedoe met die zogenaamde onvruchtbaarheid. Wat moesten we met een baby?

Vlak achter me een kraai. De sneeuw werd hechter. Het hoofd omhoog kantelen. Vlokken opvangen in mijn gezicht. Kalm worden. Ik moest het haar vertellen. De kraai vloog bij deze gedachte over mijn hoofd weg. Sneeuwbal maken en de rivier over gooien. Lukte me nog niet eens voor de helft. We konden dit niet. Dat was de conclusie. Voor iemand die er zeker van was dat alles omkeerbaar was, was dit een ongewone situatie. De muren waren opgetrokken.

De dagen gingen voorbij in een merkwaardig soort ongedefinieerdheid. Ik probeerde uit alle macht mee te glimlachen met Alma, die zo onderhand kramp moest hebben. Ze was in een andere vorm van zijn gegleden. Al haar bewegingen hadden plotseling iets vloeiends, iets wat totaal niet bij haar paste. Er was een begrip tussen haar en de wereld gekomen, alsof zij met haar gebaren goedkeuring gaf aan alle objecten om haar heen, inclusief mijzelf. Hoe kon ik verantwoordelijk zijn voor iemand anders als ik dat voor mezelf niet eens voor elkaar kreeg? Alma realiseerde het zich volgens mij wel, maar ze kon niet vanuit haar wereld over de werkelijkheid heen reiken om mij gerust te stellen. Ze was één en al geluk. Niemand kon het minder maken. Ze was eindelijk heel.

De tedere glimlach van de vrouw werkte op mijn zenuwen. Alma stond verheerlijkt over een kanten jurkje te strelen. Ik stond bij de deur.

‘Dat zal hem zeker goed staan, lekker androgyn,’ riep ik hard door de winkel.

‘Gijs, kijk nou wat schattig!’ Alma hield het jurkje voor haar borst, in de andere hand hield ze witte minisokjes op, ook afgewerkt met een randje kant.

‘Laten we nou eerst eens even afwachten of die baby er zo direct überhaupt uit wil komen.’

‘Lieve schat, het is heel normaal dat je hier de zenuwen van krijgt, maar het hoort er echt bij, dat hebben alle mannen.’

Als ik iets haatte, was het te zijn zoals alle mannen.

‘We moeten nu vooruitdenken en plannen. Jouw werkkamer wordt babykamer. Als ik thuiskom, begin ik meteen met schilderen.’

‘Mijn werkkamer?! Hoe kóm je daarbij, die heb ik net. Geen sprake van. We leggen hem in de bijkeuken. Is praktisch. Kunnen we ook rustig doorslapen.’

Ik zei expres ‘hem’ omdat Alma het alleen maar over een meisje had. Ze luisterde al niet meer. Ze liep door de winkel alsof we een achtling verwachtten. Alles wat ze omhooghield was wit. Spierwit. Het werd tegen het licht gehouden, gestreeld, bewonderd. De verkoopster glimlachte stralend en keek af en toe dreigend naar mij. Ze wist de verhoudingen goed in te schatten. Ik liep naar buiten.

Na een kwartier kwam Alma met een grote tas de winkel uit. Totaal gelukzalig. Ik zei niets. Hier viel niet tegenop te vechten.

‘Ik ga eens heel lekker uitgebreid voor ons koken. Zeg een diner voor drie. Een welkomstdiner. Ze zit er ten slotte al. Je wilt niet weten hoe groot zo’n foetus is.’

‘Gaan we dan ook voor hem dekken?’

‘Haar,’ zei ze zachtjes en sprong de auto uit. Ze ging het allemaal regelen. En ik vreesde dat dit op meer gebieden gold dan alleen voor de boodschappen.

Verontrustend hoe snel iemand kon veranderen. Ik telde nu al niet meer mee. Alma was continu met haar vriendinnen aan het bellen. Die vonden stuk voor stuk

dat we snel terug moesten komen om dingen te regelen, zoals inschrijven bij crèches, want je kon er niet vroeg genoeg bij zijn. Alma's moeder was helemaal door het dolle heen, ze had de oude babykleertjes van Alma van zolder gehaald en de driewieler stond in de zitkamer, want ach, dat was zo leuk, al besepte zij ook wel dat dat misschien wat vroeg was. Zodra de telefoon ging, liep ik naar buiten om op de kei te wachten tot het gesprek voorbij was. Kosten werden blijkbaar niet in overweging genomen. Ze zat zo twintig minuten sentimenteel te doen over wat er allemaal op komst was. Soms, als het te koud was, ging ik naar de banja. Daar kon ik de jerry-can onder de bank zien staan met het nijlpaard dat fijntjes naar me lachte. De dansende pose die het beest had aangenomen, stond voor mij niet meer voor vrolijk optimisme. Een afbeelding van een dansende zwaan zou toepasselijker zijn.

's Avonds zat Alma wat te bladeren in een van de Russische tijdschriften die ze had gekocht, waar ze dus niets aan had, maar ze vond de plaatjes van jonge moeders en baby's helemaal prachtig.

'Janneke, dat vind ik een mooie naam,' mijmerde ze.

'En dan noemen we de volgende Jip. En de twee daaropvolgende Kaïn en Abel. Perfect plan.'

'Doe niet zo kinderachtig. Ik vind Janneke echt een mooie naam.'

'Ik niet.'

'Wat vind jij dan mooi?'

Ze was niet klein te krijgen.

‘José, Aimee, Annekee...’

‘Als het maar eindigt op een e?’

‘Als het maar rijmt op nee.’

Alma keek me niet-begrijpend aan, maar besloot er niet op in te gaan. De hele avond zat ze stilletjes aan tafel, maar een conclusie of een verhoor kwam er niet. Af en toe wreef ze over haar buik. Door haar niet-vragen kon ik me meer ontspannen. Er waren toch ook leuke kinderen? Mare bijvoorbeeld. Waarom zou deze dat dan niet zijn? Daar ging het helemaal niet om. Mijn plek was weg en ik werd gedwongen om weet ik veel wat te doen.

Een baby. Mollig lijfje. Michelinmannetje. Ja, daar had ik dan wel weer zin in. Even. Dat kon. Was niets vreemds aan. Hoewel, als Alma dertien maanden zou blijken te dragen, zou ik daar geen bezwaar tegen hebben. Maar een kind dat ook daadwerkelijk bij je bleef. Een heel leven. Mijn hele leven. Voor eeuwig verantwoordelijk. Voor eeuwig verplicht. Dat kon niet! Rustig. Het was haalbaar. Zoveel mensen deden het. Met z’n allen voedden ze zo’n kind op dat de godganse dag plek innam in huis. Eerst de totale afhankelijkheid, alleen maar bezig met luiers en flessen en slaapte kort. En helemaal geen woord kunnen zeggen, dus wat ouwehoeren of een gekke gedachtewisseling was er ook niet bij. Als je dan eindelijk gewend was aan een kind in je leven en je dat wel prettig begon te vinden, maakte datzelfde kind zich weer van je los en ging bij vriendjes en vriendinnetjes spelen. Als het thuiskwam was het enige wat je weer kon doen eten geven en naar bed

brenge. En als ik nu niet stopte, ging ik op haar buik staan beuken.

Waarom had ze niet genoeg aan mij? Ze zei dat we het echt samen deden. Dat was onzin. Het begon al met het feit dat het kind in haar buik zou groeien, niet in de mijne. De apotheose van de bevalling, die natuurlijk de hel zou zijn, en dan de euforie. Lijden en verlossing. Beter kon je het niet bedenken. Als ik heel eerlijk was, wilde ik ook zo'n band met Alma, maar dat liet ze niet toe. Of ik niet. Of wat dan ook.

Waarom wilde ze eigenlijk niet meer alleen met mij zijn? In het begin had ik afstand gehouden en wilde geen verkleving. Nu wilde zij dat opeens niet meer, maar nu neigde ik naar samen. Althans, in gedachten. Ze had haar zin.

Ik werd wakker van het slaan van een deur. Alma lag niet naast me. Ik liep de slaapkamer uit en hoorde haar gesnik door de wc-deur heen. Automatisch ontsnapte me een zucht.

‘Alma?’

Ik trok de deur open. Alma hing met haar armen om haar buik geslagen voorover. Ik knielde voor haar neer en sloeg mijn armen om haar heen. Ze hield niet op met huilen. Ik streelde haar haren, ging met zachte bewegingen over haar rug, pakte een haarstreng en probeerde al die pijn weg te aaien. Meteen zag ik mezelf zo zitten. Schijnheilige klootzak.

Ik begeleidde haar omhoog, nam haar weer mee naar

bed, trok haar tegen me aan en liet haar doorhuilen, maar ik voelde mijn bevrijding door al haar tranen heen.

Het bed slaapt in ieder geval beter dan de bank. Zo tijdens het wakker worden voel ik me prettig verdoofd. Het heldere licht dat door het gordijn naar binnen valt, trekt een streep over het dekbed. Ik ben loom totdat ik me afvraag wat er ook alweer was. Dat moment is het allerergste, alsof de zwaartekracht zich dan pas op mijn lichaam stort. Er is niets over van het genot het bed voor mezelf te hebben. Het is een ijspegel die in mijn borst steekt. Telkens opnieuw. Dezelfde stoot. Iedere keer een stukje dieper.

We ontbijten. Ik kan niet meer kijken naar Mare die tegenover me zit.

‘Mare, kom op, we gaan naar de markt!’

Mare vindt alles prachtig. Eenmaal op de markt staat ze stil bij een tafel overladen met gekleurde glazen waar bonen in zitten. Ze denkt dat het snoepjes zijn. Had gekund, maar het lijkt alleen maar zo. Kwestie van ervaring. Pas als ik een boon in haar mond stop en zij die met een vertrokken gezicht weer uitspuugt, gelooft ze het. Welopen een aantal rondjes. Mare wil een matroesjka, ik koop er een voor haar, en voor het eten sla ik wat groenten en vis in. Dan gaan we weer weg.

Terug in het huisje lunchen we. Mare doet zo extreem lang over haar boterham dat ik zin heb om hem in haar mond te proppen. Ik beheers me. Schuif mijn stoel hard

naar achteren, ze schrikt. Ik pak een paar tijdschriften van Alma van de stapel en blader. Haar vingerafdrukken zitten op het papier. Hoeveel jaar zou dat beklijven? Of is alles wat ze hier heeft achtergelaten voorgoed opgelost? Plotseling stuit ik op een kladblaadje waar een deel van is afgescheurd. Ik draai het om. Het is genummerd.

1 Buiig & driftig

2 Gebrek aan empathisch vermogen

3 Pornolaaf

4 Vader?

Het dringt niet tot me door, hoewel mijn lichaam verkrampt. Ik weet wat dit betekent. Dat mijn hoofd niet aankan wat mijn lichaam al weet. Wat zou in godsnaam een pornolaaf zijn? Het klinkt wel goed.

Ik loop naar de kei en ga zitten. De kou trekt heel snel door mijn kleding. Zelfde plek. Nieuwe leegte.

Ik zie mezelf weer staan in de slaapkamer. Midden in de nacht. Poging om naar buiten te kijken. Waarom wil je kinderen? En mijn grappige verdraaiing: waarom wil jij dat ik de vader word van jouw kind? Die vraag had ze zichzelf opeens heel serieus gesteld. Ten dode opgeschreven. Zet het op papier, dat maakt het helder. Ja, natuurlijk, als je het op papier zet is het waar. En zeker voor Alma.

‘Zou jij echt graag willen?’

Stilte.

‘Gijs.’

‘Alma.’

‘Niet irritant doen.’

‘Echt weet ik niet.’

‘Ik zou echt graag willen dat jij het echt graag wilde.’

‘Begrijp ik.’

Stilte.

Ik moet iets doen om de stroom in mijn hoofd te stoppen. Mezelf uitputten. Iets. Ik besluit dat het lijstje niet klopt. Geschreven na een ruzie of zo. Logisch dat er dan zoiets uitkomt. De troep van vanmorgen staat er nog. Laat ik proberen de boel overzichtelijk te houden. Ik moet me alleen op het afwassen concentreren. Zeep. Schuim. Afwasborstel. Afwasrek.

‘Kijk, Gijs, wat mooi!’ Mare is verrukt van haar vondst.

Ik staar naar het nijlpaard. De kamer vernauwt zich. Alles valt weg, ik zie alleen nog het roze vlak. Iemand schreeuwt. Ik draai me terug naar het aanrecht, grijp de borden die er staan en houd ze hoog boven mijn hoofd, de pijn op mijn borst wordt erger, harder geschreeuw, ik laat me niet afleiden, ik maak het stuk, tot het einde, tot dit ophoudt, de druk wordt opgevoerd, ze draaien, ze scherpen hun messen aan mijn luchtpijpen, het knarsen verspreidt zich, ik kan de pijn niet meer hebben. Het geluid van scherven op de vloer lost het heel even op. Het is alsof er een vertraging in het geluid zit, elke seconde die natrilts en nog een scherp die klein wordt geslagen, kleiner, nog kleiner, tot hij in het niets uiteenspat. Er is leegte. De jerrycan valt, de dop vliegt eraf en het laatste beetje water klotst over de vloer.

Ik kijk in grote groene ogen. Mare begint te huilen. Ik kan het geluid niet verdragen, er moet stilte zijn of het

geluid van dingen die kapotgeslagen worden. Ik grijp een kopje van het aanrecht en knal het voor haar voeten kapot. Zij rent het huisje uit. Ik ruk de kastjes open, grijp meer borden en smijt ze op de grond. Het gekletter is balsem. Het afwasrek houd ik één moment boven mijn hoofd, dan laat ik het op de vloer stuiten. De glazen erachteraan. Een schaalje keil ik in een strakke lijn door de ruit. Meer deuken in de pannen. De twee kaarsenhouders gaan er ook aan.

Opeens wordt mijn oog naar Mare getrokken, die ik door het gebroken raam op de kei zie zitten. Met haar rug naar me toe. Schokkende schouders. Wat doet ze daar? Hoe is ze daar zo snel gekomen?

Heel langzaam kom ik terug. Ik wil niet. Doorgaan. Stil. Rustig. Als laf gebaar pak ik nog een wodkaaglasje en gooi het met een pisboog tussen de scherven kapot. Diep ademhalen, naar de gootsteen lopen en mijn hoofd onder de koude kraan steken. Dat helpt, echt, dat helpt. Het koude water zorgt voor een schok. Ik ben meteen weer helemaal hier. Voor straf houd ik mijn hoofd zo lang onder de kraan dat mijn huid een ijslaag krijgt.

Het duurt een hele tijd voor ik in staat ben naar buiten te lopen. Als Mare me hoort aankomen, krimpt ze in elkaar.

‘Mag ik bij je komen zitten?’

Ze geeft geen antwoord.

‘Mare, het spijt me. Ik had dat echt niet moeten doen.’

Ze haalt lichtjes haar schouders op, boos maar bang

om weer iets uit te lokken. Ik ga voor haar op de grond zitten. Ze kijkt even snel op, dan weer de kin op haar borst. Ik weet bij god niet wat ik moet zeggen. Haar stilte raakt me harder dan een hysterische aanval zou doen. Ik pak haar enkel vast. Ze schopt zich los.

‘Die jerrycan was van Alma,’ zeg ik.

Ze zuigt haar onderlip naar binnen.

‘Ik vond dat nijlpaard zo mooi.’

‘Zij ook.’

‘Waarom heeft ze die dan niet meegenomen?’

‘Ze is hem denk ik vergeten.’

‘Ben je nog zo boos op mij?’

‘Nee, lieverd, ik vind het heel erg dat ik jou zo heb laten schrikken.’

‘Geeft niet.’

‘Geeft wel, Pierlala, geeft wel.’

Ze lijkt er even over na te denken. Knikt voorzichtig.

‘Ik ga naar binnen, de boel opruimen. Ik haal voor jou de jerrycan, daar kan jij lekker mee spelen, en als alles weer is opgeruimd, roep ik je, goed?’

‘Ik wil mama bellen.’

Haar ogen zijn groener dan anders. Ik zie ze glinsteren. Ik antwoord niet en loop naar binnen. Trap nog meer glas fijn en zet de jerrycan bij het trappetje van de veranda. Mare zit nog op de kei. Zelfs als ik een stuk tape over de gebroken ruit heb geplakt en alles weer min of meer normaal is, kan ik niet stoppen met huilen.

Alma bewoog zich weer als voorheen, houterig, met een vertraging. Een schokkerig beeld, alsof ik naar een 28mm-film zat te kijken. Ze had er niets meer over gezegd, over haar geaborteerde toekomst. Ik was er ook niet op teruggekomen. Misschien omdat ik niet het recht had erover te praten als het niet mijn liefste wens was. Zelfs mijn schijnheiligheid kende grenzen. Wel probeerde ik het haar zo veel mogelijk naar de zin te maken. Ik bracht haar koffie als ze op de kei zat te staren over het ijs. Ik stookte het vuur in de banja extra hoog op. Ik reed haar naar het dorp, kocht onzindingen voor haar. Een sjaal, een mooie bewerkte houten lepel, een plastic bloem. Ik kookte, sprak haar minder tegen. Ze liet het zich op een katachtige wijze aanleunen.

In de waan dat ze nu alles kon zeggen en vinden, filosofeerde Alma over de echtgenoot van Shoera, ze vond dat de man zo'n warmte uitstraalde. Maar om de donkere verschijning die zijn hand ophield om het geld te ontvangen, even naar ons knikte en dan weer wegliep als warm te omschrijven, ging me echt te ver.

'Warmte komt uit de verwarming,' zei ik.

Alma was razend en ik was opgelucht, ik wist dat het ergste rouwen nu voorbij was. We konden weer normaal ruziënd verder. Ik zou weer rustig kunnen wegzinken in mijn porno die ik eindeloos lang niet had aangeraakt.

Alma was aan het troostdouchen terwijl ik druk bezig was met het klaarmaken van een bonensoep. Toen de

soep op het vuur stond en ik het aanrecht helemaal had opgeruimd, keek ik tevreden om me heen. Maar ik kon nog meer doen om haar gelukkig te maken. Mijn verrassingen waren altijd weekmakers. Ik ging aan tafel zitten en pakte een stuk papier dat uit de stapel tijdschriften stak, scheurde het in vijf stukken en maakte er briefjes van. Op elk briefje schreef ik iets. Daarna verstopte ik ze in een bloempot, in de houtbak, onder het hoofdkussen en in de wc-rol. Op het eerste briefje schreef ik: *Eerste in de reeks van vijf. Zoek en ook jij zult vinden.* Die stopte ik in de zak van haar sweater die op de bank lag. Op een andere schreef ik: *Je bent mijn universum.* Ik probeerde de teksten zo lief mogelijk te formuleren, en voelde me even meer dan Gijs. En dat was erg oké.

Alma sprong door het huisje. Opgewonden. Ze had er vier gevonden en ik weigerde haar te helpen.

‘Je had ze sowieso weleens wat meer verspreid kunnen vinden. Gedoseerd geluk, weet je wel, is veel prettiger dan nu stuiterend niet meer weten wat je van gekkigheid moet doen.’

‘En dat zeg jij, mister elektroshot?’

‘Soms ben je te bijdehand. De straf die daarop staat is stilletjes de afwas doen, mij koffie brengen, het bed schoon opmaken, rustig je pyjamaatje aandoen en zonder seks naar bed.’

We zijn duidelijk aangeslagen. Allebei. De middag gaat in een waas voorbij. Niet denken aan Mares ogen. Niet

denken aan de jerrycan. Ik kan mijn gedachten moeilijk ordenen. Ik heb een lijntje naar het verleden nodig, naar de tijd dat het nog goed was, of liever gezegd: misschien zelfs echt goed werd. In een van de lades van het kastje heb ik een stapeltje brieven gelegd die ik aan haar schreef, maar die ik nooit gaf. Ik kreeg het niet voor elkaar, hoewel ik elke keer dacht: nu. Nu doe ik het. En dan kwam er iets tussen en dacht ik: ik schrijf er eerst nog wel een, zodat ze het beter kan begrijpen. Ze heeft er nooit één gelezen.

Dit is voor jou, maar misschien nog meer voor mij. Later, veel later pas, zal ik misschien in staat zijn je deze brief te laten lezen. Eerst afwachten of er werkelijk iets is veranderd. Dus als je dit leest, lieve Alma, ben ik volledig overgeleverd. Misschien kan ik daar dan blijvend van genieten. Wie weet, liefje, wie weet. Het was jouw slaap tijdens onze rit naar Tver. De sneeuw die tegen de voorruit waaide, de verkeersborden niet zichtbaar. Besepte je dat je antwoorden steeds later kwamen? Vanuit mijn ooghoek zag ik hoe je even met je rug heen en weer schoof zoals je dat in bed altijd doet vlak voordat je in slaap valt. Jij zou kaartlezen, maar het had toch niet zoveel zin. Ik moest nog zeker twee uur rijden voordat we bij de datsja zouden aankomen. De sneeuw maakte me niet meer uit, je vertrouwen werkte besmettelijk. Toen het gevoel er was, besepte ik opeens dat ik de laatste stap nooit heb gezet. Ik weet niet wat me ervan weer-

houden heeft, het maakt ook niet meer uit.

In de late namiddag koersten wij samen naar ons doel. Op de uitgestrekte wegen van Rusland wist ik dat ik gevonden had waar ik nooit naar op zoek was geweest. De vlokken werden groter en ik rustiger. Voor het eerst sinds ik met jou was, hoorde ik je zachtjes snurken. Alles was nieuw. Ik durfde niet naar je te kijken, ook al had ik net gedaan alsof het rijden zonder zicht geen probleem was. Zonder te weten of ik goed ging, vervolgde ik mijn weg. Een oefening in blindvaren.

Opeens wilde ik zien of mijn geluk ook van jouw gezicht af te lezen zou zijn. Langzaam minderde ik vaart en reed traag de stilte in, bang dat je wakker zou worden, bang dat ik je op dat moment moest gaan uitleggen wat er met mij gebeurde. Na een kleine verandering in het toerental van je adem, snurkte je rustig verder. Van de achterbank pakte ik de reisdeken en legde hem over je heen. Ik kon mijn geluk aanraken, maar het sliep. En zolang het sliep moest ik waken om te zorgen dat er niets mee gebeurde.

Mare heeft de jerrycan niet gepakt. Ze is om het huisje gelopen en zit ineengedoken tegen een berkenboom. Als ik de hoek om kom, schrikt ze van me. Ik houd mijn mobieltje omhoog.

‘We gaan mama bellen,’ zeg ik en ze staat onmiddellijk naast me. Ik zoek het nummer, geef haar de telefoon en ga een eind langs de rivier lopen. Eigenlijk zou ik

moeten gaan joggen. Waarom niet? Omdat ik te zwaar ben? Ik versnel mijn pas, maar beweeg als een beest dat nog moet leren lopen. Het landschap is hier vlak en uitgestrekt. Het zou Nederland kunnen zijn. Het is het niet. Er zou zoveel kunnen zijn dat er niet is. Ik moet aan Titus Serrano denken. Heel raar, alsof ik ook hem plotse-ling mis. Wat een onzin.

Als ik totaal bezweet en uitgeput terugkom, zit Mare binnen op de bank met haar beer in haar armen geklemd. Ze kijkt niet op.

‘Hoe ging het met mama?’

‘Of je haar wilt bellen.’

‘Doe ik. En papa, heb je die ook gesproken?’

Ze schudt haar hoofd en begint te huilen. Ik trek haar bij me op schoot.

‘Het is niet jouw schuld, Pierlala, maar van mij.’

Ze reageert niet. Wat moet ik zeggen om het goed te maken? Hoe doe je dat met kinderen? Waarom wilde Alma in godsnaam een kind? Om zichzelf op niet te evenaren masochistische wijze met haar eigen gebreken te laten confronteren?

‘Het spijt me, Mare, echt. Ik had niet mogen gooien. Het was niet tegen jou. Echt niet.’

Ze kijkt naar de grond en zegt nauwelijks verstaanbaar: ‘Ik wil naar mama.’

‘En ik wil naar Alma. En dat kan ook niet.’

Ik duw haar van mijn schoot. De deur slaat hard achter me dicht.

De bijl ligt op de werkbank. Ik word misselijk als ik

bedenk wat ik daarmee heb gedaan. Met het heft stevig in mijn hand geklemd loop ik naar het hakblok dat op het grasveld staat. Het hout splijt met zo veel kracht, dat de splinters om mijn oren vliegen. Ik ram de bijl door het hout.

‘Gijs,’ het gesnik wordt steeds harder.

Ik draai me pas om als ik nog drie blokken heb doorgeklied.

‘Ik wil naar huis.’

Ik kan het niet aanhoren.

‘Ik wil naar ma-ha-ma.’

Alma, Alma, resoneert het in mijn kop. Doe iets. Haal dat kind weg. Ik hef de bijl hoog boven mijn hoofd, het blad schiet los en belandt trillend in mijn schoen. Mare gilt. Ik kijk alleen maar. Dan barst ik in lachen uit. Het blad is een klein stukje in mijn stevige wandelschoen geschoten. Ik word heel rustig. Ik buig voorover en trek het eruit. Mare komt voorzichtig dichterbij, het huilen is gestopt, maar ze moet niet zo kijken. Nu pas realiseer ik me wat ik heb veroorzaakt. Ze is doodsbang.

‘Bloed je nu dood?’ vraagt ze met een trillend verkrampte mond.

‘Nee, schat, helemaal niet. Hij zit alleen in mijn schoen, niet in mijn voet. Het was even heel eng, hè?’

Ze reageert niet.

‘Weet je wat, we gaan *blini* bakken, wat vind je daarvan? *Gdje bliny, tam i my!* Waar de pannenkoeken zijn, daar zijn wij ook!’

Nog steeds geen reactie.

‘We gaan een eindeloze stapel pannenkoeken maken die tot Nederland reikt zodat jij over die verdomde stapel heen naar huis kunt lopen. En dan loop ik achter je aan. Misschien dat ik dan ergens afsla naar boven, maar dat zien we dan wel weer. Dat is nog het beste idee. Kom eens hier.’

Ze zet een klein stapje, nog niet helemaal zeker van haar zaak. Ik pak haar kleine koele hand en kijk haar aan. De diepte van haar ogen maakt me steenkoud.

‘Pierlala, ik kan geen sorry blijven zeggen, daar heb je niets aan. Je mag me dit je hele leven kwalijk nemen. Be-loofd.’

Ze kijkt me heel serieus aan. De blik is verdwenen. Ze is weer kind.

‘Gijs, die muur was toch leuk?’

‘Welke muur?’

‘Mijn beestenmuur. Die was leuk.’

Ik verberg mijn hoofd met alle rotzooi die zich daarin bevindt in haar hals en sla mijn armen om haar heen. Ze blijft heel stil staan wachten tot ik weer normaal doe.

‘Lieve Picasso van me.’

Ze moet lachen. Ze lacht altijd om mijn bijnamen.

‘Pinoccio,’ denkt ze zacht te herhalen.

We bakken pannenkoeken en ik maak warme chocola. Ik laat haar haar tanden poetsen, lees een verhaaltje voor en stop haar in, en dat allemaal in de goede volgorde. Ik negeer de herhaalde oproepen van Karin en ga op de stoel op de veranda zitten.

Alma en ik gingen een stuk rijden. We waren vergeten dat we dan milder waren, een goed tegenwicht voor de ruzies die minder onschuldig waren nu er zulke tegenstrijdige verlangens achter ons aan zaten. Het gerammel van de Lada maakte ons geluid overbodig. Wij konden achteroverleunen en ons concentreren op het landschap. Zonder bestemming reden we rond, iets waar we allebei erg van hielden. We namen de kleine weggetjes, reden stukken langs de rivier, verdwenen weer het land in, keken in eindeloze verten van wit. Het leek erop dat we elkaar weer vonden in de beslotenheid van de auto, ook al wisten we dat het maar voor even was. Toen we langs een landgoed met standbeelden in de tuin reden, stopte ik en parkeerde voor het hek dat het huis omsloot. Alma keek me vragend aan.

‘Dat wil ik zien.’

‘Gijs, toe, daar wonen mensen.’

‘Zie jij iemand?’

‘Nee.’ Ik hoorde aan de aarzeling in haar stem dat ze warm begon te lopen voor het idee.

‘Als ze komen, praten we heel snel in het Nederlands, dat moet indruk maken.’

Het mooie aan Alma was dat ze maar een klein duwtje nodig had, en als ik haar eenmaal zover had, kon het haar niet ver genoeg gaan. Ook al had ze het de hele tijd over volwassen worden, er klopte niet veel van. Alma was als de dood voor het ouder worden, daarom was ze zo gek op mij. Mijn onvolwassenheid trok haar aan, het onaangepaste. Dat wilde ze eigenlijk ook. En daarmee kwam het probleem. Ze had het grote verlangen iets te

betekenen voor een kind, maar ze wilde niet doorschuiven naar een volgende generatie. Als ik dat zei, werd ze kwaad. Niets mocht het 'zuivere' moedergevoel verstoren. Ik niet naar de tweede plaats, zij niet naar de volgende generatie. Lekker stel waren we.

Ik voelde aan het hek. Het ging gewoon open. We lieten duidelijke sporen achter in de verse sneeuw. De tuin was gigantisch, tegen de witte vlakte staken de bronzen beelden scherp af. Donkere gestalten. De meeste beelden waren vrouwenfiguren die naakt en eenzaam in een verte starden. Alma stond recht voor een beeld van een vrouw die haar handen tegen haar borsten gedrukt hield. Om haar middel was een bladerenslinger gewikkeld. Ze had haar heupen een fractie naar voren gestoken. Ondanks haar trieste blik leek ze 'pomp me vol' te zeggen. Ik zag Alma langzaam knikken. Dat betekende weer onrust vanavond.

'Kom op, ik wil paardrijden,' ze liep naar een beeld van een lelijk lomp paard. Ik aaide het beest. Als ik een paard was, zou ik me heel erg schamen voor mijn neus. Dat lange gedoe en dan die natte lippen ergens zo onderaan bungelend. Alma wilde erop. Ik gaf haar een pootje. Ze zat aan het paard geklonken alsof ze erop was geboren.

'Koud is het wel.'

'Lekker?'

'Lekker.'

Ik wilde er ook op klimmen, maar mijn gewicht hield me tegen. Alma probeerde me omhoog te trekken. Het lukte haar niet.

Toen we weer naar de auto liepen – ik probeerde in mijn eigen sporen te stappen –, besepte ik dat het lang geleden was dat we het zo goed hadden gehad. Een hele middag. Maar dezelfde avond ging het alweer mis, dit keer zonder ruzie. Alma zat heel stilletjes op de grond in het vuur te staren. Ik ging zitten lezen. Toen ik opkeek zag ik dat ze mijn laatste briefje had gevonden. Ze had het verfrommeld in haar hand. Ze hield niet meer op met huilen. Zelfs niet in mijn armen.

Don't quit before the miracle. Ik dacht dat het troostend zou zijn. Plotseling bedacht ik dat ik het kon laten zien. Zij zou het ook kunnen begrijpen. Het ging om vertrouwen of acceptatie, dat moest ik nog even goed uitwerken, later, tijd genoeg. Eerst dit. Nu was het wel het moment. De lucht voelde goed, onze trillingen congruent. Daar ging het om.

‘Alma, kom mee naar buiten, ik wil je iets laten zien.’

‘Nu?’

‘Nu.’

We pakten ons dik in en gingen naar buiten. Ik zei niets, ze zou het begrijpen.

‘Ik heb het koud.’

‘Dit is geen kou. Op Triton, daar is het koud.’

‘Waar ligt dat?’

Ik wees naar boven.

‘Min 235 graden Celsius, de koudste plaats ooit gemeten.’

‘Interessant.’

‘Die maan heeft zo’n sterk weerkaatsend oppervlak

dat er daardoor weinig warmte geabsorbeerd kan worden.’

‘Ik begrijp je interesse.’

We liepen in het mooiste geluid dat er bestond. Het verpulveren van de kristallen tot ijs. Knisperende dikke voetstappen. En nu van twee mensen. We liepen precies gelijk. Ik verbrak het ritme niet.

‘Wat was er nou? Je wilde me toch niet op die koude planeet wijzen die je niet eens met het blote oog kunt waarnemen?’

‘Maan.’

‘Maan. Ook goed. Een koude maan.’

‘Alleen naar boven kijken en voelen. Dan weet je het.’

Alma stond stil en keek naar boven.

‘Mooi,’ zei ze. Maar er klonk niets in door.

‘Het is groter dan mooi.’

‘O.’

‘Adem dan. Je kunt erin verdwijnen.’

‘Gijs, hou op.’

‘Serieus, Alma, hier draait het om!’

‘Prima.’

‘Helemaal niet prima. Kijk nou eens naar de verhoudingen.’

‘Van wat?’

Met een uitleg zou ik zelf gaan twijfelen. Het was verdomme haar onvermogen. Altijd meer willen, het was nooit genoeg. Terwijl als je anders keek, je alles had. Binnen handbereik! Ze zou ontdekken dat er niets meer hoefde, dat je op kon gaan in het grote geheel. En

in dat grote geheel, was jij het grote geheel.

Alma zei niets. We liepen terug. Ik had gefaald.

Ik moest mijn oude onverschilligheid weer aantrekken, maar ik was bang dat die niet meer paste, dus begon ik een experiment. Het opbouwen, vergroten en ten slotte ultiem verwezenlijken van een neutrale denkcyclus. Het ging me niet onverdeeld goed af, maar de intentie was er. Zitten zonder analyses te maken. Alleen kijken. Registreren. Geen oordeel. Geen gevolg. Het moest toch niet heel erg ingewikkeld zijn.

De dagen murmelden aan ons voorbij. Maar door het kijken vielen me plotseling allerlei details op. Alma's donkere haar en ogen staken fel af tegen al dat wit. Alsof ik haar hier pas echt goed kon zien. Nu registreerde ik plotseling dat haar glimlach onecht was en haar blik veranderd. Ons tochtje naar de beeldentuin was een ervaring geweest, misschien alleen om mij het verschil duidelijk te maken. Toen ik voorstelde nog een keer naar het bedevaartsoord te gaan, gooide ze een boek naar mijn hoofd. Ik lachte, een verkeerde reactie. Ze wilde niet meer vrijen. Dat was nieuw. Het enige wat ze nog deed, was de sauna in en naar de bijt lopen.

De eentonigheid die me in Amsterdam overviel, had niets met de duur van de relatie te maken. Wanneer we weer terug zouden zijn, moest ze echt minder door de stad gaan lopen en in kinderwagens staren, niet haar pas inhouden als we langs Prenatalwinkels liepen en onmiddellijk zappen als Zwitsal met van die aai-bare baby's

op de proppen kwam. Misschien moesten we allebei een hobby nemen. Alleen al om het woord.

Alma stond aan het aanrecht in een pan te roeren.

‘Alma...’ Haar smalle schouders stonden meteen strak.

‘Het heeft geen zin,’ zei ze.

‘Er moet iets doorbroken worden.’

‘Ik weet het.’

Ik liep naar haar toe, legde mijn hoofd in haar nek.

‘Kan ik iets voor je doen?’

‘Denk het niet.’

‘Wil je over adoptie praten?’

‘Nee!’

‘Sorry.’

‘Wat weet jij hiervan. Jij bent een man.’

‘Dus?’

‘Je begrijpt er niets van.’

‘Van dit gedrag begrijp ik niets. Klopt.’

‘Rot op.’

‘Wat wil je nou?!’ Mijn stem was te hard.

‘Kin-der-en!’ gilde ze en sloeg de voordeur achter zich dicht. Ik draaide de kookplaat uit. Keek naar de zielelike kip die te bleek was om aantrekkelijk te zijn. De fles was open. Nog maar een glas. Wat zou ik nou net zo graag willen? Een Spyker, dan wel de C8 Spyder swb. Graag. Maar als ik die niet kon krijgen werd ik niet halfgek van verdriet. Een goede baan? Acht ton? Het was niet te doen. Ik kon er niet bij.

Na een koud kwartier was ze terug. Ze probeerde te glimlachen. Ik moest lachen om de trieste uitvoering.

‘Doe maar niet, Nijlpaardje,’ zei ik. ‘Kom eens hier.’
‘Sorry,’ fluisterde ze toen ik haar in mijn armen had getrokken.

‘Ook sorry,’ fluisterde ik terug.

‘Het komt door jou.’

‘Hè?’

‘Jij zou de vader moeten zijn. Alleen jij. Zonder jou wil ik geen kind.’

Ik liet haar woorden op me inwerken. Het ging dus tóch om mij! We hielden elkaar vast. Een deel van haar verlangen sloeg over. Ik begreep wat meer van haar wanhoop. Het was voor het eerst dat we allebei huilden.

Die avond cirkelden we om elkaar heen. Hielden elkaar even vast als we langs elkaar liepen, kropen dicht bij elkaar op de bank. We hielden zelfs elkaars hand vast. Ik geloof niet dat het verstilder kon zijn. De wereld, Alma, ik.

Lieverdje,

Wanneer word je gezien en wanneer is dat kloppend?
Kan dat eigenlijk ooit het geval zijn? Goede vraag vind ik zelf, maar wat is het antwoord? Hoe zien anderen mij? Als de lompe, te dikke, luie man waarover iedereen zich verbaast dat hij zo’n vrouw als jij aan zich kan binden? Ik heb daar niets mee. Ik ben wie ik ben. Ik ben ook die ik niet ben. Ondanks alles ben ik toch voornamelijk wat de ander in mij opwekt en dat vind ik erg genoeg. Heb jij dat ook? Ben jij nu

wat ik in jou opwek? Of ben je veel autonomer dan ik? Ja, dat denk ik. Ik denk dat jij onverstoorbaar bent en dat ik het lijk.

Wat ik hier doe slaat nergens op. Niemand kan zichzelf beoordelen, al is iedereen overtuigd van het tegendeel. Waarom proberen een beeld te krijgen als dat per definitie gekleurd is? Als jij mij zou moeten beschrijven in drie woorden, zouden dat dan dezelfde woorden zijn die ik voor mezelf zou kiezen? Als ik jou zou moeten beschrijven koos ik: doelgericht, gewetensvol, semikwetsbaar. Daar gaan we al. Ik weet dat jij daar nooit 'semi' voor zou zetten. Zo voel jij dat niet. Jij voelt je of oneindig kwetsbaar óf onaantastbaar. Ook alweer afhankelijk van de situatie waarin je verkeert. En in welke situatie verkeer jij nu eigenlijk? Is dat alleen maar een situatie die niet de wenselijke is? Die van hoop en verlangen, die van tegen de klippen op vertrouwen hebben omdat je anders in de diepte van het on vervulde verlangen stort?

Wat goed tot me doordringt de laatste tijd is dat ik geen invloed heb. Dat het onvermogen de ander te helpen een dodelijke is. Ik kan je zien. Ik kan je voelen. Ruiken. Ik kan je horen. Maar niet helpen.

Je vindt dat ik keuzes moet maken. Op dit moment kies ik ervoor om bij jou in de buurt te blijven. Als dat nog even mag. Als dat nog kan. Altijd. Almaar.

De volgende ochtend legde Alma een hand op mijn onderrug toen ik voor de banja stond te kijken naar de be-

vroren rivier. Ze kuste mijn oor, haalde een hand door mijn haar, van onder naar boven, kneep in mijn arm.

‘Even een duik,’ zei ze met haar mond tegen mijn oor. Ik pakte haar middel vast en drukte haar dampende, warme lichaam tegen me aan. Ik voelde haar naaktheid onder haar handdoek. Oneindig kwetsbaar opeens. Alsof ze mijn gedachten kon lezen keek ze me even aan, haar blik was onwaarschijnlijk donker. Zo zwart had ik haar ogen nog niet gezien. Ze knikte alsof ze mijn gedachte bevestigde, draaide zich om en liep weg. Ik bleef staan, maar twijfelde. Volgde haar met mijn ogen. De zon schitterde haar tegemoet, ze werd een donkere vlek. Toen ging ik toch achter haar aan. Mijn adem liep in witte wolken voor me uit. Ik moest denken aan de eerste keer dat ik haar het water in zag gaan, zoals nu. Zonder aarzeling, nee toch, een kleine, ze keek op, knikte langzaam alsof ze in trance was en daalde af. Bleef een, twee, drie, vier, vijftien seconden onder water. De tijd bevroor.

Titus krijste. Mijn blik hield ik strak gericht op het-
geen ik te doen had. Ik haalde het slachtmes dat ik
had verstopt tevoorschijn en legde het op de werkbank.
In de hoek van de schuur zocht ik naar het stuk touw dat
ik had weggeslingerd. Titus liep heen en weer, ver van
mij, ver van mij, maar heen en weer, heen en weer. Het
ging gebeuren. Hij wist het. Ik wist het. Ik zou hem de
strot afsnijden. Wacht maar even. Geen ontsnappen
meer mogelijk. Ik voelde helemaal niets bij het geluid dat
door merg en been ging. Ik rende achter hem aan met de
lus, kreeg hem niet te pakken tot ik me op hem liet vallen.
Mijn volle gewicht op het varken. Luid gekraak. De lus
trok ik heel strak en ik bond het touw aan de werkbank.
Ik hield hem kort. Het gekrijs ging door. Het kon me
niets schelen. Het slachtmes blikkerde in het licht van het
kale peertje dat aan het plafond hing. Ik hief het op en
stootte in op zijn nek. Het mes schoot er een stuk in,
maar Titus krijste nog hoger en trok als een bezetene aan
het touw dat lossier kwam te zitten. Ik kreeg het mes niet
meer te pakken. Ik kon het niet nogmaals hoog heffen en
neer laten komen op die dikke speknek. Ik greep de bijl
die in een houtblok gekliefd stond. Met een daverende
slag spleet ik zijn kop. Het bloed spoot in mijn gezicht.

De bijl stond stevig in zijn schedel en trilde een beetje na. Naast het slachtmes. Titus viel.

De grote stoel staat nog op de veranda. Ik blijf erin zitten tot ik er niet meer uit zal kunnen komen omdat de gedachten aan het leer blijven plakken. Deze stoel en het uitzicht over de rivier. Dat is alles. Binnenkort zal het eerste laagje ijs op het water komen te staan. Het stroomt al trager. Niet lang meer en dan komt alles tot stilstand.

Als ik verkramp van de kou wakker word, staan er in de verte al roze strepen in de lucht. Eén moment denk ik dat ik moet opstaan om de bijt open te hakken. Dan realiseer ik me dat het niet vriest. Ik ga binnen op de bank liggen. Onder de geruite reisdeken.

Als ik even wakker word, zit Mare op de grond voor zich uit te staren. Het is al licht, maar zo te zien nog vroeg.

‘Wil je niet spelen?’

Ze haalt alleen haar schouders op. Ik draai me om. Ik weet wel dat ze van slag is door het smijten met het servies, maar ik kan niet meer. Vaag hoor ik nog het klappen van de hordeur.

De stilte beukt tegen de muren van het huisje. Lege flessen op de grond, de grote lap die over de bank gedrapeerd was ligt gekreukt in een hoek van de doorgezakte bank, kleding verspreid over de vloer. Een deel van de tape op het raam heeft losgelaten, het wappert in de

wind. Ik moet naar buiten. Het hoge ademen irriteert me. Afwassen, opruimen, rennen, het maakt niet uit wat, als je maar iets omhanden hebt. Lopen. Langs de rivier. De stroom, die trage stroom waar ik niet aan mag denken. Ik blijf zitten.

Eigenlijk zou ik weer wat boodschappen moeten doen, servies kopen. Maar het gaat best zo. Er is nog één bord over en ik heb de grootste scherven in de kast gezet, daar valt prima van te eten. Welke dag is het vandaag? Ik verlang naar de sneeuw. De bomen bedekt met een dikke laag, het dak van het houten huisje tevreden onder de zachtheid ervan. De gedachten die alle kanten op spat-ten, losbarsten in één groot vuurwerk, en toch zacht landen. De tijd tussen verdoving en leegte opvullen. Anders niet.

Ik word wakker met een verschrikkelijke dorst. Drink vijf glazen water, word daar weer misselijk van, vraag me af waar Mare is. In haar kamertje is ze niet en haar beer zit niet meer op haar bed. Buiten zie ik haar ook niet, de banja is leeg. Ik loop een stukje langs de rivier. Ver is ze niet gekomen. Ze ligt in het dorre gras. Bleek gezichtje. Pierlala. Dat doet ze wel meer, we spelen het continu. Wie het beste lijkt is.

‘Mare kom, ik ben niet in de stemming voor spelletjes.’

Ik kijk niet om te zien of ze luistert. Bij de datsja ga ik toch weer in de stoel op de veranda zitten, zodat Mare in ieder geval weet waar ik ben.

Alma is er nog. Ik ben niet meer in staat haar tegen te houden. Ze is er. Aan tafel, op de bank, in het bed, tegen de muren, aan het plafond. Languit op de grond, dansend voor de ramen. Het huis is overgenomen. Zij heeft ongegeneerd bezit genomen van de kamers, het uitzicht, de toiletpullen, alles. De beste manier om je bed de geur van je geliefde op te laten nemen is het te verschonen, er een nacht alleen in te slapen en de volgende dag samen met haar. Dan houdt het langer. Dat weet ik nog heel goed van onze begintijd. Maar er valt niets meer op te vangen. Haar geur is uit de reisdeken getrokken en staat niet meer op de wastafel. Ik houd me vast aan de herinnering. Zolang die er nog is, ben ik niet verloren. Hoewel ik me ook afvraag of ik niet juist het tegenovergestelde moet doen om het kwijt te raken, moet het toch afgelopen zijn met de kabels die ik naar het verleden trek.

Ik zie een auto de weg naar het huisje op draaien, hobbelend alsof het een boot is op een wilde zee. Ze zijn samen. Karin interesseert me niet. Het is Svens blik die achter mijn ogen haakt.

‘Waar is ze?’ vraagt Karin zonder me te groeten. Ik heb geen zin om mee te doen. Ik heb een dikke laag om me heen getrokken, die meegeeft, zacht moet blijven, geen barsten mag vertonen anders breek ik. Ga je gang. Doe wat je moet doen. Ik ben er even niet. Karin rent naar binnen. Het heeft geen zin, daar is ze niet. Ze is een noodhut aan het bouwen, voor ons tweeën. Pierlala, no-men est omen. Geen zorgen.

‘Waar is ze?!’ Karin schudt aan mijn arm. Ik reageer niet. Sven komt voor me staan. Groot. Breed. Niet te negeren. Heel erg echt. In één beweging heeft hij me van de stoel getrokken, zijn hand onder mijn keel, mijn overhemd tussen zijn vastgeknepen vuist. Zijn ogen zijn historisch. Nog nooit zoiets gezien.

‘Waar?’ is het enige wat hij zegt.

‘Daar ergens.’ Ik gebaar naar de verte.

De slag komt niet onverwacht, de kracht ervan wel. Ik val op de grond. Zie benen weglopen. Hoor de auto starten. Ik hijs mezelf weer in de stoel. Na ik weet niet hoe lang steekt de auto de zee weer over. Sven stapt uit.

‘We hebben haar gevonden.’

Hij draait zich om en over zijn schouder zegt hij: ‘Ze is ongedeerd, voor zover dat je nog interesseert.’

Karin keert de auto en Sven loopt van me weg. Het blonde haar van Mare schemert door de achterrauit. Dan schommelen ze langzaam weer uit beeld.

Lief Nijlpaardje,

Ik weet het, versmelting onmogelijk. Toch wil ik je gedachten lezen, je gevoel voelen, je hartslag overnemen: jou zijn. Maar ik kan alleen maar een frons van je wenkbrauw registreren of de momenten dat je niet eenduidig bent, en ontdekken op welk tijdstip van de dag je het meest kwetsbaar bent zodat je jezelf echt aan mij laat zien. Het liefst zou ik je willen zien opgroeien, je leven bekijken tot het moment dat ik er

bij de geldautomaat in stapte. Dan zou ik kijken naar het kind dat jij was. Vrolijk, uitbundig, tevreden, stil? Als ik naast je lig, mijn hoofd helemaal vol, dan weet ik niet waar ik moet beginnen. Zelfs in het donker van de slaapkamer komt er niets. Ik kan de consequenties niet overzien. En niet weten wie je vijand is, werkt voor mij verlamdend.

Waarom mag jij niet weten wat er speelt? Een goede vraag. We zijn samen, dat moet genoeg zijn. Toch is het niet waar. Er stroomt een onderlaag in mij die dicteert dat je niet, nooit, kunt begrijpen wat de ander écht bezighoudt. En daarmee word je met grootse eenzaamheid opgezaald. Beiden heftig verlangend, maar naar verschillende zaken, terwijl toen we begonnen we dachten dat we de doelen geijkt hadden, onze koers op hetzelfde kompas bepaald. Nee, lieverdje, nee. We zijn mensen. We lijken godvergeten veel op elkaar, denken we. En in die overtuiging hebben we de illusie een ander compleet te vinden. En dat, precies dat gaat niet, gaat nooit gebeuren. Maar we leggen ons er niet bij neer. We gaan door met zoeken en verlangen. Steeds dezelfde vergissingen, hetzelfde verdriet. Dat is alles. Het, of liever gezegd, mijn alternatief is onafhankelijk zijn. Jouw oplossing is voortplanting en versmelten met je kind. Maar een kind mag je niet jouw wil opleggen. Met een kind ben je zo mogelijk nog minder één dan met een partner. We moeten accepteren dat we alleen zijn. En dan komt het einde.

Zwart. Doods. Zonder elkaar. Want zelfs sterven kunnen we niet met z'n tweeën.

Ik ga de sauna in. Misschien dat ik door de hitte zo loom word dat ik minder nadenk. Het lukt me niet. Alma hoort bij mij. Ik kan niet zonder. Ik wil niet zonder. Ik kan het niet. Ik wil het niet. De ruimte die er is wil ik niet opvullen. Dat zou verraad zijn. Laat de leegte maar leegte blijven.

Ik had sneller moeten zijn. Het had gekund. Ik bleef te lang staan kijken, net als die ene keer toen ze achterover van het terras de gracht in viel. Toen ik haar een pas naar achter zag zetten, dacht ik nog: nog één stap en dan gaat het mis. Ik bleef gewoon staan. Niet de val, maar het feit dat ze haar glas boven water wist te houden, met gestrekte arm – een toast vanuit de diepte – ontroerde me. Het onmogelijke ervan. Alma was kwaad omdat ik met een glimlach, zij noemde hem spottend, naar haar was blijven kijken, niet had gewaarschuwd en daarna niets had gedaan. Het was maar een paar slagen naar de kant. Met dat glas boven haar hoofd zwom ze terug, zette het op het randje van het terras en duwde zichzelf omhoog. Wat voor hulp had ze willen hebben? Had ik haar schaamte uit het water omhoog moeten trekken en bij me moeten houden alsof die van mij was? Ik word ongemakkelijk van andermans gevoel, dat wist zij ook wel. Daarom heeft ze mij tenslotte gekozen.

En nu? Nu zou ik met haar meespringen.

Als ik de deur open blijkt het avond te zijn. Stappen in het gras. Niet twijfelen, daar gaat het om. Vertrouwen. Hoe vaak heb ik dat niet tegen Alma gezegd. Gewoon vertrouwen. Wat werd ze daar kwaad om. Vertrouwen m'n reet, gilde ze dan. Vertrouwen in wat, in mijn lijf? In dit lijf dat het niet doet zoals het het hoort te doen!

Vertrouwen dat Mare er gewoon zal zijn. Ik kan niet ook nog eens zonder haar. Ik blijf voor haar zorgen. Koop ik voortaan ontbijt, kook ik gezond, met groenten en een doosje vitaminepillen. Beloofd. Ik kan dat. Ik weet dat. Ze zijn teruggekomen en zitten met z'n allen op mij te wachten, Mare wil hier bij mij blijven. Dat mag omdat ze weten hoe belangrijk we voor elkaar zijn. Mare-zal-er-zijn. Ritme gelijk met mijn passen. Springlevend. Niets aan de hand. Met blosjes op haar witte wangen, met haar speelgoedbeesten en al. Haar eigenwijze neus in de lucht, het tikken van de takken tegen de boomstammen, het gevliender op het grasveld. 'En Pierlala,' zal ik zeggen, 'wil je nog een glas groene limonade?'

De zitkamer is leeg, ik loop door naar Mares kamer. Haar beesten zijn weg, haar tas is weg. Alle kleren die ze altijd op de grond liet slingeren zijn weg.

Mijn geschreeuw komt uit alle hoeken van de datsja.

Voor altijd nooit meer. Ik kan daar niet bij. Niks is anders. Alles is anders. Iedereen kan altijd verdwijnen, elk moment. Ik heb dat niet beseft. De schaduw heeft smalle schouders gekregen. Niets in die donkerte waar ik ook maar enigszins op steunen kan.

Ze moet ergens aan zijn blijven haken, er zijn diverse stuwdammen in de rivier, maar ze hebben haar niet gevonden. De politie heeft het dossier gesloten. Maar ergens wacht ik tot ze weer tevoorschijn komt. Nog steeds. Nooit meer is tenslotte nog niet bewezen.

Ik ben niet naar de herdenkingsdienst gegaan die vriendinnen van haar organiseerden, hoe moet ik herdenken als ik nog lang niet uitgedacht ben?

Dit water raakt haar ergens ooit aan. Elk jaar stroomt er 250 kubieke kilometer water door de rivier. Misschien moet ik mijn hand erin steken: een langgerekte groet.

Het komt allemaal weer terug. Het zijn halfwakende dromen die hard op mijn systeem inwerken. Mijn denken gaat één kant op, hoe hard ik ook aan zijn enkels trek. Een dividiviboom die nooit meer een andere richting op zal groeien.

Ik ren, harder dan ik kan, onmogelijker, stijver, een robot. Ik ren. Blijf rennen, glijd uit, schuif door, nog verder doorschuiven, maar het schuiven gaat niet harder dan het rennen, ik kan het me niet veroorloven weer op te staan, dus blijf ik glijden tot ik eindelijk bij de rand ben, en daar is niets te zien. Niets, behalve het koude donkere oppervlak. Hangend aan het trappetje dat wankelt, graai ik onder me, ik steek mijn been uit en voel hoe snel mijn motoriek verstijft. Ik hoop, ik bid voor een hand die zich om mijn enkel klemmt, een greep op mijn dij, een tikje langs mijn teen, maar ik voel alleen het kolkende water waar ik zo woest verbeteren in rondgraai. Ik

verstijfen moet het water uit. Waarom haar niet achterna. Het is te koud. Ik kan het niet. Het is geen optie. Op dat moment bevat ik nog niet dat het ijswater zoveel warmer is dan het leven dat erop volgt.

Deed ze het expres? Omdat ze mij niet kon bereiken? Nee. Het trapje was wankel. In de kou duurt het maar even voor je je niet meer kunt bewegen. Echt. Niet. Expres. Niet om mij. Door mij.

Het matras ligt weer op de grond voor het raam. Ik kantel mijn nek naar achteren en kijk naar boven. Ik zie beelden van mensen die met krampachtige bewegingen voortgaan, alsof ze zelf twifelen aan de zin ervan. Ze denken te leven om het een klein beetje beter te doen dan hun voorgangers. En het moment dat ze beseffen dat dat niet lukt, is er een einde aan de rek. De takken blijven hangen terwijl ze zouden moeten zwieren. Dat is haar invloed, hier, op dit landschap, op de leegte, op mij. Ik wil er vanaf, maar ik moet wachten. Wachten tot mijn longen die worden gebruikt voor het transport van weet ik veel wat voor trillende lillende emoties – die ik er niet meer onder kan houden zoals eerst –, weer hun normale functie krijgen.

De wereld heeft zich weer een keer omgedraaid. Het blijft maar sneeuwen, onafgebroken, alsof het land zo snel mogelijk onherkenbaar wil worden. Dagen achtereen. Met de laag sneeuw is de stilte absoluut. De tijd loopt ook niet meer. Alles wit. De Niva weigert in eerste instantie te starten. Blijven proberen, ik weet dat ik het

ding bijna verzuip, maar uiteindelijk lukt het me. Het pad is niet meer te zien door de sneeuwval, ik besef de aanwezigheid van de keien die eronder liggen, grote, niet te vermijden keien. Ik kan rechtsaf en ik kan linksaf. Gewoon mijn knipperlicht aanzetten en dan kan ik erheen. Voor het eerst in mijn leven kies ik een richting. Die van het heilige water. Geen doel, behalve rijden tot dat blijkt dat de aarde toch plat is. Geen tegenliggers.

De sneeuw maakt het rijden moeilijk. Onvoorstelbaar hoe snel zo'n landschap kan veranderen. Weinig zicht. Was je tegen te houden? Was het kramp? De bocht die uit het niets opdoemt neem ik verkeerd, en het is of ik een stuk werkelijkheid oversla. De auto blijft steken in een sneeuwmassa. Mijn hart gaat wel tekeer, maar echt geschrokken ben ik niet. Ik laat de ruitenwissers aan, hoewel ze het steeds moeilijker krijgen. Steeds langzamer gaan ze, zo'n hoeveelheid valt niet te wissen. De motor slaat af, ik doe geen moeite. Het wordt kouder. Het enige wat zich herhaalt zijn mijn stappen naar de bijt. Mijn passen te traag, mijn rennen te langzaam, mijn grijpen te laat.

De laag om de auto wordt dikker, hoger, donkerder. Elke lege plek wordt ingevuld.

Spoken zijn niet wit. Spoken zijn zwart.

Dank aan

Mijn lieve ouders, zonder wie het boek er nooit geweest zou zijn. Dank jullie wel. Voor alles.

Frits Ligthart, mijn lieve oude oom, waar het allemaal mee begon. Die vanaf de eerste kaart die ik hem stuurde dacht dat er een schrijfster in mij school, en bij elke publicatie 'Zie je nou wel dat ik gelijk had' mompelde. Je zag het eerder dan ik. Dank je wel.

Pim Lambeau, die mij door al mijn verhalen loodst, maar ook mijn werk stimuleert, steunt en bekritiseert op onnavolgbaar lichtlieve wijze. Dank. Vooral voor het eerste.

Daniëlle Hermans, die van mening was dat in het korte verhaal *Gebroken wit* een novelle zat en net zo lang bleef trekken tot ik de eerste zin na de laatste had gezet. Je had gelijk.

Wim Bax, die altijd in staat is de juiste vragen te stellen en suggesties te doen, zodat ik met hernieuwde zin aan het schrijven sla. Je bent de beste scriptdokter *ever*!

Sasha Ourikh, die een datsja aan de Wolga regelde zodat ik in een onverstaanbare wereld terechtkwam, waar Shoera en kleine Sasha mij welkom heetten en ik kon ervaren hoe het is om in een stille witte wereld te verkeren. *Spasiba*.

Для Шуры и Саши, которые меня так сердечно и тепло приняли, хоть я ни слова не понимала из их речи. Но ведь люди не всегда нуждаются в словах. Мне было хорошо с вами. Большое спасибо за все.

Marc-Jan Hollenberg. Voor het vrijmaken van de weg.
Met mijn hand op mijn hart.

Geraldine, Christiaan en Louis Zwanikken. Voor het paradijs Convento Sao Francisco de Mértola, dat ze zo genereus delen en waar de stroom pas echt goed op gang kwam.

La Fundación Valparaíso, residencia de artistas donde me han acogido y cuidado durante un mes para poder escribir con toda tranquilidad. ¡Gracias para este lujo sin precedentes!

Mijn redacteur Arjan Post. Die mij uit de *slush pile* viste.
Dankzij jouw opmerkingen kon het worden wat ik voor ogen had. Dank je wel.